

ОНОМАТОЛОШКИ ПРИЛОЗИ
XXIII

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
CLASSE DE LANGUE ET DE LITTERATURE
COMMISSION POUR L'ONOMASTIQUE

CONTRIBUTIONS
ONOMATOLOGIQUES

XXIII

Présenté à la Xème séance de la Classe de langue et de littérature, le 27 décembre 2016, à la base des rapports d' Aleksandar Loma, membre de l'Académie serbe des sciences et des arts, de Slobodan Remetić, membre de l'Académie des sciences et des arts de la République Srpska, et de Jovanka Radić, chercheuse principale à l'Institut de langue serbe

C o m i t é d e r é d a c t i o n

Ljiljana Crepajac, professeur de l'Université, Aleksandar Loma, membre de l'Académie serbe des sciences et des arts, Mato Pižurica, professeur de l'Université, Jovanka Radić, chercheuse principale à l'Institut de langue serbe de l'Académie (secrétaire de la rédaction) et Slobodan Remetić, membre de l'Académie des sciences et des arts de la République Srpska

S o u s l a d i r e c t i o n d e
ALEKSANDAR LOMA

B E L G R A D E
2 0 1 6

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
ОДБОР ЗА ОНОМАСТИКУ

ОНОМАТОЛОШКИ
ПРИЛОЗИ
XXIII

Примљено на X скупу Одељења језика и књижевности, од 27. децембра 2016. године, на основу реферата Александра Ломе, редовног члана САНУ, Слободана Реметића, редовног члана АНУРС, и др Јованке Радић, научног саветника у Институту за српски језик САНУ

Уређивачки одбор

Александар Лома, редовни члан САНУ, проф. др Мато Пижурица, др Јованка Радић, научни саветник у Институту за српски језик САНУ (секретар Уређивачког одбора), Слободан Реметић, редовни члан АНУРС, и проф. др Љиљана Црепајац

Главни уредник
АЛЕКСАНДАР ЛОМА

БЕОГРАД
2016

Издаје:
Српска академија наука и уметности
Лектор: Мирјана Петровић-Савић
Технички уредник: Мирјана Петровић-Савић
Коректор: Мирјана Петровић-Савић
Тираж: 400 примерака

Компјутерска обрада: Давор Палчић
Штампа: Службени гласник, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

801.3

ОНОМАТОЛОШКИ прилози = Contributions onomatologiques / главни уредник Александар Лома. – Књ. 1 (1979–). – Београд : Српска академија наука и уметности, 1979– (Београд : Службени гласник). – 24 cm

Годишње

ISSN 0351–9171 = Ономатолошки прилози

COMISS.SR-ID 36130

САДРЖАЈ

Расправе и чланци

АЛЕКСАНДАР ЛОМА: Један <i>Ибар</i> мање, један <i>Дабар</i> више	1
ALEKSANDAR LOMA: Ein <i>Ibar</i> weniger, ein <i>Dabar</i> mehr	25
РАДОЈКА ЦИЦМИЛ-РЕМЕТИЋ, БРАНИСЛАВ РЕМЕТА: Топонимија невестињског села Биограда	27
RADOJKA CİCİMİL-REMETIĆ, BRANISLAV REMETA: The toponymy of the village Biograd near Nevesinje	107

Монографске студије и грађа

ЗВЕЗДАНА ПАВЛОВИЋ: Ороними Србије. Трећи део Р–Т	113
ZVEZDANA PAVLOVIĆ: Oronimy Srbije III	292
ЈАКША ДИНИЋ: Топонимија западног дела књажевачке територије	293
JAKŠA DINIĆ: The toponymy of the western part of Knjaževac municipality	366
РАДИСЛАВ ПУМПАЛОВИЋ: Ономастика једног дела Ибарског Колашина	369
РАДИСЛАВ ПУМПАЛОВИЧ: Ономастика части Ибарског Колашина	511
ДУШАНКА ИЛИЋ: Ономастика Каменског Вучјака	513
DUŠANKA ILIĆ: The onomastics of Vučjak Kamenski	527

Осврти и прикази

Александар Лома: На именословним врелима VI	531
Милета Букумирић, <i>Ономастика централног Косова</i> (Ј. Радић)	535

In memoriam

<i>Милица Грковић</i>	543
---------------------------------	-----

Индекс аутора	545
-------------------------	-----

РАСПРАВЕ И ЧЛАНЦИ

РАДОЈКА ЦИЦМИЛ-РЕМЕТИЋ И БРАНИСЛАВ РЕМЕТА

ТОПОНИМИЈА НЕВЕСИЊСКОГ СЕЛА БИОГРАДА

I. УВОД

1. Тип земљишта на коме се налази Биоград (етници: *Биограђанин*, *Биограђанка*, *Биограђани*, ктетик: *биограскӣ*)¹ стоји иза распрострањености највећег села Доњег Невесињског поља. А то земљиште „састављено је од вододржљивих стијена“, а отуда и „доста извора и потока који теку по површини. Те су особине узрок, што је село јако разбијено и што заузима сразмјерно велики простор“ (Дедијер 1990: 223). После Другог светског рата, насеље је подељено на Горњи и Доњи Биоград, а 2005. издвојен је и Источни Биоград, који чине Солаковићи и Баћевина. У Горњи Биоград спадају: Присоје, Понор и Брчањ (Долови), а у Доњи Биоград: Ластавица, Косовача, Баћевине и Солаковићи. Атар села подељен је на две катастарске општине: Биоград I и Биоград II. Биоград I има површину од 1.754 хектара (1.342 приватно, а 412 друштвено власништво), а Биоград II има 2.628 (1.197 приватно, а 1.431 друштвено). Атар села Биограда износи укупно 4.382 хектара.

2. У Биограду има више заселака јер су куће груписане по крајевима целог насеља. Није ретко да мештани сматрају посебним засеком и место где, на осамку, живи само једна породица, чиме се стигло до 29 заселака.

Баћевине (у засеку живи по једна породица Мучибабића и Вуковића).

Брајановица (Појужина, 8 кућа).

Брчањ (Граховац, 1 кућа).

Буклићи (Драговић, 3 куће; Кокотовић, 1 кућа. Две муслиманске породице иселиле су се за време овог рата).

Врћине (Спремо, 6 кућа, долазе само лети; Мучибабић, 1 кућа).

Грјбовић (Кокотовић, 5 кућа).

Грубачића Дб (Кокотовић, 1 кућа).

Зеленā Главица (Вучетић, 5 кућа; Томовић, 1 кућа).

Јамузаче (Вуковић, 1 кућа, долазе само лети).

¹ У говору села обично: *Биограђанин*, *Биограђанка*, *Биограђани*, *биограскӣ*.

Кѿсовача (Спремо, 5 кућа; Мучибабић, 4 куће; Попадић, 1 кућа; Радан, 1 кућа; Чоловић, 1 кућа).

Крѣстиште (Паровић, 3 куће).

Кѿлине. У Кулинама су: сеоска црква посвећена Великој Госпојини; четворогодишња основна школа (2015. године имала 5 ученика); спомен-обележје борцима из Другог светског рата. У тој цркви и школи у Кулинама донета је одлука о дизању устанка „Невесињска пушка“.

Ластавица (Граховац, 3 куће; Фржовић, 4 куће).

Љешчице (Лажетићи, 7 кућа; Скоруп, 2 куће; Ђерић, 1 кућа; Паровић, 2 куће).

Милошев Дб (Фржовић, 4 куће).

Осрeдина (Кулиш, 2 куће; Паровић, 1 кућа; Реметић, 3 куће).

Пѿљане (Ковачевић, 1 кућа).

Пѿнорскā Мāла (Ковачевић, 1 кућа; Мучибабић, 1 кућа (дошли за време овог рата на имање жене).

Пѿшћѣње (Дабић, 1 кућа; Вуковић, 3 куће; Паровић, 2 куће; Лиздек, 1 кућа; Вујадиновићи, 1 кућа, дошли за време овог рата).

Пребѣиша (Баћина, 1 кућа; Ђерић, 5 кућа).

Снијѣжница (Мучибабић, 1 кућа).

Сѿлаковићи (Аћимовић, 1 кућа; Вуковић, 1 кућа; Куљић, 9 кућа; Чампара, 10 кућа; Шилеговић, 1 кућа).

Стрѿјевина (Паровић, 2 куће).

Сѿвѿ Лѿјешће (Кокотовић, 1 кућа).

Тањeво (Булајић, 1 кућа; Паровић, 1 кућа).

Ўлице (Лиздек, 2 куће; Скоруп, 1 кућа).

Умѣтāљка (Лажетићи, 3 куће).

Ўнѣшта (Рајчевићи, 1 кућа).

Чираковина (Појужина, 1 кућа; Чабрило, 1 кућа).

Код Дедијера као посебни засеоци наведени су: Грабовик, Осрeдина, Понор, Буклић, Љешчице, Ластавица, Солаковићи и Косовача (Дедијер 1909: 223–224). У време Дедијерових истраживања село је имало 123 куће.

3. Део села је испресецан увалама и потоцима, а већа брда су: Снијѣжница (1.152), Кнеж гора (1.056), Равчево брдо (1.050), Вијарац (924), Варда (983), Томара (918), Росуља (916), Бргат, Ступе (899), Стријем (864), Главица, Браждено брдо итд.

Плоднији део села су: Буклићи, Љешчице, Солаковићи и Ластавица која је на већој висини, али њено равно и плодно земљиште чине квалитетне ливаде и оранице. Поље Биограда је већином приватни посед, али је један део био заједнички пашњак.

Планина Снијѣжница, на којој пада први снег и најављује зиму, своје-времено је била склониште комита. Баћевина је добила име по старом Ђуру и Баћу. Ту је Ђуричино брдо и на њему старо гробље. Солаковићи, првобитно као

Солаковић махала, добили су име по бегу Солаковићу. На Чираковини су некад живели муслимани Чираци.

На Заломци је одавно направљен дрвени мост, који уз мање оправке и данас служи за прелаз пешака и стоке. Године 1996. направљен је монтажни бетонски мост, којим саобраћају моторна возила.

Након последњег рата доста младих људи вратило се у село. Данас је најближа веза са Невесињем преко Буквице, где је направљен асфалтни пут, а електрификација села извршена је у периоду од 1976. до 1980. године.

4. Биоград има доста церове, букове, грабове, љескове, јасенове, кленове и храстове шуме. У атару села има и дреновине, врбе, раките, дивљаке, дивље крушке и трешње, а доста и трња и шипурка. Нађу се и понека липа, бреза и јавор. У последње време мештани саде четинаре – јелу, смрчу, бор. У аграр је стигла и механизација, а сеју се помало житарице, кромпир и поврће. Узгајају се овце и краве, тако да мештани имају квалитетан сир и кајмак. Подигнути су нови воћњаци, а највише се саде: шљиве, јабуке, крушке и ораси. Отваране продавнице нису се успеле одржати, тако да се становништво села потрепштинама снабдева у Невесињу или у Очаку и Зовом Долу.

Биограђани су добри зидари и веома цењени ковачи. Баве се и ловом. До овог рата радило је и Спортско друштво Биограда, које се после рата није активирало. Биограђани су пре рата имали Задружни дом и пошту, који данас не раде.

5. Село не оскудева ни водним ресурсима. Кроз Биоград протиче река **Заломка**, која лети пресуши, а у јесен и пролеће, кад су велике кише и кад се снег отапа, вода се излије и потопа већи део села. На месту Бруца Заломка улази на терен Биограда, тече до Понора (800 m) и ниже Брчња понире, губи се у утроби планине Срнијезнице. Она у свом кориту има дубљих вирова: Зубача, Мравин вир (Мрвин), Браимовац (Ибрахимовац), Манити вир и Коловрат. Са леве стране прима притоке: Дрежањку, која се улива на месту Зубаче, и Заводоку, која се улива у Мравином виру. Од већих потока су Буковички поток, који тече са леве стране, а са десне су: Рашки, Урвенички и Тањевски поток. Једним делом Рашког потока је граница између Раста и Биограда. На Заломци су два моста који повезују село. У Биограду је на Тањевском потоку било доста воденица, од којих сада раде само три: Паровића, Спремова и Кулашева.

Поред ових вода, важно место заузимају извори, већа и мања врела и чатрње које мештани користе као благодет за живот и опстанак у овим крајевима. Наводимо веће сеоске изворе и на њима саграђене чатрње: Браждено брдо – извор и на њему саграђена чатрња; Брчањ – врело и чесма; Буклићи – чесма и чатрња; Буковине – извор из греде; Врба – чатрња; Грабовик – извор и чатрња; Златац – жива вода, извор; Калета – врело; Кнежак – стублина; Корита – чатрња; Косовачка чесма; Ластавичка чесма (извор), Стара чесма, Сува ~; Студенац –

чесма на извору; Тупинуша – јачи извор; Чатрња, Црквена чатрња; Урвеници – чатрња, итд.²

6. У Биограду живе породице:

Ћимовић, један дим, старином су из Риђана у Црној Гори, славе Никољдан.

Баћина, један дим, славе Ђурђевдан. Пореклом су од породице Тохолј из Богдашића код Билеће. Раније су се презивали Лазовићи. Има их и на Удрежњу (Невесинје).

Булајић, један дим, старином су од Грахова из Црне Горе, славе Никољдан.

Вујадиновић, један дим, доселио на женино имање током овог рата у Спремену кућу, живио у Мостару, а пореклом су са Удрежња, славе Аранђеловдан.

Вуковић, пет димова, славе Јовањдан. **Данило Вуковић** (1888–1941) био је представник цијеле Херцеговине у Зетској бановини.

Вулић, има кућа, али живе у Невесинју, славе Аранђеловдан.

Вучетић, пет димова, поријеклом су са Грахова из Ц. Горе, славе Никољдан, а прислужују Велику Госпојину. „*Вучеџиће* је заробио Али-паша Ризванбеговић у бици на Граову, па им је живот поклонио и они се населише у Биоград“ (Дедијер: 224).

Граховац, три дима, старином су из Ц. Горе (Дедијер: 224: „Чурлијевићи из Кривошија, доселили су преко Граова“), славе Тројчиндан, а прислужују Вртоломејевдан.

Дабић, два дима, славе Ђурђевдан, сматрају да су старином из Љубомира.

Драговић, један дим, стара породица, славе Јовањдан. Барјактар Лука Драговић погинуо 1875. год.

Ђерић, два дима; Ђерићи су од Мучибабића од Љескова Дуба, старином су од Никшића, а славе Аранђеловдан.

Ковачевић, два дима, дошли из Грабовице, старином из Грахова. Славе Ђурђевдан, а прислужују Матијевдан.

Кокотовић (код Дедијера: **Кокоти**, пореклом **Братићи**), шест димова, пореклом су из Бањана, славе Томиндан.

Кулаш, два дима, дошли из Фатнице, Славе Шћепандан; по њиховом казивању, раније су се звали Моче.

Куљић, девет димова, старином су из Пиве, доселили у Врањску (Билећа), а одатле у Биоград, славе Јовањдан. Данило Куљић (1906–1941) је био учитељ у селу и убили га усташе.

Лажетић, девет димова, код Дедијера „*Лажеџице* су Златаревићи са Цетиња. Мисли се да су нешто погријешили у Црној Гори, па амо доселили“ (Дедијер: 224). Славе Аранђеловдан (наш информатор је Петар Лажетић, р. 1919).

Лиздек, три дима, поријеклом из Ц. Горе од Огњеновића, били турске слуге и убили Турчина, па побјегли и променили презиме. Славе Ђурђевдан. (податке дао Славко Лиздек 1936. год.);

² Детаљније о овоме у одељку **Хидронимија**.

Мучибабић, дванаест димова, доселили са Љескова Дуба, од Гацка на Баћевину, дао им бег Солаковић имање (по њиховом казивању око 1740. год.); славе Аранђеловдан. **Перо Мучибабић** (1891–1985) био је солунски добровољац и носилац више одликовања, међу којима је и Карађорђева звијезда! Од ове породице је и др Смиља Мучибабић, први декан Природноматематичког факултета у Сарајеву, а касније је била проректор Сарајевског универзитета. Њеног брата Душана – Дула Мучибабића убиле су усташе у Мостару (1941) и његово име носио је средњошколски ђачки дом, све до овог грађанског рата.

Паровић, десет димова, старином су из Гацка. Почетком XVII века помињу се као становници Лазарића код Гацка, а касније се преселили у Биоград (по Дедијеру: „*Паровићи* су Папковићи из Гацка). Славе Аранђеловдан (податке дао Васил Паровић р. 1921). Од ове породице је чувени борац Благоје Паровић.

Појужина, седам димова, пореклом су „Муаревце из Попова“ (Дедијер: 224), славе Лучиндан. По њиховом предању они су од Крунића и дошли од Љубиња.

Попадић, један дим, стара породица, дошли од Билеће, славе Никољдан.

Раџдан, један дим, поријеклом су из Враћановића (Никшић), славе Никољдан.

Рајчевић, један дим, доселили у Раст око 1890. год. из Меке Груде (Билећа), славе Ђурђевдан, прислужују Илиндан. У Биоград први доселио Јован.

Ремета/Реметић, три дима, пореклом су Паклине из Корјенића (Требиње), у Биоград дошли „од невоље“ (Дедијер 1990: 224).³ После Невесињске пушке (1875–1878), део братства је расељен по Босни и другим крајевима наше земље. Познатије личности из ове породице су: **Симо Реметић**, који је, бранећи част несуђене снахе Косе Ивковић, убио бега Љубовића и погинуо на Муратовици у Пиви (уписан на споменику погинулих бораца). Опеван је и у народним песмама; **Томо** и **Тодор Ремета** – барјактари у устанку Невесињска пушка (1875–1878). **Томо** је погинуо 1876. на Залому, одакле су му кости недавно пренете у гробницу код сеоске цркве. Славе Лучиндан.

Скџрџ, три дима, доселили са Грахова, славе Аранђеловдан. Тамо су се презивали Миловићи (податак дао Данило Скоруп 1927. годиште).

Спремо, десет димова, славе Ђурђиц, доселили од Зовог Дола, са Плани.

Томовић, један дим, доселили из Никшићке жупе, славе Аранђеловдан.

Фржовић, шест димова, доселили у Ластавицу са Меке Груде, а старином су Ивковићи с Бијеле Рудине. По предању био је један момак вриједан који је руком одвалио са дуба *фрж* (чвор) и по томе су их прозвали Фржовићи. У доба Херцеговачког устанка (1875–1878) један од официра Доњоневесињског

³ „Невоља“ се највероватније веже за крај XVII века, када су муслимани протерани из Рисна након Морејског рата „масовно населили Корјениће“, истовремено протеравши већину тамошњег православног становништва, а међу њима и Реметиће. У размени становништва између Боке которске и њеног залеђа део овога братства се обрео у селу Камено изнад Херцег Новог, у коме се год. 1704. помиње Дамјан Реметић. О братству Реметића, пре свега о мотивисаности преименовања некадашњег презимена *Паклине* у *Реметића/Реметић* детаљније у: Пујић 2013 (и тамо нав. лит.).

батаљона био је Јово Фржо – Фржовић (податке дао Перо Фржовић, р. 1952. год.), славе Никољдан.

Ча̀брило, један дим, током рата доселио у кућу Пувала, на мајчевину, славе Ђурђевдан.

Чампа̀ра, десет димова, старином су из Васојевића, из Лијеве Ријеке. Прво су дошли у Требиње, а одатле у Биоград „због турског зулума“ (Дедијер: 224). У доба Херцеговачког устанка Ристо Чампара је био барјактар Доњоневесињског батаљона и погинуо 1876. год. Славе Ићимијану (податке дао Симо Чампара, р. 1960. год.).

Чбловић, један дим, дошли из Црне Горе, славе Јовањдан.

Шиле́говић, један дим, дошли од Требјесе крај Никшића и звали су се Милобратовићи. Од истог су братства као и Шешлије, Кокољи и Суцуци. Славе Лучиндан.

Ако је веровати народном предању, „најстарији познати становници овога села били су Муслимани. Од тих породица су и двије стариначке породице *Кљако* и *Сирдан*“ (Дедијер: 224), данас непознате Биограђанима. Некад су у Биограду живеле и породице: Вулић, Ивковић, Пувало и Чупковић, којих данас нема. По Дедијеру: „Од православних најстарији су *Чујковићи*. Поријеклом су од братства Предојевића из Чуковића у Билећи. Побјегли су због тога што су убили Турчина. Чудновато је што ова породица слави Ђурђевдан, а други потомци Предојевића Никољдан“ (исто 224).

7. Село има цркву у Кулинама, која је сазидаана 1863, а обновљена 1881. год. Слава храма је Велика Госпојина 28. августа. Црква је, као историјски споменик, под заштитом државе. У цркви и школи у њеној непосредној бизини припреман је чувени херцеговачки устанак „Невесињска пушка“. Године 2010. школу, у згради подигнутој после Другог светског рата, похађала су само 4 ђака. После Другог св. рата, школа је била у кући Митра Фржовића, све док није направљена зграда на Јамузачама. Испред школе су биста Благоја Паровића (1903–1937) и спомен-плоча палим борцима НОР-а села Биограда. У Другом светском рату погинула су 44 борца из села, а са друге стране бисте су имена жртва фашистичког терора из Биограда – 44 жртве настрадале од фашистичке руке. Споменик су подигли преживели борци и становници села. У близини цркве био је парохијски дом, који су 1941. год. запалиле усташе. Тада је уништен и запаљен и један део села. Велика пећина у Врањачи је народу служила као склониште од усташа и од бомбардовања. Штаб НОВ-а је био у Јасиковцу. И у последњем рату (1992–1995) Биоград је претрпео озбиљне губитке.

8. У Биограду постоји више гробаља; могло би се рећи да сваки заселак има своје. У гробљу код цркве у Кулинама сахрањују се: Баћине, Драговићи, Ђерићи, Лажетићи, Паровићи, Појужине, Реметићи и Скорупи. Грабовик има гробље у коме се сахрањују: Булајићи, Вучетићи, Кокотовићи, Лиздеци, Паровићи, Рајчевићи, Скорупи, Спреме и Томовићи. На Гребном брду на Косовачи сахрањују се: Попадићи, Радани, Спреме и Чоловићи, а у Кичину

у Пошћењу: Вуковићи, Дабићи, Паровићи и Спреме из Вртина. У гробљу у Ластавици сахрањују се Граовци и Фржовићи, а у Миловића гробљу између Вртина и Милошева дола: Мучибабићи, Ковачевићи, Фржовићи и Појужине. Мучибабићи се сахрањују и у Мучибабића гробљу на Косовачи, а у гробљу у Пустоселима: Вулићи, Кулаши, Пухало и Реметићи. У гробљу у Солаковићима сахрањују се: Аћимовићи, Вуковићи, Куљићи, Чампаре и Шиљековићи, а у Сњијезници Мучибабићи. О насељености области у прошлости сведоче гробља ранијих популација са стећцима и плочама: Старо и Богумилско, затим Илирско или Грчко.

9. Биоград је део области која је привлачила пажњу научника. Етнографски ју је обрађивао даровити Цвијићев ученик и сарадник, а прерано преминули Јевто Дедијер, родом Херцеговац из околине Требиња. Започета темељна теренска истраживања нису приведена крају, а ауторима овога прилога припала је и обавеза да попуњавају празнине, а местимично и да отклањају извесне грешке у Дедијеровој монографији, у којој изостају, по правилу, и подаци о славама биоградских породица, који су за ову прилику прикупљани.

Теренска истраживања у свом родном селу обавио је Бранислав Ремета, кога су својом предусретљивошћу и љубазношћу у давању тражених података посебно задужили: Милорад Граовац (р. 1935), Лука Спремо (1931), Мирко Паровић (1956), Симо Чампара (1960), Јанко Лажетић (1938), Пеко Мучибабић (1971), Миленко Спремо (1953), Славко Кулаш (1938), Василије Паровић (1921), Љубомир Куљић (1940), Владо Баћина (1927) и Јово Драговић (1933).⁴

Посебну захвалност за свесрдну помоћ, првенствено око акцентовања речника, а и отклањања других недоумица које су се јављале у току рада, дугујемо академику Слободану Реметићу.

10. О континуираној насељености Невесињског поља сведоче историјски извори, а о вишевековном присуству истог етничког слоја, исте језичке, односно дијалекатске провенијенције говори изузетно богат, до данас у српској ономастичкој литератури незабележен именован једног села, поуздани усмени народни дефтер у коме су одраза нашли многи догађаји из бурне прошлости места: од крупних историјских датума до свакодневних догодовштина у животу херцеговачког горштака. Наведене чињенице стоје иза регистрованих 1.505 биоградских топонима.

11. У списима Дубровачког архива Биоград се први пут помиње 1281. године као град, дакле и пре доласка Турака на ове просторе, а имао је подграђе за које се изричито каже да је село (Аличић 2014: 29). Ово подграђе Подбиоград, са отвореним тргом, било је развијени економски центар невесињске жупе на коме се трговало и за вријеме Херцеге Шћепана. У XVI веку Биоград се наводи

⁴ Теренска истраживања обављена су у оквиру пројекта *Исцрпљивање српског дијалекатског комплекса Босне и Херцеговине*, који је финансирао Министарство науке и технологије Републике Српске.

као седиште нахије Невесиње. Град се налазио ниже Кулина, на просторима данашњих Туштака, Маковишта, Густог трња и Вољујака.

12. Према турском катастарском попису из 1475/1477. год. Биоград (транскрибован као *Belgrad*) је тада имао „domova 146, neoženjenih 15, muslimana 2“ и „ukupan prihod 7.418 [акчи]“ (Аличих 1985: 446–448). Муслимани, иначе ослобођени пореских обавеза, били су извесни Хуснија и Балабан, а о континуираном успону села на почетку турског периода сведочи податак да је непуну деценију раније (по попису из 1468/69. године) Биоград имао „domova 132, neoženjenih 24“ и „prihod 6.874“ (Аличих 2008: 59). Посебног осврта су вредна два запажања, два размишљања преводиоца и приређивача овога дефтера. Може се имати разумевање за размишљање о „очекиваном“ статусу „најбројнијег“ места у нахији: „Naime, očekivalo bi se da je ovo pazarište i glavno mjesto u nahiji. Samim tim moglo se očekivati da se ono razvija kao gradsko naselje, jer se pretpostavlja da je ono imalo i određenu sigurnosnu i trgovačku infrastrukturu. Nažalost, ništa od toga se ne vidi ni u ovom ni u drugim popisima. Ostalo je stalno u statusu običnog sela. Pa ipak, mislim da je ovo naselje imalo određeni, ne znam koliki značaj i za ovu župu, ali i za taj kraj. Kad je i zašto propalo ostaje da se utvrdi“ (Аличих 2008: 59). Друго мишљење несумњиво је у колизији са језичком и не само језичком стварношћу. „Да је читање као *Bilgrad* исправно, нема никакве сумње у то, јер је оно и у каснијем времену када је извршено претварање, и о задржало свој изворни изговор“, каже Аличих и додаје: „Ono se inače nalazi na području gdje se bosanski jezik razvio do današnjeg nivoa, i to u muslimanskoj masi koja je u ovom naselju i okolini bila gotovo stopostotna (99,9%)“ (Исто). Наведена фонетска промена, предуслов за настајање типичног тзв. „фонетског икавизма“ на ортодоксном ијекавском подручју, у колевци херцеговачко-крајишког дијалекта, свакако је старија од времена наведеног дефтера па и турског освајања Хума и суседних области. Наведено насеље се, дакле, и тада, као и данас, изговарало као **Viograd*. Утемељеност навода о „gotovo stopostotnoj“ партиципацији муслимана „u ovom naselju i okolini“ треба вредновати у контексту податка да су у наредном попису, обављеном 1475/77. год., у Биограду наведена само два муслимана.⁵

13. По попису српске православне парохије за 1890. год. Биоград има 90 кућа, 597 душа, од чега 298 мушких и 299 женских. По Владимиру Дедијеру, у његово доба, у Биограду је било 123, а данас (2010) 168 кућа, односно 428 становника. Многе куће су напуштене и празне. После овог грађанског рата (1992–1995) у селу живе искључиво православни Срби јер су се две породице муслимана (Кљако и Ћупина) одселиле.

⁵ У попису из 1585. године стоји и „selo BILIGRAD“ уз углавном поновљени ранији Аличихев коментар: „Ovo je trebalo da bude glavno mjesto nahije Nevesinje, ali nije. Očito je bilo izgubilo značaj prije osmanlijskih osvajanja. Ali oni koji žele da se naslađuju izučavanjem jezika, evo im prilike, jer je u osmanskoj grafiji upisano kao BILGRAD. Sve ostalo prepuštam lingvistima, a meni je sve sasvim jasno“ (Аличих 2014: 29).

За време аустроугарске окупације Босне и Херцеговине млади људи су одлазили на рад у Америку, а после Другог светског рата махом у градове Југославије. Седамдесетих година нагло су одлазили у иностранство: Француску, Немачку и Америку.

14. Осведочени слободарски дух и патриотска стремљења невесињских горштака, оверени, између осталог, и чувеном Невесињском пушком, устанком из 1878. године, до пуног изражаја су дошли у време ослободилачких ратова Србије и Црне Горе од 1912. до 1918. године. О доприносу Биограђана борби за ослобођење и вековима сањано уједињење српства сведочи списак од 46 добровољаца, солунаца, списак до кога смо дошли увидом у литературу⁶, у архиву невесињске општине и на основу обавештења прикупљених на терену. Неки солунци су и опевани у народној епској поезији, а навођење њихових имена на овоме месту у служби је одавања пијетета према онима који су се личним чином за незаборав одужили прецима, а уједно задужили потомство. Међу онима који су својевољно притекли браћи у помоћ, борећи се и против интереса „своје“ државе, тј. Аустроугарске монархије, нашли су се и добровољци из Биограда:

Вуковић Луке Душан
 Вуковић Р. Тодор
 Вучетић Николе Илија
 Дабић Мирко
 Ђерић Спасоја Мирко
 Ђерић Ђура Саво
 Ђерић Марка Митар
 Ковачевић Јована Ђетко
 Ковачевић Петра Мато
 Кокотовић Божо
 Кокотовић Васо
 Кокотовић Ђетка Видак
 Кокотовић Мата Ристо
 Кокотовић Риста Тодор
 Кокотовић Јована Тривко
 Кулаш Л. Перо
 Куљић Мића Благоје
 Куљић Васа Јово
 Куљић Новице Симо
 Лажетић Васа Душан
 Лажетић Јока Вуле
 Лажетић Пера Лазар
 Лиздек Благоје

⁶ *Херцеговци – српски рајини добровољци у рајовима Црне Горе и Србије 1912–1918. године.* – Удружење ратних добровољаца 1912–1918. год. и њихових потомака, Београд, 2002.

Лиздек Лазара Ристо
 Мучибабић К. Благоје
 Мучибабић Саве Глигор
 Мучибабић Тривка Петар
 Мучибабић Милан
 Паровић Ристо
 Паровић Рада Тодор
 Појужина Ђура Ристо
 Ремета/Реметић Риста Мато
 Ремета Шпира Никола
 Ремета Лазара Ристо
 Спремо Тешана Благоје
 Спремо Тодора Видак
 Спремо Риста Јевто
 Спремо Ћ. Марко
 Спремо Илије Митар
 Спремо Видака Раде
 Спремо Тешан
 Спремо Илија
 Фржовић Спасоја Јанко
 Чампара Лазар
 Чампара Сима Петар
 Чампара Бошка Симо

15. Невесињски крај део је пространог и компактног подручја херцеговачко-крајишког (раније источнохерцеговачког) дијалекта, новоштокавског говорног типа на чијим темељима је Вук Карацић кодификовао српски књижевни језик. Невесињски крај припада реду дијалектолошки истраживаних подручја (Пецо 1964). Разуме се да су у топонимији Биограда посведочене основне особине тога новоштокавског идиома, од којих помињемо: а) типичну новоштокавску прозодију (Бадањска пѣнина, Урвѣнић, Бојаџински поток, Под Јасикѡвцем, Стрмоглавница итд.); б) лако препознатљиву источнохерцеговачку судбину јата са резултатима јекавског јотовања (Брѣјег, Пријѣвор, Снѣјѣжница, Љѣсковина, Ђѣдов дѡ, Ђѣткове лѣдине, Пошћѣње, Ђѣчине, Ђѣчивѣште, Осѣчѣнић, Прѣсека, Присењак); в) стабилан новоштокавски изговор вокала без видљивих трагова редуције (Главичина, Лѣсичина, Њивѣтина, Водѣнице); г) карактеристичне ознаке консонантског система (Градвѣшта, Ђлѣдѣшта, Ђѣцина њѣва, Мѣмедова њѣва, Дѣванска пѣнина, Брѣјес, Гѣвно, Лѣшѣ, Тѣчија дѡлина). У топонимији Биограда још су видни резултати старог јотовања помоћу некада продуктивног суфикса -јъ: Кнѣж гѡра, Кнѣж дѡ, Јѣловѣч дѡ, Кѡбилъ дѡ, Прѡдѣнъ дѡ, Стањ главица. Посведочени су и остаци старог дуала (Пиштѣта).

II. СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТ

16. У семантичкој класификацији топонимије Биограда, ретко богатог топономастичког корпуса једног сеоског насеља, држали смо се углавном приступа примењеног у обради истородне грађе прикупљене на Пивској планини (Цицмил-Реметић 2003: 329–341; Цицмил-Реметић 2010: 77–142). Свесни чињенице да границе међу семантичким скупинама ни овде нису прецизне и да „припадност неког топонима једној групи не искључује његово место и у другој“ (Цицмил-Реметић 2003: 329), топониме највећег села Доњег Невесињског поља сврстали смо у следеће скупине: а) *географски ѿтермини*, где ће бити размотрени: *називи уздигнутих облика, називи улегнутих и равних облика*; б) *хидроними*; в) *фиѿоними*; г) *зооними*; д) *ѿоѿономасѿичке мейѿафоре*; ѿ) *кулѿурни микрѿоѿоними*; е) *микрѿоѿоними образовани од антирѿоѿонима*.

II-1. ГЕОГРАФСКИ ТЕРМИНИ

17. Семантичка садржина географских термина, најбројније скупине прикупљених података, углавном је сасвим прозирна. Они су верна језичка слика географске стварности свакога предела, па и атара овога села. У њима се и овде, по природи ствари, огледа однос мештана према своје станишту и ближем, а и даљем окружењу, све у служби што прецизније оријентације и комуникације, понајпре у кругу уже породице, а затим и окружења. Свакодневне потребе пастира, путника, ратара стоје иза истанчаног осећања за прецизну језичку маркацију свих врста овдашњих локалитета. Отуда се подразумева да, примера ради, иза онима *брдо* стоји веће, а иза *бобије* – благо узвишење, док се негде на средокраћу тражи и налази *ѿревија*. *Планина*, разуме се, доминира над ужом и широм околином. У географском именованом огледа се избрушен однос према простору, а крунски генератори именованја су висина, дубина и ширина, односно степен стрмости и равнине терена. Тако је настала широка лепеза апелатива које свакодневна употреба уводи у оквире географске терминологије: *бобија, ѿревија, брдо, ѿланина, сѿрана, урвина, до, долина, вала, ѿод, ѿодањак, зараван* итд.

II-1.1. Називи уздигнутих облика

18. Иако је Биоград у основи равничарско насеље, локални ономастикон не оскудева потврдама именованја уздигнутих локалитета. Примери:

банак: Банак, брежуљак, мања превија.

банци: Банци (2×), брежуљак и греде; кршевито брдо.

брдо: Брдо (2×) и још у 14 примера као двочлани топоними у структури: присвојни придев антропонимског порекла + одредница: Балино брдо, Бољево

~, Браждено ~, Голо ~, Гребно ~, Дебело ~, Дубетино ~, Ђуричино ~, Погоријеч ~, Врачево ~ / Равчево ~, Самарцино ~, Трнско ~, Шкоње ~.

брег: Брѝјег (7×) – у свих седам случајева ради се о стрмим странама у кршевитом и делимично обрађиваном терену. Поред ових примера пописано је и 18 двочланих топонима: Атин бријег, Ациберића ~ / Хациберића ~, Ацића ~, Бумбуров ~, Велики ~, Вучи ~, Грашков ~, Голи ~, Дебели ~, Добрилов ~, Мали ~, Петковића ~, Пребишки ~, Селимовића ~, Травни ~, Челебића ~, Широки ~.

варда: Вårда, брдо са церовом и храстовом шумом; двочлани апелативи: Гола Варда, Реметина ~, Спремова ~.

венац: Вијéнац, мање брдо.

вијарац: Вијáрац, Мåлй Вијáрац.

главица: Главица, као једночлани топоним јавља се пет пута, док двочлане облике са овом одредницом срећемо у још седам случајева: Ацина главица, Бродина ~ / Бродна ~, Дедова ~, Зелена ~, Лијепа ~, Мокра ~, Стањ ~.

главице: Главице: Бродне главице.

главичине: Главичине.

гомила: Гõмила, брдо и шума; Буковичка гомила, Гламина ~, Крњева ~, Равчева гомила / Рачева ~.

гомилице: Гõмилице, мања узвишења.

град: Град (уздигнуте литице, греде).

градина: Срёдњå градина, кршевито брдо.

градови: Градови.

гребенак: Гребéнак, кршевито брдо.

греда: Греда, а двочлани оними су: Брштан греда, Велика ~, Жута ~, Кореч ~, Кукавичија ~, Љељачка ~, Торинска ~, Симова ~.

греде: Жуте греде.

груде: Мåчијё грӯде / Мåчијё грӯди, превије.

капоровача: Капоровача, страна и бријег; двочлани топоними су: Горанова Капоровача, Дабића ~, Паровића ~, Симанина ~, Томова ~, Фржова ~.

кација: Кација, веће брдо.

кита: Кйта, Стубалска кита.

кланац: Кlåнац (5×) – у свим случајевима ради се о пробијеним пролазима на уздигнутом терену сеоских путева; двочлани топоними: Доњи кланац, Ђерића ~, Мали ~, Трновски ~.

крш: Крш, Драгов крш, Обренов ~.

куба: Кўба/Кўбица, страна и камењар.

кук: Кўк, Барин кук, Врањ ~, Вулов ~, Меов ~, Миш ~, Обли ~.

кулина: Кўлине, веће брдо.

ластве: Лåстве.

òкруглаши: Òкруглаши, узбрдице.

òсоје: Òсоје, Трновско òсоје (терен заклоњен од сунца).

пандурица: Пандурица, узбрдица.

плани: Плåни.

плесмо: Плѣсмо (3×) – увек се ради о јачој стрмини терена.

побрњача: Пѣбрњача.

погледак: Поглѣдак, брдо погодно за осматрање околине села.

пријевор: Пријевор, брда и стране.

присоје: Присоје (4×), стране окренуте према сунцу.

присојка: Присојка.

присојњача: Присојњача (3×) – у свим случајевима стране и стрмине;
Присојњаче.

разбојина: Разбојина, већа страна.

разбојница: Разбојница, Разбојнице.

ривина: Ривине, вододерина.

рогаљ: Рѣгаљ, Мали рогаљ.

рудине: Рудине.

седло: Сѣдло, мање брдо.

скакавци: Скакавци.

страна: Страна (3×), увек стрм терен.

страмица: Страмица, Страмице.

стрмоглавница: Стрмоглавница, Стрмоглавнице (2×), јаче наглашене,
оштрије стрмине.

сурварина: Сурварина, странчина.

сурдуп: Сурдуп, странчина.

урвеник: Урвеник, стране.

урвеница: Урвеница.

челина: Чѣлина, Чѣлине.

II–1.2. Називи улегнутих и равних површина

19. Иза нешто бројнијих именована улегнутих и равних површина стоји рељеф пространог села. Међу овим називима претежу прави географски термини, с тим да не изостају ни топоними метафорског типа. Примери:

вала: Ва̀ла, Крмачина вала, Ва̀ле, улегнуте стрмине.

влака: Вла̀ка (2×); Говеђа влака, Марина ~, Скакавчева ~.

вла́ке (3×); Вуковића влаке, Вулића ~, Бољеве ~.

врт: Вр̀т, увек мања зараван где узгајају најчешће: зелен, купус и репу; као двочлани облик јавља се 23 пута: Алин врт; Антов ~, Бошков ~ Бреков ~, Буковички ~, Владов ~ итд.

врти: Вр̀ти (2×), Дабића врти /Дабића врт итд.

вртић: Вр̀тић, Вр̀тићи.

вртељак: Вр̀тељак.

вртина: Вр̀тина, улегнут терен.

вртине: Вр̀тине (2×); Капића вртине.

гувнине: Гувнине.

гумно: Гу̀вно, Вујичића Вртинско ~, Вулића ~, Вртинско ~, Скорупово ~.

до: Дб (10×); и у двочланим синтагмама више од шездесет потврда: Анцарев до, Ацића до / Хаџића ~, Букића ~, Буклић ~, Веџинов ~, Вуковића ~, Главића ~, Голубов ~, Горњи ~, Грмушин ~, Грубачића ~, Грубешов ~, Грчића ~, Гурбетски ~, Доњи ~, Дренови ~, Дубоки ~ (2×); Душанов ~, Ђедов ~, Жигов ~, Зечи ~, Јасенов ~ / Јасенови ~, Капића ~, Кнеж ~, Кобил ~, Кобиљ ~, Ковачев ~, Кореш ~, Котлов ~, Криви ~, Крш ~, Кулаш ~, Лукатни ~, Љеков ~, Љељач ~, Љесков ~, Љесковачки ~, Љутовића ~, Марков ~, Милошев ~, Мислића ~, Мокин ~, Мокри ~, Мукадни ~ / Мукатни ~, Опарач ~, Општински ~, Перов ~, Попадића ~, Продан ~ / Продањ ~, Пулаш ~, Ратков ~, Рубешов ~, Ружин ~, Сар ~, Сач ~, Станков ~, Томов ~, Трнов ~, Тулин ~, Ћумурин ~ (2×); Цигањски ~, Шеов ~, Широки ~, Шурков ~.

дола: Дбла; Трнова дола.

долац: Дблац.

долина: Дблина; Букова долина, Вучија ~, Гламина ~, Горња ~, Дренова ~, Зекова ~, Илина ~, Јованова ~, Лозова ~, Љескова ~, Орачева ~ / Орчева ~, Пашина ~, Петковића ~, Сирна ~, Слатка ~, Тичија ~, Трнова ~.

долине: Дблине (2×); Ђерића ~, Пашине ~, Сирне ~.

долиница: Дбланица.

долинце: Дбланице.

долић: Дблйћ.

долице: Дблице.

доличак: Дблйчак.

долови: Дблови (4×); Веџинови долови, Драгови ~, Јасенови ~, Купињачки ~, Љутовића ~, Мокри ~, Пулаж ~, Ружин ~, Струјића ~, Трнови ~, Фржови ~ итд.

дочић: Дбчић.

дубина: Дбубина; Мала дубина.

дубине: Дбубине, улегнуте стране.

дубље: Дбубље.

дубак: Дбубак, њива у долини у „великој дубини“.

ждријело: Ждријело, стрм и кршевит терен са јамом у коју бацају лешине.

јаз: Јаз (2×), улегнуте стране.

јазбина: Јазбина.

јазбине: Јазбине.

јама: Јама; Комитова јама, Младоњина ~.

јама/језеро: Јама/Језеро, већа јама и извор који увек држи исти ниво воде.

јаметина: Јаметина.

јаметине: Јаметине.

казани: Казани (2×); удубљења и извори.

казанчина: Казанчина, пашњак окружен брдима.

каменица: Каменица, удубљење које задржава воду.

каменице: Каменице, подводне заравни; Орлове каменице.

камењача: Камењача.

камењаче: Камењаче.

- кашика:** Тисова кашика, улегнута њива.
- кланац:** Кланац (5×); улегнут терен, просечен пролаз, пут пробијен кроз Бргат; Доњи кланац, Ђерића ~, Мали ~, Трновски ~ итд.
- кланци:** Клџанци, узак пешачки пролаз у камењару.
- корита:** Кòрита, улегнуте, коритасте њиве; Вуковића корита, Дабића ~.
- корито:** Каменò корито, Мало ~.
- пећина:** Пећина; Бадањска пећина, Велика ~, Дуванска ~, Мала ~, Мусина ~.
- пећиновац:** Пећиновац, увучен терен ниже кршева.
- плоче:** Плòче, у равни, у нивоу валовит терен са доста крша.
- под:** Пòд; Врба под / Врбин под, Вуковића ~, Љесков ~, Смрданов ~, Спремов ~.
- подак:** Пòдак.
- поди:** Пòди (2×); Томови поди.
- подина:** Пòдина.
- подине:** Пòдине.
- полице:** Пòлице.
- пољана:** Пòљана.
- пољане:** Пòљане, ливаде.
- поље:** Пòље.
- понор:** Пòнор, понор реке Заломке.
- понори:** Пòнори.
- продо:** Прòдò, увале.
- ребра:** Рèбра, узане равне њиве.
- репњак:** Рèпњак, зараван.
- торина:** Тòрина; Лиздекова ~, Стара ~.
- торине:** Тòрине; Горње Достове торине и Доње Достове ~.
- урвеник:** Урвèнйк, Урвèничкй пòток, Урвèничкò врèло.
- џомбина:** Џòмбина, долинчина и њива; Васиљева ~, Вуковића ~.
- џомбине:** Џòмбине.
- шкрапине:** Шкрàпине.
- шкрип:** Шкрйп; Велики ~.
- шкрипине:** Шкрйпине.

II-2. ХИДРОНИМИЈА

20. Чињеница да хидронимија по правилу одражава хидролошке прилике истраживаног терена стоји иза релативно богатог именослова атара Биограда, највећег села Доњег Невесињског поља, подручја које не оскудева водом. Томе утиску свакако доприноси и опредељење аутора да у хидрониме уврсте именовања свих агрегатних стања, реалија насталих природним путем, као и тзв. „културних топонима“, објеката ствараних људском активношћу. Отуда су се на овоме списку поред *река, њошòка, извора, врела, бара, њишијалина, њонора* и сл., нашли и *бунареве, мочила, коришòа, локве, чесме, чайрње* и други

резултати деловања људске руке. У хидронимију су укључени и оними изван оквира прозирне мотивације, називи извора, потока и вирова типа: *Бруца*, *Злаїшац*, *Јавич*, *Казани*, *Калейша*, *Крњача*, *Ћабиновац*, *Шкоровина* и сл.

бара: Бӱра; преко 20 двочланих назива са одредницом *бара*, *барин*, *барски*: Ацова бара, Будова ~, Велова ~, Горња ~, Доња ~, Драговића ~, Дуга ~, Зеленова ~, Кадина ~, Колаковића ~, Крчедина ~, Мала ~, Марића ~, Маркова ~, Матова ~, Милорадова ~, Момова ~, Округла ~, Пејина ~, Средња ~, Тањевска ~, Радојева ~, Бӱра испод Пријевора, Бӱрин кук, Бӱрски поток итд.

баре: Бӱре; Марић баре, Брчањске ~.

барица: Бӱрица.

барице: Бӱрице, Шер барице.

Бруца (извор).

Брчањ (извор из стене); Горњи Брчањ, Доњи Брчањ; Брчањскѣ бӱре.

бунар: Бӱнар.

вир: Вӱр; Манити вир, Мравин ~ / Мрвин вир.

вода: Вӱда (у значењу *извор*); Мала вода, Јастребић ~, Пушина ~, Сарина ~, Средња ~; Водѣна прѣдб, Водѣнѣ бӱкве.

врело: Врѣло; Ацино врело, Жуто ~, Зеленово ~, Јевтово ~, Јованово ~, Капића ~, Лиздеково ~, Настушино ~, Марково ~, Пајовића ~, Пајово ~, Пиштетско ~, Раково ~, Рецово ~, Ристово ~, Селачко ~, Спасојево ~.

вреоце: Вреѣце; Шпирово ~.

Завѣдѣка, река, лева притока Заломке код Мравина вира.

Зӱлѣмка, река која тече кроз Биоград и у њему понире. У јесен и пролеће обично се излива и потапа већи део села. На месту Бруца Заломка улази у Биоград и тече до Понора, ниже Брчања, где понире и губи се на терену планине Сњијезнице. Међу вировима ове реке најдубљи су: Зубача, Мравин вир, Брајимовац, Манити вир и Коловрат. Са леве стране Заломка прима притоке: Дрежањуку, која се улива на месту Зубаче, и Заводоку, која се улива у Мравином виру. Од већих потока помињемо Буковички, који се улива са леве стране, и Рашки, Урвенички и Тањевски поток – са десне. Једним делом Рашки поток чини границу између Раста и Биограда. На Заломци су два сеоска моста. Из наведеног и обимног именованог хидронимије, дајемо називе мало јачих извора и вирова, што потврђује да Биоград не оскудева у води! Такви су:

Бруца (извор).

Злаїшац (извор).

Зофа (извор).

извор: Љељенски извор.

Јавич (извор).

јаз: Јӱз (2×); прављени јаз на коме су биле воденице.

Казани (2×) (извор).

Калейша (извор).

каменица: Каменица (извор).

каменице: Каменице, Орлове каменице (повремена каптажа воде).

Камењача (поток).

Камењаче (поток).

Кнежак (извор).

корита: Корита; Вуковића корита, Дабића ~.

корито: Камено корито, Мало ~.

Крњача (извор).

локва: Локва (2×) (прављено појило за стоку).

локве: Локве (2×).

локваница: Локва̀ница.

локвенице: Локвѐнице.

локвине: Локвине.

локвица: Локвица; Локвице.

мочила: Мочила.

мочило: Мочило (3×), извори где су мештани потапали и прали рубље и вуну.

Мочине.

Ойлавак; Ойла̀вци; Ойла̀вишиѐ.

Ойшоке (баре крај реке).

Пишѝѐи (терен на коме вода избија, „пишти“).

понор: Понор (понор реке Заломке).

поток: Пото̀к (3×); Бадањски поток, Барски ~, Бојацински ~, Буковички ~, Вилин ~, Грабовички ~, Демеровића ~, Доњи ~, Жрвањски ~, Каменички ~, Катића ~, Лажетића ~, Ластавички ~, Пиштетски ~, Попадића ~, Раковски ~, Тањевски ~, Туловачки ~, Урвенички ~; Потоци.

поточић: Пото̀чић.

Ржина (извор).

рукавац: Рука̀вац (2×) (део потока и мали извор).

скакавац: Ска̀ка̀вци (њиве низ које „скаче“ поток Репак).

скакала: Ска̀кала.

стублина: Сту̀блина (извор).

студенац: Студѐнац.

Сурдуј (вододерина).

Табиновац (поток).

Ђујинуша (вир).

чатрња: Чатрња; Црквена чатрња.

чѐсма (у значењу извор); Ластавичка ~, Стара ~, Сува ~.

чесмица: Чѐсмица.

Шкоровина (извор).

Шкркољак (извор, врело); итд.

II-3. ФИТОНИМИЈА

21. Прикупљена ономастичка грађа говори о крају богате флоре и фауне. У Биограду нема голети, цели атар покривен је дрвећем, другим растињем и травом. Богату скупину фитонима разврстаћемо на: дрвеће (неродно и родно); јагодичасто воће; житарице и поврће; траве и биље. Биоград је иначе и у свом окружењу познат као воћарски крај, разнородним воћем богато село.

II-3.1. Дрвеће

II-3.1.1. *Неродно дрвеће*

бор (Pinus): Боровина (2×) (сађена шума).

брест (Ulmus): Бријес, Брестовā прѡдѡ, Брестови.

буква (Fagus): Буквик, Буковице, Буковци, Водене букве, Јавич букве, Букова долина и још десетак двочланих назива са овом одредницом; затим: Побуквѣњача, Побукњача, Побукњѣвача итд.

врба (Salix): Врба, Врбе, Врбѡвка, Врба пѡд / Врбин пѡд.

гај (у значењу шума): Гај, Авдов гај, Бегов ~, Глаовића ~ итд. (и још више од петнаестак примера са овом одредницом); Гајине, Гајићи, Гајчић.

гора (у значењу шума): Горња Кнеж гора, Доња Кнеж гора.

граб (Carpinus): Граб, Доњи граб, Грабовѡк, Грабовина.

грм (Quercus robur): Густи грм, Густи грмови.

дрво: Дрвѡрица.

дуб (Quercus): Дубље, церова шума у вали; Шушњатѡ дуб / Шушњатѡ дуб.

зова (Sambucus nigra): Зѡфа.

јавор (Acer): Јавор.

јасен (Fraxinus): Јасѣнак, Илин Јасенак, Јасѣнѡк, Јасѣничкѡ њѡва, Јасѣничкѡ њѡве, Јасѣнов дѡ / Јасѣнови дѡлови, Јасѣњѡк.

јасика (Populus tremula): Јѡсика, Јѡсиковац, Јасиковице, Јѡсиковачкѡ врт.

омора (Picea excelsa): Омѡр.

ракита (Salix caprea): Ракитница, Ракитнице.

руст (ситногорица, макија): Руст – бријег обрастао јасеном, цером и грабом.

трн (Prunus): Трѡнак, Мали Трѡнак, Трѡвѡ долина, Трѡвача, Трѡваче, Трѡвац, Трѡвци, Трѡвѡ дѡ, Трѡвѡ дѡлови, Трѡвскѡ клѡнац, Трѡвскѡ ѡсоје, Трѡскѡ брѡдо, Трѡњѡк, Трѡњѡци, Густо трње, Трњевица.

цер (Quercus cerris): Церове лазине, Церови до.

шушњарица (листопадна шума): Шушњѡрица, Шушњѡрице – церова шума, Шушњатѡ дуб / Шушњатѡ дуб.

II-3.1.2. *Родно дрвеће*

вишња (Phaseolus coccineus): Вишњице.

воћњак: Воћњак, Воћњаци.

дивљака: Дивљака, Дивљаке, Дивљачице.

дрен (Cornus): Дрѣновā дōлина, Дрѣнова љѹт, Дренови до, Дреновик, Дреновци.

зуква (Juncus glaucus) (дивља јабука): Зѹква.

јабука (Malus): Јāбука, Јāбуке, Јāбуковац, Мали Јабуковац, Јāбукōвци (2×).

крушка (Pirus communis): Крушка, Кадирина крушка, Крушке, Крушчице; Пѣтикрушка, Мишина Петикрушка, Рамова ~, Пѣтикрушке.

лоза : Лозан, Лозањ, Лозе, Лозова долина.

леска (Corylus): Сѹвō лїјешће / Сѹвō лїшће – лескова шума у страни, Лѣсков дō, Лѣсков пōд, Лѣсковā дōлина, Лѣсковача (2×); Лѣсковачки до, Лѣсковина (2×); Лѣсковине, Лѣсчица, Лѣшчице (2×): 1. заселак; 2. воћњаци и лесковина.

љељак (лешник): Љељачка греда, Љељачки пут.

оскоруша (Sorbus domestica): Оскоруша (2×).

Петикрушка, в. крушка.

трешња (Prunus avium): Трѣшња, Трѣшње, Трѣшњица, Трѣшњице.

шљива (Prunus domestica): Шљивāк / Шљивār.

II-3.2. Јагодичасто воће

22. Неписано начело да се посебно не именује свакодневно, општераспрострањено огледа се у изостанку именована по *јагоди*, најприсутнијем јагодичастом воћу, а мотивациона издашност заобишла је и *кушину* и *малину*:

купина (Ribes grossularia): Купињарица, Купињача, Купињачки долови.

малина (Rubus ideaus, R. saxatilis): Малињаци.

II-3.3. Житарице и поврће

23. У ову групу топонима сврстани су и називи локалитета везаних за узгајање житарица и поврћа (*башица*, *врѣ*, *њива*), оними који истовремено припадају корпусу тзв. културних топонима. Изостанак потребе да се маркира „обична“, свакодневна, подразумевана реалија до пуног изражаја долази и у случају атара села Биограда. Континуирану обрађеност релативно плодног терена, засејаваног разноликим врстама житних и повртарских култура ни из далека не прати регистровани именослов. У вези с овим судом подсећање, поређење корпуса прикупљених онима са чињеницом да су несумњиво сва домаћинства (Биоград је 1475/1477. године имао 146, а 2010. – 168 „кућа“!) овога пространог села вековима узгајала практично све актуелне врсте житарица и поврћа. Судбину старих, вековних ратарских култура, међу којима су и *куш*, *ишква*, *красѣавац*, у том смислу деле и нове врсте поврћа. Тако се у тамошњи ономастикон још нису уселиле *цвекла*, *рошквице*, разне друге врсте салате и друге нове врсте усева. Не треба, додуше, у овој прилици губити из вида чињеницу да се у домену повртарских култура, поготово код већине случајева зачинске

природе, ради о уистину ситним, ничим посебно маркираним парцелама, смештеним, по правилу, у непосредној близини куће.

башта: Башта (врт за поврће).

врт: Врт, апелатив који означава мању зараван где узгајају, најчешће, зелен, купус, репу итд.; као двочлани назив јавља се још 23 пута: Алин врт; Антов ~, Бошков ~ Бреков ~, Буковички ~, Владов ~ итд.

вртељак: Вртељак.

врти: Врти (2×); Дабића врт / Дабића врти.

вртина: Вртина, Вртинe (2×); Капића вртине.

вртић: Вртић, Вртићи.

грах (Phaseolus, Ph. Vulgaris): Граовишта.

жито: Житораж пољана (Горња Житораж пољана, Доња Житораж ~).

јечам (Hordeum): Јечмаџи, Јечмџен.

кртола (кромпир) (Solanum tuberosum): Кртолиште.

лан (Linum): Ланишта, Ланиште.

лук (Allium): Лучњак.

мак (Paraver): Маковџшта, Маковџште.

њива: Њива, Анска њива, Велика ~, Гркића ~, Дуга ~, Јапина ~, Јасеничка ~, Јовова ~, Ковачева ~, Крива ~, Кулашева ~, Лазарева ~, Љубова ~, Мала ~, Мемедова ~, Николина ~, Обрадова ~, Обренова ~, Оцина ~, Пашина ~, Пријека ~, Пријемна ~, Пуалова ~, Раткова ~, Рецова ~ итд. (још више од 30 назива са овом одредницом).

њиве: Њиве (5×); Велике њиве, Мале ~, Фржове ~.

њиветина: Њиветина, Њиветине.

њивица: Њивица; Њивице.

просо (Panicum miliaceum): Прџсина (2×) (њиве где су гајили просо).

раж (Secale): Ражица, Ражница.

репа (Brassica rapa): Репишта, Репиште, Репњак.

II-3.4. Траве и биље

брштан (Hedera helix): Брштан грџда.

зубача (Agropyrum repens): Зубача, Зубаче.

коприва (Celtis australis): Копривача, Копривџаче.

лопар (Dracunculus vulgaris): Лопар, Лопари.

шевар (Calamagrostis): Шеварица, Шеварице итд.

трн(ак): Трнaк, Мали Трнaк, Трновa долина, Трновача, Трноваче, Трновац, Трновџ дџ, Трновџ дџлови, Трновскџ клaнац, Трновскџ џсоје, Трновци, Трнскџ бџдо, итд. (в. детаљније у одељку **Дрвџе**).

II-4. ЗООНИМИ

24. У ономастикону Биограда јасно се ишчитавају и поприлично чести трагови како домаћих тако и дивљих животиња. Несумњиво је да су та

именовања настајала разним поводима: по боравку, некој особини, судбини именованих јединки и сл. Тако је сасвим прозирна позадина назива *Младоњина јама*, локалитета у стрмом камењару, као и *Мрцињака*, урвине у коју бацају угинулу стоку. И овде је фреквенција топонима зоонимског порекла углавном у сагласности са значајем појединих животињских врста за живот житеља Невесињског поља. У ономастикону Биограда најприсутнији су, разуме се, сисари (домаће и дивље животиње), за којима следе птице, а без трага нису остали ни гмизавци и водоземци, док се од инсеката уписао једино ос.

II-4.1. Сисари

II-4.1.1. Домаће животиње

во: Волара, Волари, Воловица, Волујак, Волујаци.

говедо: Говеђа влака.

кобила: Кобил до, Кобиљ до.

коза: Козица, Козловача, Козловаче.

крава: Краварево (Горње Краварево, Доње ~).

кучак: Кучак, Кучинаруша.

мачка: Мачиприсије, Мачија груди, Мачије груде / Мачије груди.

свиња: Свињац, Свињци.

стока (у значењу домаће животиње): Сточни пут.

II-4.1.2. Дивље животиње

вук: Вучија долина, Вучи бријег, Вучи куци.

зец: Зечи до.

јазавац: Јазавчина, Јазавчине.

лисица: Лисичина, Лисичине.

миш: Миш кук.

II-4.1.2.1. Птице

врана: Врањача, Врањаче, Врањ кук, Врањ тег.

голуб: Голубов до.

дрозд: Дрозбина, Дрозбине.

јастреб: Јастребић, Јастребић вода.

кукавица: Кукавичија греда.

ластаница: Ластаница, Ластавичка чесма, Ластавички поток, Ластавичко поље.

орао: Орлове каменице.

птица: Тичија долина.

ћук: Ћуковина, Ћуковине, Ћуковско врело.

Можда је овде место и топонимима: **Јелеч**, **Јелеч гај** – именоване по боравку птица и слепих мишева (в. Лома 2013: 96).

II-4.1.2.2. Гмизавци и водоземци

жаба: Жабљи поток.

змија: Змињаци, Змиокољак, Змиокољи.

риба: Рибњак.

II-4.1.2.3. Инсекти

ос: Осиште.

У **зоониме** можемо сврстати и називе настале по месту боравка животиња: Јазбина, Јазбине, Јањило, Коњушница, Младоњина јама, Мрцињак итд.

II-5. КУЛТУРНИ ТОПОНИМИ

25. И ономастикон овога пространог села носи поуздано сведочанство о привредној прошлости Невесињског поља. Топонимија Биограда говори о континуираној упућености његовога становништва на земљорадњу и сточарство, приметно мање, а и то, вероватно одскора, на воћарство. У биоградском именованом овековечене су углавном све узгајане пољопривредне врсте, сви важнији пољопривредни производи, као и локалитети на којима су те културе неговане. Слично је и у домену сточарства, где је практично именовано све оно што је имало везе са узгојем стоке, њеним смештајем и кретањем на терену. Изнета запажања илуструју оними разврстани у три одељка:

а) микротопоними у вези са обрадом земљишта и узгојем пољопривредних култура;

б) микротопоними у вези са узгојем и смештајем стоке;

в) остали културни микротопоними.

II-5.1. а) Микротопоними у вези са обрадом земљишта и узгојем пољопривредних култура

У ову групу топонима спадају називи свих башта, вртова, вртића, њив(етин)а, њивица, орница итд. Већина њих је изгубила покриће на терену и већ баштини статус историјских топонима, јер су у међувремену некадашње **њиве** и **вртови** „прерасли“ у ливаде или пашњаке.

башта: Башта (врт); Башча, Средња башча, Стакина ~, Башче (њиве и воћњаци);

воћњак: Вђћњак, Школски воћњак, Вђћњаци.

врт: Врт, врт где узгајају купус и репу. Веома су бројни двочлани називи: Алин врт, Антов ~, Бошков ~, Бреков~, Буковички ~, Владов ~, Војов ~, Вулушин ~, Гњилави ~, Гузарушин ~, Дабића ~, Дубоки ~, Илин ~, Јасиковачки ~, Јовичића

~, Лијепи ~, Ристов ~, Ружин ~, Симов ~, Товчин ~, Топчин ~, Шаитанов ~. Нису ретке ни трочлане синтагме: Врт за Кулића долом; Врт на Пољани; Врт у Калети; Врт у Каменицама итд.

врти: Врћи (2×); Дабића врти / Дабића врт.

вртељак: Вртељак.

вртина: Вртина, стране обрасле шумом, некада орано.

вртине: Вртине (2×); Капића вртине; Вртинско гувно.

вртић: Вртић, Вртићи.

грах: Граовишта.

гумно: Гувно, Вучића гувно, Вулића ~, Скорупово ~; итд.

гумнине: Гувнине.

дуван: Дуваниште, Дуванска пећина.

заорак: Заорак (мањи врт).

јапија: Јапија, Јапијска продо.

јечам: Јечмаци, Јечмен.

кртола: Кртолиште.

лан: Ланишта, Ланиште.

лук: Лучњак.

њива: Њива; преко 30 двочланих назива: Анска њива, Велика ~, Гркића ~, Дуга ~, Јапина ~, Јасеничка ~, Јовова ~, Ковачева ~, Крива ~, Кулашева ~, Лазарева ~, Љубова ~, Мала ~, Мемедова ~, Николина ~, Обрадова ~, Обренова ~, Оцина ~, Пашина ~, Пријемна ~, Пуалова ~, Раткова ~, Рецова ~, Ћанића ~, Ћумурина ~, Фатимина ~, Фржова ~/Фржуша, Целетова ~ итд.

њиве: Њиве (5×); двочлани топоними: Велике њиве, Мале ~, Пријеке ~, Фржове ~.

њиветина: Њиветина, Њиветине.

њивица: Њивица, Њивице.

ограда: Ограда (2×); двочлани топоними: Бадањска ~, Бранкова ~, Велика ~, Владова ~, Војова ~, Вулића ~, Лазарева ~, Мала ~, Пајова ~, Чолића ~.

ограде: Ограде (4×); Кулића ограде, Чампарине ~.

орница: Орница.

орнице: Орнице (2×).

просо: Просина (њива где су узгајали просо).

раж: Ражица, Ражихуша, Ражница, Ражнице, Ражњица (терен на коме је узгајана раж).

расад: Расадник.

репа: Репишта (сада пашњак); Репиште, Репњак, Савин репњак.

хељда (у народу **ељда**): Ђељдишта, Ђељдовиште (биле њиве, узгајана „ељда“, сада ливаде).

II-5.2. Микротопоними у вези са узгојем и смештајем стоке

26. У овом одељку дајемо ониме који се односе на све оно што је човекова „рука створила“ и користила у току узгоја и смештаја стоке. Покушаћемо да, колико то буде могуће, избегнемо понављање апелатива датих у одељцима **Зооними** и **Хидронимија**. Зато за *џојла* стварана људском руком (*бунари*, *корийџа*, *локве*, *локвице* итд.) упућујемо на одељак *Хидронимија* (стр. 15).

Сматрамо да је овде место следећим топонимима:

гној(ина): Гнџина/Гњџина, Гњонџк; (њиве где је била штала); Гњџине/Гнџине.

јањило: Јањило.

катун: Катуниште.

котар: Котар, Котари, Котарина.

коњушница: Коњушница, Коњушнице.

крчевина: Крчевине.

прљага: Прљага, Прљаге (терен на коме волови „бучу и праве прљаге“).

метало: Метала.

пландиште: Пландиште.

појата: Појатине.

покосац: Покосац, Покосци.

со: Солила.

торина: Торина, Торине итд. Детаљније о овоме у одељку *Зоонимија*.

По својој мотивацији овде би могли да се нађу и оними типа: Сірнџ долина, Сірнџ долине, Скорупача.

II-5.3. Остали културни микротопоними

27. У ову групу културних микротопонима спадају оними настали градњом објеката у којима је човек боравио и којима се служио:

ваљање: Ваљање (ту су правили ступе за ваљање сукна).

воденице: Воденице.

војине: Војине/Војне (брдо где су изводили војне маневре).

воћњак: Воћњак, Воћњаци.

заорак: Заорак (мали, некадашњи врт).

зид: Зидак; Камени зид.

јатара: Јатара.

калдрма: Калдрма.

кљачина: Кљачина, Кљачине.

колиба: Колибе, Колибиште.

коловоз: Коловоз (прављени пут).

корито: Камено корито, Мало корито; Корита, Вуковића корита, Дабића ~.

кућа: Кућа, Кућиште.

летва: Летве, код Понора постављене летве за мерење водостаја.

мајдан: Мајдан, Мајдани.

млин: Мљин, Мљница (Граовчева мљница, Ђерића ~, Ковачевића ~, Кокотова ~, Фржова ~, Шпирова ~); Мљински пут, Мљниште, итд.

навијање: Навијање.

ограда: Ограда (Бадањска ограда, Бранкова~, Велика~, Владова~, Војова~, Лазарева ~ итд.); Ограде (Кулића ограда, Чампарине ~).

скакала: Скакала, Скакалиште; (постављено камење за прелаз преко разливеденог потока).

стублина: Стублина.

ступа: Ступа, Ступе.

трафостаница: Трафостаница.

тршљеваче: Тршљеваче (искрчен терен у страни).

ћумур: Ћумуруша (место где је прављен ћумур).

ћуприја: Ћуприја.

улица: Улица, Улице.

чесма: Чесма (Ластавичка чесма, Стара ~ итд.); Чесмица, итд.

шанац: Шанац (били закони) итд.

штрека: Штрекавица, Штрекавице, потес са кућама и електричним стубовима („штрека“ бандера, стуб за струју).

II-6. ДЕСКРИПТИВНА И МЕТАФОРИЧНА НАЗВАЊА

28. Пространи терен Биограда, испресецан рекама, потоцима, релативно високим брдима и оштрим врховима изнедрије и приличан број топономастичких метафора по облику, квалитету, положају, по намени именованих локалитета и сл. Најбројније су дескрипције и метафоре по облику и изгледу, јер је рељеф овога уистину прелепог таласастог предела – од планинског дела Сњижежнице до поља и ливада – омогућио житељима да маштовито и неретко веома духовито именују поједине реалије пространог биоградског атара. Издвајамо најинтересантније ониме овога тематског круга.

Банци – по изгледу. Кршевит терен и греде, а између мање заравни.

Бобица – по облику: мање брдо облог врха.

Брадва, Брадве – по облику и положају реалије. Терен у страни издељен по власницима.

Бродина, Бродине – по намени. Ливада поред реке преко које води сеоски пут.

Брчањ – по хуку, удару воде. Ливада преко које теку два потока, а јак извор удара из стене.

Бучалица – по удару воде: увале преко којих тече поток.

Вигњиште, Мало Вигњиште – по намени: брдо где је био *вигањ*, ковачница, или где је паљен ћумур.

Вијало, Вијарац, Мали Вијарац – по метеоролошким условима: брда где ударају јаки ветрови; уп. ипак *вијарац* „вршак на брду“.

Вијенац – по облику: брдо окружено шумом.

Вилисавље, Вилин поток – по нар. веровањима, можда и **Велиславље*.

Војине/Војне – по намени. Брдо где су изводили војне вежбе.

Волари – по намени: пут којим су возили дрва.

Волујак, Волујаци – по изгледу.

Врањача, Врањаче – по изгледу. Терен склоњен и мрачан, пећине где су се склањали за време рата.

Главица, Главице – у свим случајевима по облику и положају: већа или мања брда, а нека су обрасла шумом: Аџина главица, Бродина/Бродна ~, Дедова~ итд. (Још десетак примера са одредницом главица/главице).

Главуша – по положају и изгледу: њива над кањоном, на брегу.

Гладњица – по квалитету: њива, земља лошег квалитета.

Глибовац, Доњи Глибовац – по квалитету земље и изгледу.

Гњионик, Гњионици – по квалитету земље.

Гомељак – по величини; мала њива.

Град, Градови – по изгледу и положају: брда која се уздижу и надмашују околину.

Гребак – по изгледу.

Гребенак – по изгледу; прилично кршевито, мање брдо.

Гривна, Гривне – по изгледу; ливада, њива.

Гркуља – по квалитету; лоша њива.

Грот – по изгледу; густа шума у вали.

Груди – по изгледу; увала која раздваја терен – насеље на два дела.

Гуревац – по изгледу и положају; увучена, склоњена њива.

Десетак – по величини; мања њива.

Диљка, Диљке – по изгледу; дуге њиве и воћњаци.

Дрварица – по намени; страна и мања зараван где слажу дрва.

Дреновик – по вегетацији (дренова шума).

Дроњак – по величини; мањи поток.

Дубак – по облику; дубока, узана долина.

Дугаља, Дугаље – по изгледу; дуге њиве.

Дужица, Дужице – по изгледу; равне, дуге њиве.

Жабљи поток – по фауни или величини и скакању воде.

Животница, Животнице – по квалитету земље; њиве и поток.

Жутача, Жутаче – по изгледу и квалитету земље; терен жуте земље.

Заводока – вер. *(*Б*)*зоводолка*, по селу *Зови до* одакле тече.

Заломка – по селу *Залом* одакле тече.

Задубљеница и Задубница – по положају; стрм и дубок терен.

Занога – по положају, уп. *зџнога* „огранак, језичак каквог земљишта“.

Заорак – по величини, по обиму; мали некадашњи врт.

Златац – по квалитету; добар и квалитетан извор.

Змињац – по фауни (**Змијнац* од *змија*).

Змиокољак, Змиокољи – по изгледу; кршевит терен.

Зубача, Зубаче – по изгледу; терен исплакан, изрован водом.

Јавич – по начину „избијању, јављању“ воде; извор. Овде би исто тако могле наћи место и **Јавич букве**; терен поред извора.

Јазмаци – по облику терена; стрмо, кршевито и удубљења где су креч загасивали.

Јастребић, Јастребић вода – вер. по некадашњој породици *Јастребићима*.

Јелеч, Јелеч гај – могло би бити по намени и боравку птица и слепих мишева на терену обраслом шумом (детаљније в. Лома 2013: 96).

Казани – по изгледу; округао извор.

Казанчина – по изгледу; терен као „у казану“, окружен брдима.

Капаровача/Капоровача – по положају и изгледу („ко-капа“); терен над самим кањоном.

Кација – по положају и облику; брдо надвисило околину.

кашика – Тисова кашика – по изгледу и величини; мали терен.

Кита – по изгледу и положају; брдо.

Кокуљача – по изгледу: узвишење као капа, уп. *кукуљача* ‘капуљача’.

Кољено – по изгледу терена.

Концело, Концил – по изгледу; направљена монтажна трафостаница; и у народу именована по турцизму – *кара-концула, концул* „страшило, вампир“; (то може бити секундарно осмишљење, уп. Лома 2013: 113).

Копито – по квалитету; тврд терен, камењар.

Корита – по изгледу; вале изроване водом.

Кото, Которина, Котораче – у свим случајевима по изгледу; округле долине.

Кривача, Криваче – по изгледу и положају; ливаде у страни; или по колибама *кривачама*.

Крстача, Крстаче – по положају и изгледу терена.

Крстина, Крстине – према укрштању сеоских путева.

Кртина – по квалитету земљишта; плодна земља.

Крупац – по изгледу; по крупном камену на брду.

Куба/Кубица, Кубице – у свим случајевима по изгледу; округла брда и страна са камењаром.

Кујава – по квалитету; земљиште лошег квалитета „неплодан део терена“ (в. Лома 2013: 123).

Кук – по облику; брда избаченог врха: Барни кук, Врањ ~ итд. још четири потврде.

Кулине – по облику, веће брдо.

Кучак, Кучинаруша – по изгледу, а имају исту основу, кршевит терен и брдо. Уп. и презиме *Кучинар*.

Лагумањ – по изгледу, густа шума.

Ластавица – по изгледу: леп терен и заселак.

Лонац – по облику; округла долина.

Лончић – по облику, мање, округло врело.

- Лопар, Лопари** – по изгледу; дуге, равне њиве.
Лопата, Лопате – по изгледу и величини; мањи терен.
Љутица, Љутовина, Љутовине, Љутуша – по квалитету; тврд и кршевит терен.
Мачи присоје, Мачија груди, Мачије груде / Мачије груди – по фауни (дивље мачке) или по облику и величини.
Медошевица, Медошевице – по квалитету; равне њиве, или од имена *Медош*.
Мека – по квалитету; мали пропланак у шуми.
Метаљка, Метаљке – по намени; заравни, заселак и њиве.
Милошница, Милошнице – по квалитету; равне и добре њиве.
Мракови – по положају и изгледу; долина мрачна и заклоњена од сунца.
Мрка продо – по изгледу; вала и шума, мрачан терен.
Муковача – по квалитету земље и тешко обрадивом терену.
Нога, Ножица, Ножице, Прерадова нога итд. – у свим примерима по изгледу; дужи и узани терени.
Округлаш, Округлаши – по изгледу.
Осеченик – по изгледу; брдо стрмо, „осјечено“ и кршевито.
Пандурица – по изгледу.
Пиљуша, Пиљци – по квалитету земље; песковит терен.
Плани – по изгледу; брдо и стрма увала.
Плесмо – по положају; веома стрм, „обешен“ терен.
Погледак – према намени и положају; брдо погодно за осматрање околине.
Поклоп – према положају, камењар и шума, а ниже је извор.
Полице – према изгледу; стене и између мање заравни.
Попрека – према положају.
Попречница, Попречнице – према положају и изгледу; стране и благе заравни.
Пресека – по облику и положају; страна која „пресеца“ пут.
Прибиша – према положају, или од антропонима *Прибиш(а)*.
Пушина, Пушине, Пушинска вода – у основи ових назива би могла бити вода, односно ударање и „избијање“ воде уз стварање водене завесе.
Радуша – по квалитету земље; квал. њива.
Ребра, Ребрина, Ребрине – по изгледу и облику; „изломљен“, нераван терен.
Репац – по положају; поток на крају терена.
Риђани – по положају (*хрид*) или по досељеницима из племена *Риђани*.
Рogaљ, Мали Rogaљ – по изгледу; терен увучен у брду.
Рукомeљ, Рукомeљи – по људској активности (ручно млевење) или од породичног надимка, уп. руско презиме *Рукомeљ*.
Сач до – по облику; мањи, округао до.
Седло – према изгледу и облику; брдо и превој који личи на истоимени део коњске опреме.

Скакавци – према сливању, „скакању“ воде низ терен.

Скакала – по намени; постављено камење за прелаз преко разливеног потока.

Слатка долина – по квалитету и значају земље; равна и квалитетна долина. Може бити и по добрим крушкама које успевају у тој долини.

Смрданов под – према квалитету и ароми земљишта, или од надимка *Смрдан*.

Стрмоглавница, Стрмоглавнице – према положају терена; оштре и јаке стрмине.

Студенац – према квалитету воде; добар извор.

Ступе – по изгледу; према току воде која повремено тече и „удара“ низ благе стране.

Сурварина – по изгледу; стрмине ниже стена.

Сурдуп – по изгледу; страна и вододерина.

Танач, Танковлач, Танковлача – у свим слулајевима по квалитету терена са доста камена и мало земље.

Танога – по квалитету земљишта, „тањач“.

тег – Врањ тег – по фауни (вране), или по власнику „Вранова њива (*џег*)“.

Тичија долина – по величини; мала долина.

Трећак, Трећаци – по величини.

Трубјела – по боји, по изгледу; брдо.

Тршљеваче – по искрченој шуми у страни; пропланак.

Туштак, Туштаљка, Туштаци – по облику, изгледу терена (*џусџ* „дебео“).

Ћосица, Ћосице – по изгледу; зараван, голет.

Узглавак – по облику; мали терен.

Урвеник, Урвеници – према изгледу терена, „излокано“, изрованог водом.

Успутница, Успутнице – према положају; терен крај пута.

Ушљо – према квалитету и изгледу потока.

Царина – по намени; некадашња царинска постаја или, пре, заједничко сеоско земљиште.

Цијепец – по изгледу; дуг и узан терен.

Цокиљ – по изгледу (велики камен).

Црвеница, Црвенице, Црвеничко врело – по изгледу (по боји терена и воде).

Чапорак – по изгледу; потоком одвојен мали део терена.

Челина, Челине – по изгледу; литица, стена и стране ниже литице, или по фауни (*џчеле*).

Чепец – по изгледу и величини, мали извор.

Џомбина, Џомбине – по изгледу терена; стрмине и дубине.

Шија – по изгледу; мањи, издужен терен.

Шкркољак – по изгледу и облику; мали извор.

Шупањац, Шупањци – по положају; преко терена пролази пут.

Шушњарица, Шушњарице, Шушнати дуб / Шушњати дуб – по особи-
нама и квалитету листа, листопадна, церова шума.

Ономастикон Биограда сведочи и о веровању његових становника: **Вилин
поток, Вилисавље, Шаитанов врт.**

II–7. МИКРОТОПОНИМИ ИЗВЕДЕНИ ОД АНТРОПОНИМА

29. Богата заступљеност свих типова антронимских категорија у имено-
слову Биограда (оними настали од имена, презимена, надимака, хипокористика,
родбинских термина, занимања, звања и титула) један је у низу поузданих сведока
дуге и континуиране насељености села. У биоградском именованом огледају
се и последице средњовековне исламизације дела тамошњег живља, с тим да
лавовски део топономастичког корпуса чине оними православне хришћанске
провенијенције. Најбројнији су двочлани називи добијени од антропонима по
структури: одредница + именица, док је посведочено врло мало једночланих уз
свега неколика трочлана.

II–7.1. *Микроџојоними изведени од аниџројонима, надимака и хипоко- ристџика*

Авдов гај.
Алин врт.
Антов врт.
Баћевина.
Бошков врт.
Брајановица.
Бранкова ограда.
Будечевина.
Будова бара.
Владов врт.
Владова ограда.
Војов врт, ~ до, Војова ограда.
Вулов кук, Вулова лазина.
Вулушин врт.
Горње Достове торине.
Грмушин до.
Грубешов до.
Гузарушин врт.⁷
Добрилов бријег.
Доње Достове торине.
Драгановина.
Драгина каменица.

⁷ По надимку.

Драгов крш, Драгови долови.
Душанов до, ~ под.
Ђокова Росуља.
Ђукина Рудовина.
Ђуричино брдо.
Живкове Лазине.
Жигов до.
Зеков кук, Зекова долина.
Зеленова бара, Зеленово врело.
Илин врт, ~ Јасенак, Илина долина.
Јевтово врело.
Јованов врт, Јованова долина, ~ омеђина, Јованово врело.
Јовова влака, ~ њива.
Јоков греб.
Кљаков гај, Кљаковина, Кљакуша, Кљакуше.
Костадина, Костадине.
Лазарева њива, ~ ограда, Лазареве долине.
Лазова долина.
Љеков до, Љековача.
Љубов гај, Љубова њива, Љубуша.
Марина влака.
Марков до, Маркова њива, Маркове баре, Марково врело.
Матова бара.
Мемедова њива.
Меов кук.
Мердеповина.
Мешова башча.
Милова Лазина.
Милорадове баре, Милорадови поди.
Милошев до.
Мирков дочић, ~ под.
Митрова Танковлач.
Момова бара, Момове Лазине.
Мујов под.
Мусина пећина.
Николина њива, Николине долине, ~ Лазине.
Обрадова њива.
Обренов крш.
Омеровина, Омеровине.
Пајов до, Пајова ограда, Пајово врело.
Пејина бара.
Пејова ограда, Пејово врело.
Перов до, ~ врт, ~ шкрип.

Прерадова нога.
 Равчева гомила / Рачева гомила, Равчево брдо / Рачево брдо.
 Радовина.
 Радојева бара, Радојеви поди.
 Радославова барица.
 Раково врело.
 Ратков до, Раткова њива.
 Рецова њива, Рецово врело.
 Ристов врт, Ристова њива, Ристово врело, Ристовине.
 Рубешов до.
 Ружин врт, ~ до, Ружини долови.
 Савин репњак.
 Сарина вода.
 Селимњача/Селимача.
 Сидранов под, Сидранова подворница.
 Симанина Капоровача.
 Симов врт, ~ гај итд.
 Славкове Лазине.
 Спасојево врело.
 Стакина башча.
 Станков до.
 Суљевача.
 Томов до, Томова Капоровача, Томови поди.
 Томуша.
 Тривкова Лазина.
 Трипичин гај.
 Тулин до.
 Туловац, Туловачки поток, Туловци.
 Ћабиновац.
 Ћаина Лазина.
 Ћанина њива.
 Ћеткове Лазине, ~ ледине.
 Фатиминова лука, ~ њива.
 Фочевина.
 Фржов млин, ~ под итд. (још седам топонима са овом одредницом).
 Чолова Лазина.
 Целетова њива, Целетуша.
 Шеов до.
 Шиндовина.
 Шиповчева Лазина.
 Шкоровина, Шкоровић.
 Шпирова млиница, Шпирове Лазине, Шпирово врело.
 Шурковина, итд.

II-7.2. Микроџононими изведени од џрезимена

- Ациберића бријег.
 Ацића бријег, ~ до.
 Благојевића кланац.
 Вујичића гувно.
 Вукићевина.
 Вуковића влаке, ~ Јамузаче, ~ Корита итд. (још седам облика са овом одредницом)
 Вулића ограда.
 Вучетића Варда, ~ омеђима.
 Глаовића гај, ~ лука.
 Грчића до, ~ њива.
 Грубачића до.
 Дабића врт, ~ Јамузача итд.; још неколико реалија са овом одредницом.
 Демеровића поток / Демировића поток.
 Драговића бара.
 Ђерића долине, ~ кланац, ~ млиница.
 Јовић букве.
 Јовичића врт.
 Капића врело, ~ вртине, ~ до, ~ поток.
 Кнеж до, Кнежак.
 Ковачевића долиница, ~ млиница, Ковачуша.
 Кокотова млиница ~ Јамузача (и још неколико потврда са овом одредницом).
 Колаковића бара.
 Кулаш до, Кулашева њива итд.
 Куљића куће, ~ Ограде итд.
 Лажетин чаир, Лажетина млиница.
 Лазина, Лазовића ~.
 Лиздеков Урвеник, Лиздекова Крстача (и још пет примера са овом одредницом).
 Љутовина, Љутовине, Љутовића до, ~ долови.
 Марића бара, Марића лука.
 Мислића до.
 Паровића Капоровача, ~ омеђина, ~ потоци, итд.
 Петковића бријег.
 Попадића до, ~ поток.
 Пувалов гај, Пувалова њива.
 Реметина Варда, ~ Крстача.
 Самарцино брдо.
 Селимовића бријег, Селимуша.

Скорупача, Скорупова млиница, ~ омеђина, ~ Росуља, Скорупово гувно.

Солаковића осоје, Солакуша.

Спремов до, ~ под (и још шест реалија са овом одредницом).

Ђуковина, Ђуковине, Ђуковинско врело / Ђуковско врело.

Чампарине.

Челебића бријег.

Чираковина.

Чолића ограде, итд.

II-7.3. Микројойоними изведени од занимања, звања и њихових

Ацина главица.

Ацино врело.

Ацова бара.

Бегов гај.

Бојацински поток.

Ђедов до.

Ђулагина лука.

Кадина бара.

Кадињ гај.

Ковачев до, ~ под, Ковачева њива.

Комитова јама.

Мембашуша.

Орачева долина.

Оцина њива, Оцинице.

Пашина долина, ~ њива итд.

II-7.4. Микројойоними изведени од ејнонима

Грчке гробнице.

Гурбет долови, Гурбетски до.

Илирско гробље.

Српско гробље.

Турско гробље.

Цигањски до.

II-7.5. Трочлани микројойоними изведени од анјројонима и њихових презимена

Горње Достове торине.

Доње Достове торине.

Дулово Суво Лијешће.

Горња Кнеж гора, Доња Кнеж гора.

Самарцића Котлов до.

III. РЕЧНИК

30. Речник доноси све топономастичке јединице записане на терену ата-ра невесињског села Биограда. И у том делу рада аутори су се руководили досадашњом праксом уобичајеном у Ономатолошким прилозима. Графија **ѓ** у азбучном реду долази иза **с**. Фонолошки правопис је примењен код синтагматских конструкција са аутоматском фонолошком алтернацијом сугласника (потврде типа: **Пот-котаром**, **Пот-крушком** и сл.).

- Ђбача – ливада, њиве и пашњак.
 Ђвала – пашњак и њива, раван терен.
 Ђвдов гџ – брдо и церова шума.
 Ђвлија / Црквѣнѧ ѡвлија – лепо ограђен простор око цркве.
 Ђда – ливада, пашњак и шума.
 Ђдица – ливада.
 Ђкѧр/Ђвдовина – већи потес: пашњак, двориште и воћњак.
 Ђлѧн вѣрт – в. Врт.
 Ђнскѧ њѧва – пашњак и врт, ту је некад био хан, где су кириције размењивали робу.
 Антѣлевина – ливада има пашњака и њиве.
 Антѣлевине – ливаде и њиве, квалитетан терен.
 Ђнтов вѣрт – мали врт: нераван терен, кршевит и около шума.
 Анѓаров дѧ – већи потес обрадиве земље.
 Ђрем – пашњак и пут, а поред пута муслиманско гробље. По предању, ту је био харем.
 Ђремњача – потес на коме је, по предању, био харем.
 Ђрина/Ђрина – воћњак.
 Ђсвалтни пѣт – в. Пѣт
 Ђтин бријег – њива и пашњак са мало лескове шуме.
 Ђцибериѧ бријег / Хаѓибериѧ бријег – ораница иза Капиѧ потока.
 Ђѓѧ главица – мање брдо, пашњак.
 Ђѓѧ врѣло – извор, врело у вододерини.
 Ђѓѧ бријег – страна и церова шума.
 Ђѓѧ дѧ – већи до квалитетне земље.
 Ђѓова бѧра – њива и шума, има мало и пашњака.
 Баѓањ – већи потес кршевитог терена и шуме.
 Баѓањскѧ ѧграда – дубодолина ограђена каменом оградом, терен у Бадњу, пашњак.
 Баѓањскѧ пѣѧина – пѣѧина и повише литица на терену Бадња.
 Баѓањскѧ пѧток – мањи поток на терену Бадња, улива се у Заломку.
 Бајгѧруша (2×) – 1. брежуљак и пашњак, 2. шума крај пута према школи.
 Бакрѧчи – брдо и страна, пашњак и шума.
 Баќтијевница/Баќтијевнице – стране и вододерине, поред сеоског пута пашњак и шума.

Ба̀ктијевнице – в. Ба̀ктијевница.

Ба̀ктиони́ца – ливаде и пашњак са мало шуме.

Ба̀ктиони́це – ливаде у вали, благо уздигнуте, све је на истом потесу, издељено по власницима.

Ба̀лино бр̀до – мање узвишење и њива.

Ба̀љукуша – ливада и њива на којој има крушка.

Ба̀н спй́ле / Бањ спй́ле – брдо и греде у пашњаку, непроходан терен.

Ба̀нак – брежуљак, мања превија, пашњак.

Ба̀нци (2×) – 1. брежуљак и греде; 2. кршевит терен, пашњак код Стублинске ките.

Бањ спиле – в. Бан спиле.

Ба̀ра – ливаде и пашњак; в. Ацова бара, Будова ~, Велова ~, Горња ~, Доња ~, Драговића ~, Дуга ~, Зеленова ~, Кадина ~, Колаковића ~, Крчедина ~, Мала ~ Марића ~, Матова ~ Момова ~, Округла ~, Пејина ~, Средња ~, Тањевска ~, Радојева ~.

Ба̀ра испод Пријевора – ливада подељена по власницима.

Ба̀ре – ливаде; в. Маркове баре, Милорадове ~, Брчањске ~ Кокотове ~.

Ба̀рин кў́к, Ба̀рин кў́к – греде и један гребен у Осоју, ниже је мања зараван и шума.

Ба̀рица (3×) – 1. страна у Крстачама пашњак и церова шума; 2. њиве и поток који се улива у Тањевски поток; 3. равне њиве и ливаде у Брајановици; в. Радославова барица.

Ба̀рице – ливаде и врело, мањи поток ; в. Шер барице (терен у Кулинама где је некад била велика шума).

Ба̀рскй̀ пòток – поток у Барама, у ливадама.

Ба̀шевине – насеље и воћњаци по брду. Ту живе Мучибабићи и једна кућа Вуковића.

Ба̀ћинов Урвèнйк – в. Урвеник

Ба̀ћинуша – узана и равна ливада.

Ба̀шта – воћњак.

Ба̀шча – воћњак у ливади; в. Средња башча, Стакина ~ (воћњаци у страни).

Ба̀шче – њиве и воћњаци, таласаст терен.

Бèгов гај – церова шума у страни.

Бегуча̀рица – њива и пашњак.

Бèзданка – већа јама на брду поред сеоског пута.

Бендера̀шуша – њива, пашњак; в. Горња Бендера̀шуша – (већа стрма страна); постоји и Доња Бендера̀шуша, која припада Зовом Долу.

Бй̀литва – зараван, ливада и пашњак.

Бј̀лемйр – већи потес ливада и шума; на том потесу је кућа Мучибабића.

Бј̀лйнка – њива, песковита мања страна, камењар.

Бла̀гојевића кланац – кланац на путу којим мештани возе дрва.

Бла̀ца (у Бла̀цима) – равна њива и пашњак, горњи део је Горња Блаца.

Бла̀це – у пашњаку прављена локва и чатрња на извору.

Блївина/Блїмина – камењар, мало нагнут терен, има врело; ливада и пашњак.

Блїмина – в. Блївина.

Бѡбица – мање узвишење и шума, терен код Осоја.

Богдánовина – већи потес ливаде, воћњака и шуме, где су биле зграде Богдановића, а сада озидине.

Бѡгумїлскѡ грѡбље – на терену пашњака старо, по предању, богумилско гробље.

Бѡјáцїнскї пѡток – кроз равне ливаде тече мањи поток, подбаран терен.

Бѡљевѣ влáке – вале, пашњак.

Бѡљевѡ брѡдо – брдо и шума у пашњаку.

Бѡрина (2×) – 1. вала, а около леска и дивље крушке; 2. њива у страни, терен веже са Кланцима.

Бѡровина (2×) – 1. сађена шума у Локвицама; 2. сађена шума код школе.

Бѡшков врѡт – мањи терен поред Церове лазине.

Брáдва – њива и пашњак у страни.

Брáдве – већи потес издељен по власницима, њиве и пашњаци.

Брáжденѡ брѡдо – веће, кршевито брдо на коме има извор и направљена чатрња из које цревима воде воду до својих чатрња у Пошћењу. На брду има стећака и мештани кажу да је то грчко или илирско гробље.

Брајáница – ливада.

Брајáновица (2×) – 1. заселак, куће, воћњаци и ливаде; 2. стрм терен, њиве и пашњак.

Брајáновача – мања страна, њива.

Брáнкова ѡграда – била њива у страни, сада пашњак.

Брањевина – брдо и страна, гранични дио Биограда преме Оѡаку, њиве, пашњак и мало шуме.

Бр̀гат (2×) – 1. брег и страна, пашњак и шума; 2. кршевито брдо и прављени пут, кланац.

Бр̀до (2×) – 1. веће брдо у пашњаку; 2. већи терен пашњака и брдо повише Осоја; в. Балино брдо, Бољево ~, Браждено ~, Голо ~, Гребно ~, Дебело ~, Дубетино ~, Ђуричино ~, Погоријеч ~, Рачево ~ / Равчево ~, Самарцино ~, Трнско ~, Шкоње ~.

Бр̀гови (3×) – 1. њиве и шума у Сњијежници; 2. оранице у Љешчицама; 3. њиве и ливаде; в. Кокотови брегови.

Бр̀жина – валовит терен, њива и ливада.

Бр̀жине (2×) – 1. пашњак иза кућа; 2. њиве и пашњак у пољу.

Бр̀ков вр̀т – страна крај потока и извор, некад орано.

Бр̀стовá прѡдѡ – равна њива, а около мало брестове шуме.

Бр̀стови – већи терен увала и шуме, ливада.

Бр̀г – ливаде, њиве, квалитетна земља, ту има једна кућа.

Бр̀јег (7×) – 1. њива у Сријему; 2. равна њива на Осредини; 3. пашњак и њиве; 4. њиве поред кућа; 5. њива и поток; 6. мање узвишење и мало шуме; 7. њива у страни; в. Атин бријег, Ациберића ~, Ацића ~, Бумбуров ~, Велики ~, Вучи ~,

Грашков ~, Голи ~, Дебели ~, Добрилов ~, Мали ~, Петковића ~, Пребишки ~, Селимовића ~, Травни ~, Челебића ~, Широки ~.

Брџес – воћњак и мало брестове шуме.

Брџина – ливада поред реке, преко које води сеоски Унски пут.

Брџина главица / Брџна главица – мање узвишење, брежуљак на Брџини код Унског пута.

Брџине – њиве и пашњак, издељено по власницима.

Брџине главице – увале поред реке.

Брџача – њива крај реке.

Брџаче – стране крај реке, ливада.

Брџа (у Брџима) – врело које избија из камена и слива се у Заломку, а окол су њиве.

Брџањ (Брџња) – већи потес где се издваја Горњи Брџањ – долови, брежуљци, ливаде преко којих теку два потока, а ниже је Доњи Брџањ (2×) – 1. терен ниже Кнеж горе и дуго је под водом, подбарне њиве, в. Љутушин Брџањ – ливаде; 2. Већи извор из стене, из греде.

Брџањскѣ баре – већи потес подбарног терена, ливада.

Брџањскѣ њиве – њиве на том терену.

Брџањски пут – пешачки, сеоски пут према Трусини.

Брџтан грџа – већа литица обрасла бршљеном.

Будџевина – равна вала са мало шуме, ту има кућа и штала.

Будова бара – подбаран, раван терен у Доњем Брџњу.

Букве – в. Јавич букве – страна и греде, у страни извор; в. Водене ~ шума и пашњак преко кога води сеоски пут према Невесињу.

Буквице – брдо обрасло буквом и четинаром, туд води пут за Невесиње.

Букића дџ – мањи до, ливада.

Буклић/Буклићи – заселак, већи потес, куће и воћњаци где има изворска вода и урађена чесма.

Буклић дџ – равна дубодолина и воћњак, а окол је кршевито.

Буклићи – в. Буклић.

Буковѣ долина – долина и букова шума код Јаза, где је био млин.

Буковѣк – из греде избија извор, ту је направљена чесма и појило, корито одатле воду пластичним цревима воде кућама.

Буковине – већи простор шуме, литице и вода избија из литице и слива се низ греде.

Буковѣци/Буковѣци – јаруге обрасле буквом, цером и леском.

Буковѣци – в. Буковѣци.

Буковичкѣ гџмила – већи камен, крш на узвишењу повише чесме.

Буковичкѣ чџсма – извор и чесма у Буковику.

Буковичкѣ вџрт – и сада узгајају купус на мањим заравнима у Буковику.

Буковичкѣ гџј – стране и церова шума.

Буковичкѣ пџток – поток од чесме у Буковику, улива се у Заломку.

Букуша – зараван, и сада има њива у Буковику.

- Булáјића òмеђина – у вали омеђина од куће.
 Бумбуров брѝјег – мање стране, некад орано, ту има кућа.
 Бунáр – прављени бунар, и терен около са мало шуме.
 Бучалица – подбарне увале где расту ива и ракета, преко терена тече поток, ливада.
 Бучелица – ливаде, косаница.
 Вакув/Вакуп/Вакуф – њива и пашњак.
 Вакуп – в. Вакув.
 Вакуф – в. Вакув.
 Ва́ла – ливада и шума; в. Крмачина вала.
 Ва́ле – стрмина, пашњак и шума.
 Ваља́ње – стране и шума ниже од Фржова млина, ту је требала да буде ступа за ваљање тканина од вуне.
 Ваљскý пòток – мањи поток у Ваљањима.
 Ва́рда – већи потес, брдо са церовом и храстовом шумом. Терен је кршевит и кажу да ту има боксита; издељено по власницима, в. Гола Варда, Реметина ~, Спремова ~.
 Васíљева Цòмбина – њива и млади воћњак у страни, а ниже је долина.
 Ве́лика грéда – велика грéда, литица, а около кршевит терен обрастао цером и брестом.
 Ве́лика Лáзина – већа увала, а около грéде, крш и шума.
 Ве́лика лúка – равна ливада поред Тањевског потока.
 Ве́лика њива – већа равна њива у благој страни.
 Ве́лика òграда – страна ограђена каменом оградом.
 Ве́лика пећина (2×) – 1. пећина у грéдама на терену Косоваче, у њу нико не улази; 2. пећина у Врањачи.
 Ве́лика стúпа – бара и поток, има и врело; туда пролази пут за Невесиње.
 Ве́ликé њиве – стране крај пута, воћњак и једна кућа, ливада.
 Ве́ликý брѝјег – кршевито брдо повише кућа, туда води сеоски пут према Косовачи.
 Ве́ликý Рòгаљ – стране, ливаде.
 Ве́ликý шкрѝп – шкрѝп у Тањеву где пада вода и задржава се, ту се деца купају, кршевит терен.
 Ве́лова ба́ра – ливада, подбаран терен, мало у страни.
 Ве́финов дò – већи до крај реке.
 Ве́финов пòток – кад су велике кише, кроз Трнове долине тече поток.
 Ве́финови дòлови – неколико равних долова, и направљена чатрња и бунареви за стоку.
 Вѝгњѝшта – већи потес, ораница и ливада.
 Вѝгњѝште – брдо и страна; в. Мало Вигњѝште.
 Вѝјало – брдо и шума где ударају јаки ветрови, терен ниже од Дабића врта.
 Вијáрац (3×) – 1. стрмо брдо и заравни, ливада; 2. њива; 3. брдо и шума; в. Мали Вијарац.

Вијенац – мање брдо, а околo шума.

Вилин пòток – то је страна, а кад су кише, јавља се сезонски поток, који се улива у Заломку.

Вилисáвље – терен око Вилина потока, има шкрипова и љесковине, ливада.

Вилића грèбље – на превији, поред главног пута има гроб.

вир – в. Манити вир – извор на Заломци, који, кад набуја, однесе мост на путу за Доњи Биоград; Мравин ~ / Мрвин вир – вир који не пресушује; ту се састају Заводока и Заломка, главна река.

Вйшњице – већи потес њива и шуме у страни.

Влáдов врт – раван терен, сада пашњак у Тањеву.

Влáдова òграда – кршевита вала у страни, некад ограђивано, сада пашњак.

Влáка (2×) – 1. вала где је била њива у засеоку Вртине; 2. пашњак и шума у Грубачића долу; в. Говеђа влака, Марина влака, дуга вала Скакавчева ~, дуга вала у пашњаку где чобани скачу и играју игрице.

Влáке (3×) – 1. стрме вале и шума, сада пашњак; 2. вале ниже Пропланка; 3. вале, биле њиве а сада зарасле у шуму у Осредини; в. Бољеве влаке; Вуковића влаке – пашњак и церова шума; Вулића ~ – вале где су биле куће а сада има омеђина, Бољеве ~ – вале, пашњак.

Вòда – извор из камена, а повише је греда: в. Мала вода – извор, Јастребић ~, Пушинска ~ – код кућа извор који се јавља после велике кише, Сарина ~ врело у Присоју; Средња ~ стални извор.

Водèнà прдò – из камена избија вода, а околo са обе стране букова шума.

Водèнè бѹкве – терен обрастао шумом и на њему локва, туда пролази сеоски пут према Удрежју.

Водèнице – млини на потоку, и сад раде две воденице.

Вòзник – њива и сеоски пут; в. Доњи возник.

Вòјине/Вòјне – кршевито брдо у пашњаку где су биле војне вежбе.

Вòјне – в. Вòјине.

Вòјов врт – (2×) – 1. раван где је био врт; 2. већа раван, њива у Коритима.

Вòјов дò – мања долина.

Вòјова òграда – долина и омеђина где је била кућа, терен у Тањеву.

Вòлара – њива и ливада.

Волáри – пролазни пут у страни куда су возили дрва.

Волòвица – страна, пашњак.

Вòлујак – брег, већи потес пашњака.

Вòлујаци – већи простор где има њива, вала и бријег.

Вòњак – ливада и пашњак.

Вòћњак – њиве и засађено воће; в. Школски воћњак – воћњак поред школе.

Вòћњаци – ливаде и воћњаци.

Врãн кѹк – камењар и узбрдице; на том терену је и Врãн тег.

Врãн тег – камењар и узбрдица, пашњак.

Врãњача (2×) – 1. стране и стрмине, ливаде издељене по власницима; 2. пећине и поток.

Врањаче – вала, а около греде, туда протиче Љељенски поток – од Удрешња и увире у Велику пећину. Поред је Мала пећина, где су се склањали партизани.

Враћи, из Враџа, у Врацима – њива.

Врачево брдо / Равчево брдо – в. Брдо.

Врба пòд / Врбин пòд (2×) – 1. под и прављена чатрња; 2. под, ледина.

Врбе – нераван терен, има बारे, косаница.

Врбин пòд – в. Врба под.

Врбòвка – поток поред чатрње.

Врèлина, у Врèлини – њива и воћњак.

Врèло – извор на Дроњку у Каменицама; в. Ацино врело – узвишење у пашњаку и врело; Жуто врело – шума и пашњак у коме повремено има извор; Зелено врело – извор код Врбе; Јевтово врело – извор поред пута ка Пропланцима; Јованово ~, Капића врело – мањи извор који пресушује, Крупачко ~, Лиздеково врело – извор поред Тањевског пута, Настушино врело – на потоку са десне стране Тањевског потока, Марково врело – извор код Њиветина, Пајово врело – извор на Тањевском потоку, Пајовића ~, Пиштетско ~, Раково ~, Рецово врело – мањи извор у њивама и ливадама; Ристово ~; Селачко врело – стални извор, Спасојево врело / Вреоце – врело у Продањ долу, Ћуковско ~, Шпирово врело – извор у ливади.

Вредце – в. Спасојево врело.

Вр̀т – мањи врт где узгајају купус и купус-репу; в. Бошков врт; Буковички ~, Врт у Вукићевини; Врт за Кулића долем, ~ у Крапинама, ~ у Кулашици, ~ на Брду, ~ на Пољани, ~ у Калети, ~ у Каменицама, ~ у Букавцу, итд.; в. Алин врт – проплана и около крш; Антов врт – мањи врт у шуми; Бошков врт – мањи врт поред Церове лазине; Бреков ~ у пашњаку био врт; Буковички ~ био врт у Буковику; Владов ~, пашњак у Тањеву; Војов ~, њива у Коритима; Вулушин ~, Гњилави ~ пашњак и ливада на бријегу; Гузарушин ~ њива крај потока, а около шума; Дабића ~, Дубоки ~, Илин ~ страна и пашњак; Јасиковачки ~, Јовичића ~, Лијепи ~, Палички ~, Перов ~, Ристов ~ њива и шума крај пута; Ружин ~ пашњак; Симов ~, Товчин ~ / Топчин ~ раван и воћњак; Шаитанов ~ пашњак у Бадњу.

Вртéљак – њива и около шума.

Вр̀ти (2×) – 1. њива и шума, 2. већи пропланци у пашњаку; в. Дабића врти / Дабића врт – пропланци у пашњаку, туда пролази асфалтни пут.

Вр̀тина – стране обрасле шумом, некад орано.

Вр̀тине (2×) – 1. заселак; 2. ливаде и воћњак; в. Капића вртине.

Вр̀тинскò гúвно – заједничко гумно засеока Вр̀тина, зараван, а сада пашњак.

Вр̀тић – ливада и воћњак.

Вр̀тићи – шума и пашњак.

Ву̀јичића Вр̀тињскò гúвно – зараван, зарасло у церову шуму, мада још има и голети.

Ву̀кићевине – страна повише брега крај сеоског пута, њиве.

Ву̀ковића вла̀ке – већи терен, стране и њиве.

Ву̀ковића Јаму̀заче – њиве у страни, а около лесковина.

Вуковића Кòрита – камените увале и церова шума, ту има и поток.

Вуковића Крстаче – стране, кршевит терен, има њива и пашњака; део Крстача.

Вуковића Òкрајак – стране са мало шуме и доста крша, на том терену постоји омеђина.

Вуковића пòд, мања зараван, ливада.

Вуковића пòтоци – равне њиве кроз које тече Урвенички поток.

Вуковића Урвèник – доста равна њива, а поред тече поток.

Вуковића Цòмбина – стране које је вода излокала, вододерине, ливада.

Вулића гúвно – зараван.

Вулића òграда – страна и мало шуме, има и омеђина, некад је то било Реметско, биле њиве и воћњак.

Вулов кúк – омање брдо, доста кршевито.

Вулова лáзина – пропланак у страни са мало шуме.

Вулушин врт – мања њива.

Вучетића Вáрда – гомила камења на брду.

Вучетића òмеђина – вала и омеђина од куће.

Вучијá дòлина – већа долина и шума.

Вучй брйјег – брдо и ждуло у Тањеву.

Вучй кúци – брдо са оштрим кршима у Сњијежници.

Вучића гúвно – зараван.

Гáј (3×) – 1. шума у Пустоселима; шума између Њиветина и Скакавица; 2. шума код Главица, Струјевина; 3. шума и стрмина према Брајановицама; в. Авдов гај; Бегов ~; Буковички ~; Глаовића ~ / Главића ~; церова шума; Горњи ~ церова шума, Доњи ~, њива и шума; Јелеч ~ пашњак и шума; Кадињ ~ вала и церова шума код Кољена; Кљаков ~ брдо и страна обрасла цером; Кукуљев ~ њива и шума; Љубов ~ церова шума у страни; Мали ~ церова шума, њива и пашњак; Пуалов ~ шума, терен Косматовице; Пујужинов ~; Симов ~ шума у страни; Стари ~ шума; Трипичин ~ церова шума у страни и вали; Црквени ~ шума код цркве.

Гáјине – стране и вале где је сађена боровина, има и граба, ту је извор Пиштета.

Гајйћи – шума.

Гáјчић – страна и мало шуме.

Гáмберовача – врт а околò греде.

Гáчића грèб / Гáчића грòб – код Дубетина брда, гроб у пашњаку и буковој шуми, има обележје.

Глáвића гáј / Глáовића ~ церова шума.

Глáовића гáј – в. Главића гај.

Глáовића Лúка – раван поред реке, лука.

Глáвица (5×) – 1. веће брдо и церова шума; 2. њива на брегу; 3. њива, пашњак, а околò шума; 4. брдо и шума; 5. мање брдо и шума, в. Ацина главица, Бродина

~ / Бродна ~, Дедова ~ њива и пашњак; Зелена ~ заселак на брегу; Лијепа ~ мања брдашка и воћњак; Мокра ~ њива; Стањ ~ пашњак и шума.

Главице – кршевито брдо; в. Бродне главице.

Главичина – њива и пашњак.

Главичине – већи потес пашњака, долине и брда.

Главуша – њива на брегу.

Гладња – пашњак, лош квалитет земље.

Гладњица – њива, лош квалитет земље.

Гламина гомила – брдо и од омеђине гомила камена, има мало церовине.

Гламина дoлина – мања долина, односно увала, ливада.

Глибовац – њива и пашњак, подбаран терен; в. Доњи Глибовац.

Гњoјина/Гњoбина – њива и воћњак.

Гњoбина – в. Гњoјина.

Гњoнoјк – њива где је била штала и њиве, ливада.

Гњoнoјци – баре, косаница, доста раван терен кроз који тече поточић.

Гњoјине/Гњoјине – њиве.

Гњoлави врт – пашњак и врт на брегу.

Гњoнoјк – ливада и њиве.

Гoвeђa влaкa – дуга вала и шума, ту пландују говеда.

Гoли брoјeг – висораван где пландује стока, брдо.

Гoлa Вaрдa – пашњак и мало шуме у брду.

Гoлo брoдo – веће брдо, голет.

Гoлyбoв дo – дуга и равна њива у пољу, није до.

Гoмeљaк – пашњак и мало њиве.

Гoмила – брдо и шума; в. Буковичка гомила – кршевито брдо и шума повише Чесме; Гламина ~ брдо и камењар; Крњева ~ узвишење и камен, околу је шума, Равчева гомила / Рачева ~ велико брдо, кршевита голет, а околу мало шуме.

Гoмилице – мања узвишења, кршевито са мало шуме.

гoрa в. Горња Кнеж гора, Доња Кнеж гора.

Гoрaнoвa Кaпoрoвaчa – део Капороваче (по власнику).

Гoрњa бaрa – подбарна ливада.

Гoрњa Бeндepaђyшa – њива и пашњак у брегу.

Гoрњa Блaцa – већи терен доста раван, дио Блаца.

Гoрњa дoлина – већа долина.

Гoрњa Житoрaж пoљaнa, в. Житораж пољана

Гoрњa Кнeж гoрa / Гoрњe oгpaдe – већи терен равних њива и ливада где су биле колибе, а други нижи и неравнији део је Доња Кнеж гора, која се спушта према Понору. Ту има омеђина и старих камених ограда од њива, имају добре воде Брчањ и Јастребић.

Гoрњa Кoсoвaчa – део Косоваче.

Гoрњa Лyкa – равна ливада крај реке.

Гoрњa Рyдoвинa – стране и брег повише пута, издељено по власницима.

Гoрњa Сeлиштa – биле њиве у страни, сада пашњак и омеђина од зграде.

- Горња Танковлѧч – њива и жива вода.
- Горњѧ Дѡстове тѡрине – стране каменом подзидане, некад биле торине за стоку.
- Горњѧ Крѡвѡрево – равнији терен са мало шуме, пашњак.
- Горње ограде, в. Горња Кнеж гора.
- Горњѧ дѡ – мања долина.
- Горњѧ Гѡј – церова шума у страни.
- Горњѧ Пѡкосац – њиве и пашњак код реке Заломке, благе стране; с друге стране је Доњи ~.
- Грѡб – њива, ливада; в. Доњи граб – њива.
- Грѡбовѧк – заселак где живе Кокотовићи. Ту је добра земља и добра вода.
- Грѡбовина – шума и њива ниже куће.
- Грѡбовичкѧ пѡток – поток који протиче кроз Грабовик.
- Грѡд (3×) – 1. кук, греда изнад Барице; 2. греда повише пута за Џинову Малу; 3. велике плоче код Пандурице и ту има извор из камена.
- Грѡдац, по Грѡцу – њива.
- грѡдина – в. Средња градина – кршевито брдо и мало шуме.
- Грѡдови – брда и шума крај кућа, тренутно само једна је насељена и у њѡј живе Мучибабићи.
- Грѡница – граница пашњака и ливада, односно то је граница са суседним селима.
- Грѡвѧшта, по Грѡвѧштима – вала где је био врт.
- Грѡвчева бѡра – ливада, подбаран терен.
- Грѡвчева мљѧница – био млин Граовчев, а данас је Спремов млин који ради.
- Грѡвчеве Пѡдвѡрнице – велике и равне њиве ниже кућа.
- Грѡца, Грѡцѡ, по Грѡцима (2×) – 1. њиве где се изорава обрађени камен и цигла, 2. њиве које вежу за Ограде.
- Грѡшков брѧјег – пашњак у страни, доста кршевито, некад биле њиве.
- грѡб – в. Гачића грѡб – код Дубетина брда зарасло у шуму, не зна се где је грѡб; Јаковов грѡб; Кљунов грѡб – извор испод стене; Латински грѡб – пашњак у подножју Кулина.
- Грѡбак – њива и ливада у којѡј има „ѡмба“, бушотина за испитивање земљишта.
- Грѡбѧк – кршевито брдо, зарасло у чечарје.
- Грѡбља – њива у страни.
- грѡбље – в. Вилића грѡбље – њиве и шума повише Околишта; Миловића грѡбље – грѡбље Ковачевића; ту су некад живели Миловићи, Мучибабићи, Ковачевићи и Фржовићи и ту су сахрањивани.
- Грѡбнице – старо грѡбље на брду, има и сада стећака.
- Грѡбнѡ брѡдо – брдо на коме имају стећци, ту је и Косовачко грѡбље.

Греда – брдо и кућа, в. Брштан греда; Велика греда ~ кршевито брдо и шума; Доња ~; Жута ~ њива, пашњак и воћњак; Кореч ~; Кукавичија ~; Љељачка ~; Торинска ~; Симова ~; Чавина ~.

Греде – куће, њиве и пашњак, доста раван терен повише Жуте греде.

Гривна – њива, ливада и пашњак.

Гривне, из Гривни – већи потес ливада и њива.

Гркуља – њива.

грм – в. Густо грм – њива и шума, има пашњака и ливаде.

грмови – в. Густо грмови – шума, ливада и пашњака.

Грмушин дѠ – равна долина и њива.

ГрѠбље – сеоска грѠбља су; 1. ГрѠбље Грабовик; 2. Гребно брдо; 3. Кичин у Пошћењу; 4. Кулине код цркве; ту се сахрањују: Љешчице, Буклићи, Брајановица, Пребиша и дио Осредине; в. Богумилско г. – старо г. има стећака са разним уклесаним знацима; Илирско ~ кажу и Грчке грѠбнице; 5. ГрѠбље у Ластавици – Српско ~ ту се сахрањују: Грабовик, Зелена Главица, Крстиште, Струјевина, Грубачића До и Тањево; 6. Миловића ~, ~ гр. код главног пута и ту има стећака, а иза грѠбља је Арем; 7. Старо грѠбље на Пустоселима. Види још под: грѠбље.

грѠбница – в. Тривкова грѠбница – на брегу према Баћевини.

ГрѠбнице – старо грѠбље и стећци, то је Илирско или Грчко грѠбље.

ГрѠнице – вала и њиве повише Рачеве гомиле и Кнеж горе.

ГрѠт – шума у великој вали и долини.

Грубачића ДѠ – заселак, где још живе Кокотовићи, а остали се раселили.

ГрѠбешов дѠ – већа долина и њива, има и пашњака.

груда, в. Мачија грудa.

ГрѠди – мања увала која раздваја насеља на два мања брежуљка, с једне стране живе Лажетићи и Ђерићи, а са друге Паровићи; в. Мачије груди.

Грчића дѠ – долина, више равница и њива.

Грчића њива – равна њива и воћњак.

ГрчкѠ грѠбнице – в. Илирско грѠбље.

Гувнине – заравни и мања узвишења, некад била гумна, а сада запуштено и около шума.

Гувно – мања зараван где се врло жито, сада ливада. Скоро свака кућа имала је своје гумно, а данас то раде комбајни; в. Вртинско гувно; ВѠјичића Вртинско гувно; Вучића ~ њива и шума; Вулића ~ ливада и омеђина; Селишко ~; Скорупово ~ сада њива.

Гузарушин врт – сада њива крај потока, а около је шума.

Гурбет дѠлови – мање долине.

Гурбетски дѠ – долина где су некад Цигани таборовали и разапињали шаторе.

Гуревац (из ГурѠвца) – некако увучена, склоњена њива.

ГустѠ грм – мањи терен шуме и ливаде.

ГустѠ грмови – већи терен шуме, ливаде и пашњака.

ГустѠ трње – терен обрастао трњем, туда тече поток.

Да̀бижево – већи потес доста стрм терен, има шуме, њива и пашњака.

Да̀бића врт / Да̀бића врти – пропланак у пашњаку, били вртови, а сада направљен пут према Понору.

Да̀бића врти – в. Дабића врт.

Да̀бића Јаму̀заче – већи потез плодних њива, стране и церова шума, издељено по власницима.

Да̀бића Ка̀паровача / Да̀бића Ка̀поровача – њива у страни.

Да̀бића Ко̀рита – њиве и ливаде кроз које протиче поток.

Да̀буша – њива (име по власнику).

Дво̀риште – куће и штале; била кућа а сада омеђина.

Дѐбелі брї̀јег – веће и кршевито брдо.

Дѐбело бр̀до – мање брдо са мало шуме.

Дѐдова гла̀вица – блага узбрдица, њива и пашњак.

Дѐмеровића по̀ток / Дѐмеровића по̀ток – Буковички поток, тече кроз валовит и подбаран терен.

Дѐмеровића по̀ток – в. Демеровића поток.

Дѐсѐтак – мања њива.

Див̀љака (2×) – 1. дрво у пашњаку; 2. њива и зуква у њој расте.

Див̀љаке – њиве и дивљаке.

Див̀љачице – мањи потес њива.

Дѝљка – воћњак и њива.

Дѝљке – већи потес њива.

До̀ (10×) – веће долине обрадиве земље; делимично су њиве и раван терен, а негде има шуме; в. Анџарев до – долина и околo шума; Аџића до – долина и шума, квалитетна земља; Букића ~ долина где има њива и шуме; Буклић ~ равна долина и воћњак, а околo крш; Веџинов ~ долина, ливада и пашњак; Вуковића ~ равна долина; Главића ~ долина, ливада и шума; Голубов ~ више равна и поље, ливада; Горњи ~ њива; Грмушин ~ Грубачића ~; Грубешов ~; Грчића ~; Гурбетски ~; Доњи ~ долина, ливада и шума; Дренови ~ долина и дрво, дреновина; Дубоки ~ (2×) – 1. већи до у Кулинама; 2. већа, обрадива долина код Рушпије; Душанов ~ већа долина; Ђедов ~ долина јужно од Крњаче; Жигов ~ мањи до и њива; Зечи ~ стрма долина и шума; Јасенов ~ / Јасенови ~ долина и јасен; Капића ~ долина и пашњак; Кнеж ~ долина где има њива; Кобил ~ долина, пашњак; Кобиљ ~ долина, пашњак; Ковачев ~ већа долина; Кореш ~ долина, пашњак и шума; Котлов ~ ливада; Криви ~ долина у страни, окренута према западу; Крш ~ долина са доста крша, греда; Кулаш ~ долина у пашњаку; Лукатни ~; Љеков ~ долина, ливада; Љељач ~ мања долина, ливада; Љесков ~; Љесковачки ~ долина и воћњак; Љутовића ~ њива; Марков ~ валовита долина код школе; Милошев ~ заселак где су куће и воћњаци; Мислића ~ долина где су куће и воћњаци; Мокин ~ већа долина; Мокри ~ већа долина; Мукадни ~ / Мукатни ~ долина у којој је у дну бара, с једне стране су њиве и ливаде, а с друге шума; Опарак ~ њива и пашњак; Општински ~ већа долина; Пајов ~; Перов ~ мања долина; Попадића ~ квалитетна долина поред куће; Продан ~ / Продањ ~ долина са шумом кроз коју тече поток; Пулаш ~ долина пашњак; Ратков ~

косаница, долина воћњак и њива; Рубешов ~ долина, њива и пашњак; Ружин ~ њива; Самарцића Котлов до; Сар ~ мањи до, где играју фудбал, игралиште; Сач ~ долина и чатрња; Станков ~ долина и шума; Томов ~ долина; Трнови ~; Тулин ~ долина и шума; Ђумурин ~ (2×) – 1. долина код Страмница; 2. мања долина у Осредини; Цигањски ~ долина где су Цигани таборовали; Шеов ~ долина где је кућа и воћњак; Широки ~ долина и шума код Јастребић воде; Шурков ~ долина, косаница.

Добринлов брџег – брег, брдо, ливада и кућа једна (по неком Добрилу);

Дола – ливада, долине; в. Трнова дола – некад било трње, а сада косе, мало искрчили.

Долац (из Доца) – мања долина и воћњак.

Долина – већа долина, косаница и њива, а около крш и шума; в. Букова долина – већа долина; Вучија ~ већа долина и шума; Гламина ~; Горња ~ већа долина, ливада; Дренова ~ долина и дренова шума; Зекова ~ долина и пашњак; Илина ~ мања долина; Јованова ~ квалитетна њива и долина; Лозова ~ долина и пашњак, лошија земља по квалитету; Љескова ~ долина и шума; Орачева ~ / Орчева ~ орана долина, њива; Пашина ~ косаница; Петковића ~ долина и около шума; Сирна ~ долина и шума; Слатка ~ равна долина и крушке питоме, сада пашњак; Тичија ~ долина у пашњаку; Трнова ~ долина у пашњаку и шума.

Долине (2×) – 1. долина у пашњаку; 2. долина, ливада и шума; в. Ђерића ~ две, три округле мање долине; Николине ~; Пашине ~ њиве и шума; Сирне ~ долине, ливаде и њиве.

Долиница – мања долина и мало шуме.

Долинице – мање долине, њиве.

Долић – мањи до, ливада.

Доличак – мања њива.

Долице – долинице и шума у пашњаку.

Долови (4×) – 1. долови и стрмине, има њива; 2. равне долине код кућа; 3. долине ниже кућа, равне; 4. долине поред пута код цркве; в. Веџинови долови – равни долови, ливада (сада Булајића и Лажетића); Драгови ~; Јасенови ~ равни долови и њиве, а около јасен; Купињачки ~; Љутовића ~ оранице и воћњак поред кућа; Мокри ~ окрајци косаница; Пулаж ~; Ружин ~; Струјића ~ долови у којима су плантажни воћњаци и њиве; Трнови ~ равни долови и ораница; Фржови ~ њиве и ливаде.

Доња бџара – подбарна долина.

Доња грџа – кршевит терен ту има кућа и воћњак.

Доња Житорџ пољана, в. Житораж пољана.

Доња Кнеж гора / Доње ђграде – већи терен равних њива и ливада, ту су некад биле колибе; в. Кнеж гора.

Доња Кџовача – заселак, куће, воћњаци и њиве, доста раван терен.

Доња Крстача – ливада, блага зараван.

Доња Рудовина – страна поред пута, пашњак и мало шуме.

Доња Сџишта – равнине и њиве, било и гумно.

Доња Тџанковљач – њива и пашњак, доста кршевито.

- Дóњѐ Дóстове тóрине – дола подзидана каменом и шума крај потока.
 Доње ограде, в. Кнеж гора.
 Дóњй Брчањ – терен ниже од Кнеж горе, подбаран, дуго је под водом.
 Дóњй вóзник – њива и пут, сеоски возник.
 Дóњй гáј – њива и шума.
 Дóњй Глйбавац – њива, а доњи део доста подбаран.
 Дóњй грáб – њива и мало шуме.
 Дóњй дó – долина и шума.
 Дóњй клáнац – тјеснац на сеском путу, кршевит превој у пашњаку.
 Дóњй пйштѐт – са извора доведена вода и направљена чесма са коритом
 покрај пута који води за Брчањ.
 Дóњй Пóкосац – в. Покосац
 Дóњй пóток – поток
 Дóстове тóрине – подзидане заравни где су биле торине; в. Горње Достове
 ~; Доње Достове ~.
 Дóчић (2×) – долина иза Котара; 2. равна њивица, мањи до.
 Дрáгановина – равна ливада, по власнику.
 Дрáгина кáменица – у брду камен који задржава воду.
 Дрáгов крш – брдо у шуми и већи камен, по предању ту је погинуо неки
 Драго.
 Дрáгови дóлови – долине, ливаде.
 Дрáговића бáра – подбаран терен, ливаде, долине.
 Дрвáрица – страна и зараван где слажу дрва.
 Дрèновá дóлина – долина и мало дренове шуме, а околу крш.
 Дрèнова лъѹт – кршевито има и греда, а околу шума.
 Дрèновй дó – долина у којој расте дрен.
 Дрèновйк – извор из камена и изливано корито, квалитетна вода за пиће.
 Дрèновйци – кршевита долина, има дрењина и извор из камена.
 Дрòзбина – кршевит терен, пашњак.
 Дрòзбине – пашњаци, кршевит терен.
 Дрóњак/Ћáбиновац – поток који тече кроз кршевиту валу у Грабовчу.
 дѹб – в. Шушњати дуб
 Дѹбетино брдо – брдо и букова шума, пашњак.
 Дѹбина – њива, ливада; в. Мала дубина – њива.
 Дѹбине – стране и брда са церовином, њиве.
 Дѹбље – поред пута церова шума и вала, близу је и једна кућа.
 Дѹбак – била њива у долини, у Пољанама, сада пашњак, у „великој дубини“.
 Дѹбокй врт – био врт у долини.
 Дѹбокй дó – већа њива, мањи до.
 Дѹбрава – шума, увале и вододерине, пашњак.
 Дѹбраве – церова шума, њиве и пашњак.
 Дувáниште – ливада, а некад био врт где су гајили дуван.
 Дѹвáнскá пећина – пећина у шуми, ту су се склањали од жандара.
 Дѹгá, у Дѹгóј – дуга и узана њива.

- Дуга бѡра – подбарна ливада и шума.
 Дуга њива – ливада и њива у страни.
 Дугаља (по Дугаљи) – дуга њива у благо нагнутој страни.
 Дугаље – пашњаци у странама.
 Дужица – равна њива; в. Мала дужица.
 Дужице – равне оранице.
 Дулово Сувѡ Лјјешће – в. Лијешће.
 Дурусовина – терен ограђен каменом, пашњак.
 Душанов дѡ – већи до.
 Душанов пѡд – зараван, ливада.
 Душанова Љѡтуша, в. Љѡтуша.
 Ђедов дѡ – долина и шума, ливада.
 Ђерића дѡлине – две, три округле долине у Сњијезници.
 Ђерића кланац – усек, теснац и кланац на путу.
 Ђерића мљиница – био млин код Зеленова врела, још се позна рушевина.
 Ђокова Рѡсуља – зараван на брегу, има мало и шуме.
 Ђѡкина Рѡдовина – њиве.
 Ђѡлагина лѡка – зараван, ливада.
 Ђѡричино брѡдо – насеље Баћевина, брдо, ливада и пашњак; на брду постоји неко старо гробље.
 Ђљдйшта – биле њиве, узгајана „ељда“, сада ливаде.
 Ђљдовйште – ливада ниже куће, некад орано.
 Жабљй пѡток – мањи поток.
 Ждријѡло (2×) – 1. кршевит терен и шума, ту има јама у коју бацају лешине; 2. кланац на путу у Косовачи.
 Жйвковѡ Лѡзине – благе стране у пашњаку.
 Жйвѡтница – ливада; в. Мала живѡтница – њива и пашњак, ту има и мали извор.
 Жйвѡтнице – већи потес ливада, њива и пашњака.
 Жйгов дѡ – мањи до.
 Жйторѡж пѡљана – пашњак зарастао у трње, именује се и као : Горња Житораж ~ и Доња Житораж ~.
 Жрѡвањскй пѡток – поток који протиче кроз заселак Сѡлаковиће.
 Жѡтѡ грѡда – литица у пашњаку, ту су и воћњак и њива.
 Жѡтѡ Рйвине – блаже стране и вододерине у Кулинама, паш.
 Жѡтѡ врѡло – шума и пашњак, повремено избија вода.
 Жѡтѡча – њива и посађено воће у страни.
 Жѡтѡче – стране изнад пута, ту је посађен воћњак.
 Завѡдѡка – река која тече од Зовог Дола, лева притока Заломке код Мравина
 вира.
 Загѡјница – пашњак, њива и шума.
 Загѡмаљ (2×) – 1. њива и шума у долини иза гумна; 2. њива и шума у страни где је било гумно, сада је тај терен зарастао у шуму.
 Задружнѡ њива – већа њива у страни.

- Задубљеница – пашњак, већи потес, има и стране.
 Задубница – њива и пашњак.
 Зайтенице – раван терен, ливада.
 Заједница – њива и ливада, косаница.
 Залџма – река која тече из Залома, а протиче кроз Биоград и у њему понире.
 Заљешница – пашњак иза Љесковине.
 Заљешнице – равне њиве крај пута у Косовачи.
 Замошница – пашњак и шума.
 Замошнице – већи потес њива и шуме.
 Занога – равна ливада и шума.
 Заорак, Заџрка – мањи терен где је био врт, а сада воћњак.
 Звицеровина – мања њива на простору Звицеровина.
 Звицеровине – већи терен њива, шуме и пашњака.
 Зграда – поред пута њиве, воћњак и једна стара зграда.
 Зејтеница – њива, некад орано.
 Зејтињача – њива, мањи терен.
 Зеков кук – високо брдо, избаченог врха.
 Зекова долина – већа долина поред Зекова кука.
 Зелена Главица – заселак где живе Вучетићи.
 Зеленова ба̀ра – подбарна страна, вода разнела терен у страни.
 Зеленово врело – поред пута извор који избија из камена, близу старе чатрње Врбе.
 Зечј дџ – увала у страни, сунчано, а околу је шума.
 зид – в. Камени зид – зид од камена поред пута према Варди; њиве ограђене каменом.
 Зидак – на Брду (1032 m) остаци неке зидине; са тог брда је добар поглед на Биоград.
 Златац – добар извор у брду, а ниже су њиве и шума.
 Змињац – равна њива и бара.
 Змиокџак – пашњак, кршевит терен погодан за змије.
 Зџфа – извор на имању Реметића.
 Зубача – њива, нераван терен, вода спира земљу.
 Зубаче – њиве у барама, доста изровано.
 Зупчевина – њива, пашњак и мало лескове шуме.
 Зуква – њива и дивљаке.
 Џзџџа (у Џзџџи) – њива поред пута.
 Џзџџи (по Џзџџима) – већи потес, њиве и пашњаци поред пута.
 извор, в. Љељенски извор.
 Џлјин врт – у долини био врт.
 Џлјин Јасенак – пашњак и јасенова шума.
 Џлјина долина – мања долина, доста кршевита.
 Џлјрскџ грџбље / Грчкџ грџбнице – на подручју Биограда на више места има доста стењака, уздигнуте и лежеће плоче и на њима уцртани разни знаци, мештани кажу „Грчке грџбнице“ а неко „Илјрско грџбље“.

- Јабука (2×) – 1. долина, ливада; 2. њива и пашњак, где расте јабука.
 Јабуке – равне њиве, сада пашњак, а некад био воћњак.
 Јабуковац (2×) – 1. њиве, пашњак; 2. ливаде и воћњак; в. Мали Јабуковац.
 Јабукѡвци (2×) – 1. њиве, ливаде и воћњаци; 2. стране и воћњаци.
 Јавич – извор у Планима у буковој шуми, у камењару.
 Јавич бѡкве – страна и греда поред извора.
 Јавѡр – њива, страна и јавор.
 Јаз (2×) – 1. страна где су правили јаз за млин, ту је била Лажетића млиница на Лажетић потоку; 2. воденица и јаз на ливади где је Шпирова млиница.
 Јазбина – њива и мало шуме у којој има пећина.
 Јазбине – стране обрасле шумом и у њима пећина.
 Јазѡвчина – њива и камењар, погодно за склоништа звери.
 Јазѡвчине – већи нераван терен где има пећина у којој се крију јазавци.
 Јазина (2×) – 1. пашњак, шума; 2. стране и церова шума поред пута.
 Јазмаци – ливада и пашњак, стрмо и неравно; била кречана, па правили удубљења где су загасивали живи креч.
 јама – в. Комитова јама; Младоњина јама.
 Јама/Језеро – у шуми испод камена већа јама и извор који увек држи исти ниво воде.
 Јамѡтина – долина и велика јама у пашњаку.
 Јамѡтине – шкаре и стране, преко којих води пут до ријеке.
 Јамѡзача/Јамѡзаче – 1. заселак где је школа, воћњак и двориште; 2. већи потес ливада и воћњака, шуме и пашњака, издељено по власницима; в. Вуковића Јамузаче – њива; Дабића ~ ; Кокотова Јамузача; Лиздекове Јамузаче.
 Јамѡзаче – в. Јамѡзача.
 Јањило – долина и штала; в. Кокотово Јањило – њиве и пашњаци где су биле колибе.
 Јапина њива (2×) – 1. равна њива (у Доњем Брчњу) ; 2. њива где су тесали и обрађивали грађу за куће.
 Јапѡскѡ прѡдѡ – страна и шума где има квалитетне „јапије“.
 Јасѡнак – пашњак и јасенова шума; в. Илин Јасенак – пашњак и шума.
 Јасѡнѡк – ливада, долина.
 Јасѡничкѡ њива – њива на превији, а около мало јасена.
 Јасѡничкѡ њиве – раван терен, њиве и мало јасенове шуме.
 Јасѡнов дѡ / Јасѡнови дѡлови – долина и јасенова шума, ливада.
 Јасѡнови дѡлови – в. Јасенов до.
 Јасѡњѡк – ливада и јасенова шума.
 Јасѡка – њива и пашњак.
 Јасѡковац – вале и јасење, родна земља; ту има њива, а около је шума, греде и кршеви.
 Јасѡковачкѡ врт – врт у вали у Јасиковцу.
 Јастрѡбић – зараван и извор повише Брчња.
 Јастрѡбић вѡда – извор повише Брчња.
 Јатара – омеђина од куће, био воћњак, кршевит терен, ливада.

- Јатаци – страна и шума, можда су ту била склоништа.
 Јачмаци – стране и зараван, њиве.
 Језџерача – њива и пашњак у подбарном терену.
 Јџезеро/Јама – в. Јама.
 Јџелеч – пашњак.
 Јџелеч гај – пашњак и шума.
 Јџеловач до – мањи до, ливада.
 Јџелџчнице/Јџелџшнице – квалитетне ливаде, издељене по власницима.
 Јџелџшнице – в. Јелџчнице.
 Јџевтово врџело – извор поред пута.
 Јџечмаџи – њиве, где су узгајали јечам.
 Јџечмџен (у Јџечмену) – зараван, њива.
 Јџованов врџт – био врџт у долини, зарасло у трње.
 Јџованова долина – већа долина ниже Буковичке гомиле, некад орано и били врџови.
 Јџованова џмеђина – била зграда, а сада џмеђина.
 Јџованово врџело – врџело, извор у буковој шуми (по власнику).
 Јџовова влаџа – вала где је била њива, сада пашњак.
 Јџовова њџива – мања зараван, њива
 Јџовић бџукве – стране и букова шума.
 Јџовичића врџт – зараван где је био врџт.
 Јџоков грџб – грџб у шуми.
 Каџдина баџра – подбаран терен, зараван.
 Каџдињ гај – вала и церова шума код Кољена.
 Каџдирина круџшка – крушка у ливади.
 Каџзани (2×) – 1. извор у шуми; 2. увала у шуми и вододерина.
 Каџзанскџ потџок – потџок коџи тече кроз кршевит предео.
 Каџзанџчина – пашњак коџи је окружен брдима, „ко у казану“.
 Каџлдрма – пут за Брчењ крај Понора.
 Каџлета (у Каџлети) (2×) – 1. јако врџело, извор из земље; 2. њиве и ливаде низ коџе тече потџок Калета.
 Каџлете – њиве око потока Калете.
 Каџменић зџид – зид од камена, њиве џграђене каменом.
 Каџменица (3×) – 1. у пољу њива и извор коџи не пресушује; 2. у вали испод камена у Буковику, извор коџи не пресушује; 3. извор од камена, веће удубљење и џдатле потџок тече низ њиве; в. Драгина каменица.
 Каџменице – кршевит терен и подводан, њиве су равне па се вода дуже задржава; в. Орлове каменице – на литици (око 30 m) неколике мање каменице где се вода дуго задржава, ту орлови слећу и пију.
 Каџменичкџ потџок – потџок из Каменица, улива се у Црвенички потџок.
 Камџњача – тече потџочић преко њива и пашњак.
 Камџњаче – равне њиве и потџок.
 Каџменџ корџито (2×) – 1. клесано корџито у камену крај чатрње; 2. прављено корџито код Мравина вира.

Ка́пића врѐло – мањи извор који пресушује.

Ка́пића вртине – биле њиве и вртови, сада шума и кршевито.

Ка́пића дѐ – мањи до, ливада.

Ка́пића пѐток – поток у равним ливадама.

Капаровача/Капоровача („Неко ка́жѐ Капоровача, а не́ко Капаровача, ко́-капа“) – већи терен у страни и на брегу; терен издељен на власнике; в. Горанова Капоровача / Горанова Капаровача – њива у страни; Дабића ~ њива у страни; Паровића ~ њива на бријегу; Симанина ~ њива у страни; Томова ~ њива; Фржова ~ њива.

Капароваче/Капороваче – њиве и пашњаци у брду.

кату́ни, в. Фржови катуни.

Кату́нйште – већи потес пашњака.

Ка́ција – веће брдо, голет, а около шума, све је пашњак.

ка́шика – в. Тисова ка́шика – мања њива

Кита – брдо и шума, ту има кућа; в. Стубалска кита – брдо обрасло шумом, а иза брда су куће Мучибабића.

Кичи́н (2×) – 1. старо гробље у коме се сахрањују из заселака Пошћење и Вртине, ту има и стећака; 2. кршевито брдо.

Кла́нац (5×) – 1. пробијен пут кроз Бргат; 2. кланац у Пустоселима; 3. кланац на путу од Пријевора за Кнеж гору; 4. кланац у њивама; 5. кланац просечен пролаз који раздваја Јамузаче од главног сеоског пута; в. Благојевића Доњи кланац; Доњи ~; Ђерића ~; Мали ~ стрмина, кланац код Лијепе главице; Трновски ~ тесан пролаз, а около шума.

Кла́нци – камењар, узак пешачки пролаз у камењару.

Кла́чина – њива где је била клачина.

Кла́чине – поред кућа њиве, ту су рупе где су палили крчане.

Кла́ков гај – брдо и страна обрасла церовом шумом.

Кла́ковина – њива.

Кла́куша – њива у благој страни.

Кла́куше – њиве поред главног пута, терен је у страни.

Кла́унов грѐб – веће брдо (1056 m), не зна се обележје ни гроб, али на том терену има стена и испод извор који не пресушује.

Кне́ж го̀ра – већи потес равних њива и ливада; ту су биле колибе и имају добри извори: Кнежак у Горњој Кнеж гори, а у Доњој су – Брчањ и Јастребић; в. Горња Кнеж гора / Горње ограде; Доња Кнеж гора / Доње ограде.

Кне́ж дѐ – већи до у Кнеж гори.

Кне́жѧк – добар извор у Кнеж гори.

Кѐбил дѐ – већа долина.

Кѐбилъ дѐ – долина у пашњаку.

Кова́чев дѐ – долина и пашњак.

Кова́чев пѐд – мања зараван.

Кова́чева њива – сада пашњак.

Кова́чевића дѐлиница – мања долина.

Кова́чевића мли́ница – био млин Ковачевића, а сада Кулаша и још ради.

- Ковачуша – њива, по власнику.
 Кџица – брдо, шума и крш; терен погодан за испашу коза.
 Кџловача – пећина у камењару, а околу шума, погодно за козе.
 Кџловаче – мање долине, пашњак, а околу шума.
 Кџкотова мљиница – био млин на потоку, а и сада постоје јаз и омеђина.
 Кџкотова Јамузача – већа њива на бријегу, а околу пашњак и шума, цер и леска.
 Кџкотове баре – добре њиве кроз које тече Грабовички поток.
 Кџкотови Бргови – пашњаци, камењар и шума где су биле колибе.
 Кџкотово Јањило – била штала у пашњаку, има омеђина.
 Кокуљача – шума у вали и ту је била кречана.
 Колаковића бара – подбаран терен, ливада.
 Кџлибе – већи потес у Снежници где су биле колибе, ту су издизали са стоком.
 Кџлибште – сада ливаде, а некад биле колибе.
 Колџовоз – пашњак, ливада и шума преко које води сеоски пут.
 Кџловрат (2×) – 1. ливада поред реке; 2. дубок вир у реци.
 Кџљено (2×) – 1. вода у страни, у пољу; 2. њива у страни.
 Кџмитова јама – већа јама у пашњаку, у којој су, по предању, зимовали комите.
 Кџнцело – њиве и 2008. год. прављена монтажна трафостаница.
 Кџнцил – пашњак, шума.
 Кџнцор – воћњак и њива у страни.
 Кџњушница – њива.
 Кџњушнице – мање њиве.
 Кџпито – страна и камењар, обрасло ситном шумом, ту има јама.
 Копрењача – ливада.
 Копривача – ливада
 Кџпривњача – равне луке поред реке.
 Кџпривњаче – равне њиве.
 Кџреч грџда – велико узвишење, каменито и обрасло шумом.
 Кџреш дџ – већа долина, пашњак.
 Кџрита (2×) – 1. корито крај чатрње; 2. ливаде и њиве, коритасте; в. Вуковића Корита; Дабића ~.
 кџрито – в. Каменџ корито, клесано у камену; Мало корито.
 Кџритски потџк – потџк који тече кроз Корита и улива се у Заломку.
 Кџса – кршевито брдо, коса.
 Кџсаршште – пашњак и шума, некад кошено.
 Кџсе – шума и мања брда иза Брчња.
 Кџсмаговица – њиве и мало шуме.
 Кџсовача – заселак; ту се издвајају: Горња Кџсовача; Доња Кџсовача, куће и воћњаци.
 Кџсовачка чџсма – направљена чџсма на извору.
 Кџстадиња – равна њива, по власнику.

- Костади́не – већи, раван терен, њиве, ливаде и пашњак.
 Кòт̄ар – раван где је био котар.
 Котáри – брдовит терен, ту су слагали сена.
 Котáрина – пашњак где је био котар од прућа и грана.
 Кòтлов дò – округла долина.
 Кòтлови дòлови – неколика дола, ливада.
 Кòтò – округла долина и у њој њива, а околу пашњак.
 Котòрина – мала, округла дола у Јасиковцу, ограђивана и сејали кромпир.
 Котòраче – долине и растиње, више пашњак.
 Кòф̄ир (у Коф̄иру) – страна и шума.
 Кòч̄ишта – брдо и зараван, ту се некад омладина састајала и играла, сад зарасло у шуму и чечарје.
 Кр̄а̀в̄арево – биле њиве, сада шума; в. Горње Краварево.
 Кр̄атељ (2×) – 1. њиве у страни; 2. воћњак у благој страни.
 Кр̄атер – њива и мало шуме у страни.
 Кр̄атина – страна, њива.
 Кр̄атине – већа њива и шума.
 Кр̄жина (2×) – 1. равна њива; 2. изворска вода на терену Кржине.
 Кр̄ив̄а њива – њива у страни, околу шума.
 Кр̄ивача – њива и шума, терен у страни.
 Кр̄иваче (2×) – 1. њиве северно од пролаза у Ластавицу; 2. пашњаци и шума у Солаковићима.
 Кр̄ивачк̄и пòд – мања зараван.
 Кр̄ив̄и дò – мањи до.
 Кр̄ижина – пашњак и шума, страна.
 Кр̄мачина в̄ала – вала у шуми.
 Кр̄њача – извор у камењару код Баре; в. Мала Крњача – извор код Ђедова дола.
 Кр̄њева гòмила – мање брдо каменито, кршевито.
 Кр̄ст – ливада, равне њиве и воћњак.
 Кр̄ста (у Кр̄стима) – већи потес, њиве, воћњак и једна кућа.
 Кр̄стача – већи потес ливада, њиве и бара, в. Доња Крстача – ливада;
 Лиздекова Крстача – ливада, пашњак и шума; Реметина ~.
 Кр̄стаче – већи потес, кршевито, шума и ливаде; в. Вуковића Крстаче.
 Кр̄стина – њива и шума, на терену где се укрштају путеви.
 Кр̄стине (2×) – 1. стрм терен и њиве, брдовит терен; 2. њиве и шума, пашњаци; ту се укрштају сески путеви; в. Пиштетске крстине.
 Кр̄ст̄иште (2×) – 1. заслак где живе Паровићи; 2. ливаде и њиве.
 Кр̄тина – мања њива.
 Кр̄тòл̄иште – равна њива где је узгајан кромпир.
 Кру̀пац – кршевито брдо, голет.
 Кру̀пачкò врèло – извор на Крупцу.
 Кру̀шка – ливада и крушка; в. Кадирина крушка – њива и воћњак.
 Кру̀шке – ливада и воћњак.

- Крљшчица – камењар, шума у пашњаку.
 Крљшчице – кршевит терен, ливаде, има и дивљих крушака.
 Крчевина (7×) – углавном терен који је крчен за њиве, а сада делимично има шуме, пашњак.
 Крчевине – биле њиве и некад је крчена шума, и сада има шуме.
 Крчедина ба̀ра – подбарна ливада.
 Кр̑ш – већи крш на брду; в. Драгов крш; Обренов ~, греда у шуми.
 Кр̑ш до – долина са доста камена, греда.
 Кљба/Кљбица – страна и камењар са мало шуме.
 Кљбица – в. Куба.
 Кљбице – брдо, голет и камен.
 Кљјава – ливада и пашњак, доста кршевит терен.
 Кљк – веће, кршевито брдо; в. Барин кук; Врањ ~, Вулов ~, Меов ~, Миш ~ кршевита узбрдица; Обли ~ брдо са шумом и каменом.
 Кљкавичија греда – на врху брда велика, бела литица, а ниже у страни церовина.
 Кукљљача – неколике долине где је паљена кречана.
 Кукљљев гај – већи гај, шума
 Кљлаш до – до у пашњаку.
 Кулашева њива – њива у страни.
 Кулашева Ла̀зина – шума у пашњаку.
 Кулашевина – брдо и страна, пашњак.
 Кулашица – њива у страни.
 Кљлине – 1. заселак; 2. брдо у пашњаку.
 Кљљића куће – куће и воћњаци.
 Кљљића о̀граде – ограђене њиве, стране и заравни.
 Кљљића Подво̀рнице – равне орнице испред кућа.
 Кљљића по̀дови – мање заравни, ливаде.
 Купиња̀рица – мања њива.
 Купињача – њива, около оструга и купине.
 Купињачкљ до̀лови – долови где има купина.
 Куповњача – купљена њива у страни.
 кућа – в. Спремова кућа; Стара ~.
 куће – в. Куљића куће; Спремове ~ куће и воћњаци.
 Кућина̀руша/Кучина̀руша – мања њива.
 Кљћљште – двориште са старом напуштеном кућом и шталом.
 Ку́чак – кршевито брдо са шумом.
 Кучина̀руша – в. Кућинаруша.
 Кљчица – мања њива и пашњак.
 Ла̀гљмањ – шума, „тврђа“ (тврд терен).
 Ла̀жетин ча̀ир – долине и стране, има и шуме и омеђина, терен у Снежници.
 Ла̀жетина млиница – био млин на Црвеном потоку, и сада има рушевина.
 Ла̀жетина Ла̀зина – пашњак и шума, већи потес.

- Лâз – један пропланак, њива и шума.
 Лáза – шума и њива.
 Лâзáрева њива – мања њива.
 Лâзáрева óграда – вала у страни и шума, некад ограђивано.
 Лâзáреве дóлине – неколике долине, ливаде.
 Лазетине (2×) – 1. њиве изнад извора на Кржини; 2. церова шума и рушевине од оградe, ту су Лежетићи изгонили стоку.
 Лазетини пòтоци – поток на том терену и около цер и лескова шума.
 Лâзина – већи потес шуме и пашњака издељен по власницима; в. Велика Лазина; Вулова ~; Кулашева ~; Лажетина ~; Лаковића ~ шума и пашњак; Мала ~ шума и пашњак; Медова ~; Милова ~; Тривкова ~; Ћаина ~; Чолова ~, Шиповчева ~ пашњак.
 Лâзине (2×) – 1. већи потес шуме и пашњака издељен по власницима; 2. њиве изнад Ластавице; в. Живкове Лазине – њиве изнад Ластавице; Момове ~ њиве; Николине ~; Нове ~; Славкове ~; Ћеткове ~, Удрешке ~, Фржове ~ стрмина и шума која обара према Брчњу; Церове ~ шума од Јазавчине.
 Лáзова дóлина – мања долина.
 Лáковића Лâзина – шума и пашњак.
 Лâнйшта – биле њиве, а сада пашњаци и шума.
 Лâнйште (3×) – 1. шума у страни; 2. воћњак крај кућа, доста кршевито; 3. вала поред пута, ливада.
 Лâставица – заселак, има 6 кућа.
 Лâставичкâ чéсма – направљена чесма у насељу.
 Лâставичкй пòток – поток који тече кроз насеље, касније понире.
 Лâставичкò пòље – доста равне ливаде.
 Лâства – њива ниже Омеђине.
 Лâстве – њиве уз поток, има доста крша.
 Лâтйнскй грèб – пашњак у подножју Кулина.
 Лèдина – раван, била њива.
 Лèдине – воћњак и пашњак; в. Ћеткове ледине.
 Лèтве – брежуљак код Понора где се мери водостај.
 Лйвада/Лйваде – већи потес, ливаде и шума.
 Лйваде – в. Лйвада.
 Лйздèков Урвèник – страна где се спајају два потока, пашњак.
 Лйздèкова Крстача – у страни пашњак и шума.
 Лйздèкова млйница – на потоку била воденица.
 Лйздèкова Рòсуља – страна где има њива, около шума.
 Лйздèкова тòрина – мања зараван где је био врт.
 Лйздèкове Јаму́заче – њиве и пашњак, ту да води сеоски пут према школи.
 Лйздèково врèло – извор поред Тањевског пута.
 Лйјепâ главица – мање брдо и мало равнине.
 Лйјепй вр́т – раван, плодно и добар врт, крај потока.
 Лйјешће/Лйшће – стране и брежуљак делимично обрасло леском и цером.
 Лйсичина – њива у страни.

Лјисичине (2×) – 1. стране, пашњак; 2. мала њива у странама и поток, пашњак.

Лјишће – в. Лијешће; в. Суво Лијешће / Суво Лишће – стране обрасле шумом, има и леске.

Лџањ (из Лџња) – пашњак, страна, има дивље лозе.

Лџе – потес на коме има њива, а делом је пашњак.

Лџовā дџлина – мања долина, лоша земља и више је пашњак.

Лџква (2×) – 1. прављено појило на терену села, има их 5: (код Боровине, у насељу Брајановици, код Главног пута, у Солаковићима и у Љешчицама); 2. увала и врело где се вода задржава и прави локву.

Локваница – ливада доста подбарна, равна.

Лџкве (2×) – 1. локва ниже од Долова; 2. плодна земља у Милошеву долу.

Локвџнице – њиве на равном терену.

Лџквине – заравни и ровови, ту се дуго задржава вода и мештани поје стоку.

Лџквица – мања њива и околу шума.

Лџквице – воћњак и врт, њиве, ту је и кућа.

Лџнац – округла увала, ливада и пашњак.

Лџнчић – врело испод Ржина и вода се слива у Калету.

Лџпāр (из Лџпāра) – мања њива.

Лџпāри – дуге и равне њиве.

Лџпата – мања, равна њива.

Лџпате – већи раван терен, њиве и ливаде.

Лџг (2×) – 1. пашњак и шума, кршевито; 2. шкаре и долови, има омеђина од куће – Лажетића.

Лука – ораница, квалитетна земља; в. Велика лука; – квалитетна равна, ливада; Глаовића ~; Горња ~; Ђулагина ~; Мала ~; Марића ~.

Лџкатнџ дџ – већи до, квалитетна земља, нанос, наплавина.

Луке (из Лџкā) – равне ливаде.

Лџчила – већи посед ливада и шуме.

Лџчина џграда – вала у страни, некад заграђивано.

Лџчица – мања зараван, ливада.

Лџчњāк – мања њива, узгајан лук.

Љџков дџ – долина и страна, камењар.

Љџковача – њива у страни у Љџковом долу.

Љџљачкā грџда – већи камен, грџда у пашњаку и ту има стећака, по предању то је Богумилско грџље.

Љџљачкџ пџт – сеоски пут.

Љџљеновача (2×) – 1. ливаде и шума, већи посед; 2. њива.

Љџљенскџ џзвор – извор на Љџљеновачи.

Љџљенскџ пџток – поток који тече низ Љџљеновачу.

Љџеновача – њива.

Љџсавица – брежуљак у пашњаку.

Љџсавице – њиве на мањем брежуљку.

Љџсков дџ – до зарастао леском.

- Љесков пѡд – мањи под обрастао шумом.
 Љесковā долина – долина обрасла леском.
 Љесковача (2×) – 1. блага зараван, ливада и шума; 2. долина и њива.
 Љесковачкй дѡ – мањи до и воћњак.
 Љесковина (2×) – 1. таласаст терен и воћњак; 2. ливаде и мало лесковине.
 Љесковине – шума и њиве.
 Љешчица – равне ливаде, ту је кућа и воћњак.
 Љешчице (2×) – 1. заселак (15 кућа: Ђерић, Лажетић, Паровић, Скоруп);
 2. равне, плодне ливаде, воћњаци и лесковина, по њима је заселак добио име.
 Љйгњйште – равна ливада у Бучалици.
 Љубов гај – церова шума у страни.
 Љубова њива – њива у равнини, ниже гаја.
 Љубуша – зараван, њива и ливада.
 љут, в. Дренова љут.
 Љутица – нераван терен, кршевито, ливада.
 Љутовина – стрма њива, лош квалитет земље.
 Љутовине – њиве у странама.
 Љутовића дѡ – мањи до у благој страни, квалитетна ливада.
 Љутовића дѡлови – долина где је кућа, њиве и воћњак.
 Љутуша – орница, камен и шума; има киселице, киселе, „љуте“ траве; в.
 Душанова Љутуша – њиве крај Тањевског потока.
 Љутушин Брчањ – ливаде.
 Мајдан – долина и страна где је вађен камен за грађевине, пашњак.
 Мајдани – заравни на брежуљку, ту је вађен камен за куће, има кућа и воћњак.
 Маковйшта – стрме њиве.
 Маковйште – њиве где су узгајали мак.
 Мāлā бāра – мањи потес, подбаран терен, ливада.
 Мāлā бāрица – мала њива.
 Мāлā вѡда – мањи извор.
 Мāлā дўбина – њива у страни.
 Мāлā дўжица – равна њивица.
 Мāлā жйвотница – врело избија из земље, њива и пашњак.
 Мāлā Крњача – извор у страни код Ђедова дола, пашњак.
 Мāлā Лāзина – страна у брду, шума и пашњак.
 Мāлā лўка – раван, ливаде поред Тањевског потока.
 Мāлā њйва – мања зараван, њива.
 Мāлā ѡграда – њивица ограђена каменом оградом.
 Мāлā Ѧпешница – била њива, сада пашњак.
 Мāлā пећина (2×) – 1. мања пећина испод греде, а повише букова шума и чесма; 2. мања пећина у Врањачи која је била партизанско склониште.
 Мāлē њйве (2×) – 1. њиве у страни; 2. њиве у Брајановици у сунчаној страни.
 Мāлй брйјег – сеоско гробље у Ластавици.

Мáлї Вијáрац – веће брдо.
 Мáлї гáј – шума у страни.
 Мáлї Јáбуковац – долина и заравни, ливаде.
 Мáлї клáнац – усек на путу, стрм пролаз, пашњак.
 Мáлї òкрајак – страна на крају имања, пашњак.
 Мáлї Пòнор – на дну Брчња спајају се Мала вода и Чесмица и ту пониру.
 Мáлї Рòгаљ – мања њива, увучена у брдо, у страни поред пута.
 Мáлї Рûс – зараван, врт и омеђина од куће.
 Мáлї трèћãк – мала ливада, равно.
 Мáлї трњãк – њивица, зарасло у трње.
 Мáлињãци – њиве и шума у странама, има малињака и малина.
 Мáлò Вйгњйште – брдо и страна, ливада.
 Мáлò кòрито – извор из камена и направљено корито.
 Мáнитй вйр – јак вир испод бетонског моста којим се прелази од Горњег Биограда за Доњи.

Мáрина влáка – дуга вала између шуме.
 Мáрића бáра – равна ливада.
 Мáрића лúка – равна ливада и њиве.
 Мáрков дò – већи до и вала.
 Мáркова њива – мања њива у страни.
 Мáркове бáре – равне, подбарне ливаде.
 Мáрково врèло – мањи извор у пашњаку.
 Мáснã плòча – већи камен, раван као плоча, на њој чобани „мрсе“ овце.
 Мáтãљка – брежуљак у пашњаку.
 Мáтова бáра – ливада, доста равно.
 Мáчи присòје – вале и косе у Кулинама, пашњак.
 Мáчијã грúда – раван терен, њива и пашњак.
 Мáчијè грúде / Мáчијè грúди – превије преко којих води сеоски пут.
 Мачије груди, в. Мачије груди.
 Мèдљина – равна њива.
 Мèдљине – њиве и шума у благим странама.
 Мèдова Лãзина – шума у страни.
 Мèдòшевица – зараван, њива и мало пашњака.
 Мèдòшевице – више равне њиве и подбарне јер су близу реке.
 Мèђа – ливада, граница између два поседа.
 Мèзãрје – ливада код реке, на којој има стећака.
 Мезèвача/Мезйвача – равна ливада.
 Мезйвача – в. Мезèвача.
 Мезурача – ливада и њива у страни.
 Мезураче – њиве у страни.
 Мèкã (у Мèкòј, по Мèкòј, у Мèкy) – пропланак у шуми, доста кршевито.
 Мембáшуша – њива у страни.
 Мèмедова њива – равна, већа њива.
 Мèов кyк – брдо и на њему зидина од зграде.

- Мёрдеповина – воћњак и ливада.
 Мётала – подине и заподине где су метали овцама.
 Мёталка (2×) – 1. заравни где су куће, воћњаци и њиве; 2. њиве у страни.
 Мёталке – њиве у страни у Љешчицама.
 Мешкова башча – воћњак на страни.
 Мйлић – шўма у равни код понора реке Заломке.
 Милова Лазина – страна и шума, пашњак.
 Миловића гробље – сеоско гробље.
 Мйлорāдове баре – равна ливада.
 Мйлорāдови Поди – заравни, ливада.
 Мйлошев дб (2×) – 1. заселак; 2. мањи до, ливада.
 Милшница – равна њива и косаница.
 Милшнице – равне њиве и ливаде.
 Мйоћина – ливада и њива.
 Мйоћине – већи потес њива и пашњака.
 Мйрков дочић – мањи до, ливада.
 Мйрков пд – мања зараван, ливада.
 Мйслића дб – до, воћњаци и куће.
 Мйтрова Танковлāч – стране, кршевито, њиве.
 Мйћевине – већи потес њива, шуме.
 Мйш кўк – кршевита узбрдица.
 Млādй воћњак – сађено воће у равнини.
 Млāдоњина јāма – јама у камењару, страна.
 Млйн – воденица на потоку, ради; в. Фржов млин.
 Млйница – воденица на потоку; в. Граовчева млиница ; Ђерића ~; некад била код Зеленог врела; Ковачевића ~ а данас Кулашева ~; Кокотова ~ срушена; Лиздекова ~; Скорупова ~; Фржова ~ била Реметина ~ а данас порушена; Шпирова ~ ради и данас.
 Млйниште – омеђина од Фржове млинице.
 Млйнскй пўт – сеоски пут према млину.
 Мбкин дб – већи до.
 Мбкрā главица – мање брдо.
 Мбкрй дб – већа долина.
 Мбкрй дблови – неколике долине, косаница.
 Мбљевача – њива у страни и пашњак.
 Мбмова бāра – подбарна страна, ливада.
 Мбмове Лазине – стране и шума, пашњак.
 Мбра – греда, литица у Мраковима.
 Мбстāрскй пўт – пут према Мостару.
 Мбчила – бара и брежуљци поред реке, ту су потапали тежину.
 Мбчило (3×) – 1. ту су потапали и прали рубље и вуну док није подигнута дрвена ћуприја, а до тада су прелазили скелом; 2. извор из земље у Буклићу, такође служи за прање; 3. извор у церовој шуми и страни.
 Мбчине – пашњак поред потока.

Мрѣвин вѣр / Мрѣвин вѣр – дубљи вир где се спајају две реке: Заводока и Заломка. Ту има намештено корито, појило за стоку.

Мрѣкови – већа долина, са једне стране греде, а са друге шума, заклоњена од сунца, ливада.

Мрѣвин вѣр – в. Мрѣвин вѣр.

Мрѣкѣ прѣдѣ – вала са церовином и грабом.

Мрѣгѣњ – пашњак у страни.

Мрѣцињѣк – страна и шума где бацају стоку кад угине.

Мрѣјов пѣд – мања зараван.

Мрѣкѣднѣ дѣ / Мрѣкѣтнѣ дѣ – већи до, њива и ливада, а са друге стране је шума; на дну дола има нека провалија, удубљење.

Мрѣкѣтнѣ дѣ – в. Мрѣкѣднѣ дѣ.

Мрѣкѣтнѣ дѣ – до и равна вала са мало шуме.

Мрѣковача – равна њива.

Мрѣсина пѣћина – већа пѣћина у Буковици, у страни.

Навѣјѣње – страна, ливада и шума (жене навѣјале за ткање).

Настушино врѣло – врело на Тањевој бари где су направили чатрњу и корито, појило за стоку.

Наплавак – раван врт, често плави вода и наноси плодну земљу.

Нѣзеваче – ливада и пашњак, страна.

Нѣколина њива – долина и њива.

Нѣколине дѣлине – неколике долине, ливаде.

Нѣколине Лѣзине – пропланак у шуми, терен у страни, пашњак.

Нѣвѣ Лѣзине – стране и шума, пашњак.

Нѣвуша – њива у долини.

Нѣга – дуга њива у страни; в. Прерадова нога.

Нѣжица – издужена њива и церова шума, има доста камена.

Нѣжице – у благој заравни воћњаци и њиве.

Нѣгѣ, из Нѣгла, по Нѣглу, за Нѣглом – страна, њива и ливада.

Њива – у пољу, раван, добра ораница; в. Анска њива; Велика ~ ливада; Гркића ~ воћњак; Дуга ~ квалитетна и дуга њива; Јапина ~ њива; Јасеничка ~ њива; Јовова ~; Ковачева ~ пашњак; Крива ~; Кулашева ~ некад орано; Лазарева ~; Љубова ~; Мала ~; Мемедова ~; Николина ~; Обрадова ~; Обренова ~; Оцина ~ шума; Пашина ~; Пријека ~; Пријемна ~; Пуалова ~ поред потока; Раткова ~; Рецова ~; Ристова ~; Ћанића ~; Ћумурина ~; Фатимина ~; Фржова ~/ Фржуша ~; Целетова ~.

Њиве (5×) – раван, где су некад биле оранице; в. Брчањске њиве; Велике ~; Мале ~; Пријеке ~; Фржове ~.

Њивѣтина – шума и пашњак.

Њивѣтине – већи потес, вала и омеђина, има и шуме.

Њивица – мања њива

Њивице – стрмина према води и мање њиве једна повише друге; терен је предвиђен за брану.

Обљѣ кѣк – на висоравни велика стена, а около шума.

- Обођа – кршевита јаруга и страна, тврд пут за Ластавицу.
 Обрадова њива – равна, квалитетна њива.
 Обренов крш – долина, а околу крш, пашњак.
 Ограда (2×) – 1. страна где је била њива; 2. ограђена њива ; в. Бадањска ~; Бранкова ~; Велика ~ поред куће била њива; Владова ~; Војова ~; Вулића ~ воћњак, омеђине и њиве; Лазарева ~; Мала ~ поред куће мања ограда; Пајова ~ камени зид у Русту; Чолића ~ пашњак.
 Ограде (4×) – терен који је оран, а сада пашњак; в. Горње ограде; Доње ~; Кулића ~; Чампарине ~.
 Оданци – река се грана, раван и разлива се у рукавце.
 Околишта – брдо поред Зелене главице.
 Окрајак (5×) – 1. ливада у страни, неравно крај реке; обично је то мањи терен, при крају имања, ливада и шума; ливада; њива поред куће; ливада око куће; в. Вуковића Окрајак, Мали ~.
 Окрајци (3×) – 1. њива; 2. ливада; 3. страна и воћњак.
 Окрајчић – вртић, мала њива.
 Округла бара – округла ливада.
 Округлаш (3×) – 1. равна њива на брежуљку; 2. на брежуљку лесковина и њива; 3. поред куће сађено воће на узбрдици.
 Округлаши – узбрдица код Паровића кућа.
 Окућкѐ Подвѐрнице – стране и заравни поред кућа, њиве и воћњаци.
 Окућница – двориште и воћњак, заравни и странчице.
 Окућнице – дворишта, воћњаци и њиве поред кућа.
 Окуча (у Окучи) – ливада и мало шуме.
 Ом̃ар (у Ом̃ару) – страна и кућа, има воћњак и мало шуме.
 Омеђина – некад била кућа; в. Булајића омеђина – ливада и остатак од куће; Вулића ~ била кућа; Вучетића ~ долина и омеђина од куће; Паровића ~; Скорупова ~ воћњак и омеђина.
 Омеђине – долине и омеђине од зграда, кућа и штала.
 Омеровина – долина и страна, ливаде.
 Омеровине – већи потес ливада.
 Опáљак – мања њива и ливада.
 Опáљика – њива.
 Опáљике – пашњак, њиве.
 Опáрак до – мања долина.
 Опѐшница – њива; в. Мала Опешница – њива, пашњак.
 Опѐшнице – стране и заравни, њиве и пашњаци.
 Оплавак – врт, блага страна коју разноси вода.
 Оплавйште – страна; увек вода разноси тај терен.
 Оплãвци – њиве, раван, подводан терен.
 Општинскй дѐ – већи до.
 Орáчева дѐлина – в. Орчева долина.
 Орлове кáменице – на брду литица, стена (око 30 m) на којој има камењача, ту се вода дуго задржава; ту слећу орлови и друге птице и пију.

- Ќрница – њива у страни.
- Ќрнице – (2×) – 1. њиве у страни, обарају са Бријега у Валу; 2. њиве у страни, од брда према сеоском путу.
- Ќручева дòлина – долина, ливада.
- Ќрчева дòлина / Орáчева дòлина – већа долина, ливада.
- Ќсйште – њива и пашњак.
- Ќскоруша (2×) – 1. шума и била оскоруша; 2. воћњак и крушка оскоруша.
- Ќсоје (3×) – 1. камењар и шума у страни од Облог кука до Крњеве гомиле; 2. чечарје: граб, јасен, цер и њиве; 3. њиве у страни и шума у заклону од сунца; в. Трновско Осоје – шума у страни.
- Ќсòјнача/Ќсòјњача – њива у осојној, западној страни, заклоњено од сунца.
- Ќсòјњача, – в. Ќсòјнача.
- Ќсредак (5×) – 1. брежуљак и крш, греде, пашњак; 2. брдо и шума; 3. церова шума и чечарје; 4. западна страна и шума; 5. стране и шума изнад Дола; в. Ривин Осредак – шума.
- Ќсредина – заселак, воћњаци и стране, ту су куће: Кулаша, Паровића и Реметића.
- Ќсушак – три стране, ливада лошег квалитета
- Ќсечèник, Ќсечèника – стрмо, кршевито брдо и стране између Ластавица и Косоваче.
- Ќтоке – баре крај реке.
- Ќцина њива – мања, равна њива.
- Ќцинице – раван терен, њиве.
- Пáјов дò – мањи до, ливада.
- Пáјова òграда – камени зид у Русту, ограђен пашњак, долина и шума.
- Пáјово врèло – извор на Тањевском потоку.
- Пáљика – врт, мања њива.
- Пáљичкй врт – мањи, раван врт.
- Пандурница – узбрдица, брежуљак према Трновском кланцу.
- Пáровића Кáповровача / Пáровића Кáповровача – њива на брегу у Каповровачи.
- Пáровића òмеђина – долина и омеђина од куће.
- Пáровића пòтоци – долина и поток.
- Пáровића Рòсуља – страна обрасла шумом.
- Пáшина дòлина – долина са шумом и доста кршевита.
- Пáшина њива – равна, њива у Мраковима.
- Пáшине дòлине – долине и мало шуме, кршевито.
- Пáшњак – страна, пашњак.
- Пéјина бáра – страна, терен подбаран, преко тече поток.
- Пéјова òграда – била ограда, страна.
- Пéјово врèло – врело на равној ливади.
- Пéров врт – мањи врт, зараван.
- Пéров дò – мањи до.
- Пéров шкрйп – кршевити шкрип, поток и купалиште где се вода задржава.

Петикрушка – њива у страни; в. Мићина Петикрушка – страна и њива; Рамова ~, страна.

Петикрушке – стране, и њиве; издељено по власницима.

Петковића брјег – страна и брежуљци, пашњак.

Пећина – већа пећина у Пољанама; в. Бадањска ~ литица и пећина у Бадњу; Велика ~; Дуванска ~; Мала ~; Мусина ~.

Пећиновац – стране, увучено ниже кршева, више је пашњак.

Пештџка – њива у равнини.

Пештџке – равни долови и у њима њиве.

Пештџскџ долови – више равних долова, ливаде.

Пијџсак – ливада поред потока и ту увек има песка јер га вода наноси.

Пијџсци – увале и баре, ливада уз реку.

Пиљуша – њива у подбарном терену.

Пиљци – кршевит брежуљак иза Буклић дола, пашњак и шума.

Пиштџт – стране и превије, има и шуме, пашњак; в. Доњи пиштџт.

Пиштџта (у Пиштџтима) – кршевите стране и шума.

Пиштџти – њиве и ливада, заравни.

Пиштџтскџ крстине – стране и превије, ту се укрштају сеоски путеви.

Пиштџтскџ поток – поток који протиче кроз Пиштџт.

Плџндиште (2×) – 1. шума од Росуља према Крстачама; 2. шума и мала њива.

Плџни – брдо и вала са доста камењара.

Плџсмо (3×) – 1. кршевита страна и шума; 2. стрма ораница, ливада; 3. страна и шума према Вијарцу.

Плџтине – пашњак око Масне плоче, стране и шума.

плџча, в. Масна плоча.

Плџчара – превије и стране, мање заравни, ливада.

Плџче (2×) – 1. валовит терен са доста крша; 2. извор у кршу близу Чолове Лазине.

Плџчице – голо стење, крш, а околo пашњак.

Плџчњик (2×) – 1. већи терен брда и шуме, са доста крша, пашњаци; 2. ливада, а околo крш.

Пџбрњача – брдо и њива.

Пџбуквџчача – њива и поред ње букова шума.

Пџбукњача – страна, пашњак.

Пџбукњџчача – страна и шума.

Пџглџдак – брдо, погодно за осматрање.

Пџгџријеч брџдо – мање брдо, брежуљак у пољу, а околo плодне њиве.

Пџд – зараван, њива; в. Врба под / Врбин под, Вуковића ~; Љесков ~ њива и шума у заравни; Мирков ~; Мујов ~; Смрданов ~ ливада, под; Спремов ~ ливада.

Пџд бџшчџм – ливада.

Пџд Бором – ливада у страни.

Пџд Бџринџм – стране ниже од Борине.

Пџд Вџрдџм – терен ниже од брда Варде.

- Под Гајем – долина ниже шуме.
 Под Грэдџм – ливада, а повише је страна и литица.
 Под Јасикџвцем – родна земља ниже од Јасикџвца.
 Под лугџом – њиве и ливаде, повише су шума и крш.
 Под лџесковинџм – њива у страни.
 Пџдак – зараван, њива.
 Пџдвџрда – стране од брда, пашњак.
 Пџдвџрница (5×) – 1. њиве издељене по власницима; 2. воћњак, страна;
 3. њива изнад Крателџа; 4. њива поред Баре; 5. равна ливада; в. Граовчџва
 Подворница, Сидранџва ~.
 Пџдвџрнице (4×) – 1. њиве у Милошеву долу; 2. њиве у Косовачи; 3. њиве у
 Ластавици; 4. воћњаци; в. Граовчџве Подворнице; Куљића ~; Окућне ~; Фржџове ~.
 Пџдгџјница – пашњак у Буклићима, стране.
 Пџди (2×) – 1. раван и једна кућа; 2. зараван у Доловима и врело, ту има и
 шуме; в. Милораџови Поди; Томџови ~ зараван, ливада.
 Пџдина – заравни, ливаде.
 Пџдине – пашњак, заравни.
 Подјџасиковице – баре, мало у страни.
 подџови, в. Куљића подџови.
 Пџдолџом – долина и шума.
 Подџџсџјњача – бара у дну осојне стране
 Подрушпија – равна њива.
 Пџјатине – њиве где су биле штале.
 Пџјужинџв гџј – шума.
 Пџклоп – камењар, шума и извор.
 Пџкосац – ливада где се издвајају: Горњи Пџкосац; Доњи ~.
 Пџкосци – њиве и ливаде.
 Полијџенак – воћњак у страни.
 Пџлице – стијене и цџрова шума у страни.
 Пџљана – шума и пећина у страни.
 Пџљане (3×) – 1. кућа и околина; 2. њиве и шума; 3. њиве, ливаде и бријег.
 Пџље – таласаст терен, више раван, ливаде; в. Ластавичко поље.
 Пџнор – литица и понор реке Заломке; в. Мали Пџнор.
 Пџнџри – њиве, а изнад је Ластавичко грџбље.
 Пџнорскџ мџла – заселак.
 Попџдџића дџ – мањи до, ливада.
 Попџдџића пџток – стране ниже кућа, низ које тече повременџ потџк и улива
 се у Тањевски потџк.
 Попрџтина – њива у страни.
 Пџпрека – шума и ливада у страни.
 Пџпрџчница – њива у страни у Попрџчницама.
 Пџпрџчнице – стране и благе заравни, ливаде.
 Пџтковица – мања њива у благој страни.
 Пџткџлница – била њива крај пута у страни, сад пашњак.

- Пòткòница – мања њива.
 Пòткòнице – равне њиве.
 Пòт-котаром – долина где је био котар.
 Пòт-крушкòм – страна и крушка.
 Пòток (3×) – 1. из јаме Поклоп извире поток; 2. у Барама поток; 3. поток у ливади; в. Барски поток, Бојацински ~; Буковички ~; Ваљски ~; Вилин ~; Грабовички ~; Демеровића ~; Доњи ~; Жрвањски ~; Казански ~; Каменички ~; Катића ~; Лажетића ~; Ластавички ~; Љељачки ~; Пиштетски ~; Попадића ~; Раковски ~; Тањевски ~; Туловачки ~; Урвенички ~.
 Пòторине – њиве где су биле торине.
 Пòтоци (2×) – 1. стране, ораница и шума, а преко терена теку потоци; 2. стране према реци; в. Паровића потоци.
 Пòточић – поток код Врбе.
 Пот-пèћинòм – ливаде у Појатинама.
 Пот-пòјатòм – њива ниже штале.
 Пот-присòбјем – њива у страни.
 Пот-пришћèњком – равна страна, ливада.
 Пот-пúтем – страна ниже од сеоског пута.
 Пòтпутница – њива поред пута.
 Пòтпутнице – њиве код пута.
 Потпúтњача – баре у страни, ниже пута.
 Пот-Стúблинама – страна ниже Стублина.
 Пòшћèње – заселак, ту имају греде, а ниже су воћњаци и њиве.
 Пребúша/Прибúша – заселак, куће, воћњаци и њиве.
 Пребúшкí брíјег – брег и стране поред засеока.
 Прèкаче – њиве у Пољу, раван терен.
 Прèрадова нòга – равна њива крај реке.
 Прèсека – њива у страни, преко које води пут.
 Прибúша – в. Пребúша.
 Пријèвор – брда и стране, кршевит пашњак и шума, граница између Трусинских бара и Јасеничких њива.
 Пријекè њиве – њиве у равнини.
 Пријекè стúпе – стране обрасле лесковином.
 Пријемнā њива – равна њива, сада ливада.
 Пријèшћенак – страна, њива и пашњак.
 Припећак – њива у страни, ниже од греде и шуме.
 Припећци – раван терен, а околу у страни шума и крш.
 Присоје (4×) – 1. присојна страна и церово шума; 2. шума у пашњаку; 3. шума и страна; 4. страна и вода; в. Топло присоје – страна и греде; в. Мачи присоје.
 Присòјка – присојна страна и воћњак.
 Присòјњача (3×) – 1. стрма њива крај пута; 2. мања страна; 3. њива у страни.
 Присòјњаче – присојне, сунчане стране, њиве.
 Присèнак/Присèњак – воћњак у страни, а повише крш.

- При́сењак, в. При́сенак
 При́чинак – мањи врт.
 При́шћењак – равна орница, ливада.
 При́шћење – њиве а поред су греде, крши.
 При́штинѧк/При́штинак – равна ливада где вода избија, „пишти“.
 При́штињѧк – бара, равна ливада.
 Пр̀љага – њива и мало шуме у страни.
 Пр̀љаге – стране и шума, волови праве букалишта, „пр̀љаге“.
 Пр̀дѧ (3×) – 1. камењар и шума, пашњак; 2. шума у Варди, 3. вала и церова
 шума; в. Брестова продо; Вардина ~; Јаписка ~; Мрка ~.
 Пр̀дѧн дѧ – мањи до, ливада.
 Пр̀дѧњ дѧ – већа долина са шумом кроз коју тече поток.
 Прокосац, в. Горњи Прокосац; Доњи ~.
 Пр̀плѧнци – већа страна у брду без шуме, пашњак.
 Пр̀сина (2×) – 1. њива код Стањ главице, где су гајили просо; 2. страна
 ниже кућа преко које тече поток.
 Пу̀алов гај – шума у страни.
 Пу̀алова њива – њива поред потока.
 Пу̀лаж дѧ – долина, ливада.
 Пу̀лаж дѧлови – неколика дола, ливада.
 Пу̀стѧсела (2×) – 1. њива; 2. гробље.
 Пу̀т – главни пут од села Биограда према Невесињу; в. Асвалтни пут –
 почела изградња 1980. год. до села; Брчањски ~; Љељеначки ~ прилазни,
 макадамски пут – од Ступе преко ријеке кроз Селаковиће; Млински ~ зарастао;
 Мостарски ~ пут преко Биограда; Пјешачки ~ од Трусине преко Биограда за
 Невесиње; Сточни ~ преко Брањевине за Оѧак; Унски ~ преко реке, куда за
 планину терају стоку.
 Пу̀шина – куће, насеље, а кад су велике кише, ту се јављају извори.
 Пу̀шине – њиве до Љутице.
 Пу̀шинскѧ вода – извор у Пушинама.
 Ра̀внѧ ко̀са – мање, равно брдо, по пред. ту су изгинуле „Швабе“.
 Ра̀вчева гѧмила / Ра̀чева гѧмила – гомила камена од неког заклона на
 Рачевом брду.
 Ра̀вчево бр̀до / Ра̀чево бр̀до – брдо високо 1050 m и на њему камена гомила.
 Ра̀дѧнуша – раван поред реке са мало вододерина.
 Ра̀довина (2×) – 1. омеђина од куће, долина и њиве (власник Р. Паровић
 преселио у Војводину); 2. равна ливада, подбарно, у Горњем Брчњу.
 Ра̀дојева Бѧра – део Баре.
 Ра̀дојеви пѧди – заравни, подови, ливада.
 Ра̀дѧславова барѧца – мања, равна ливада.
 Ра̀душа – добра њива у равнини.
 Ра̀жица – њива.
 Ра̀жићуша – њива.
 Ра̀жница – њива и пашњак.

- Ра̀жнице – њиве према Калети.
 Ра̀жњица – њива у страни.
 Ра̀збојина – страна и воћњак.
 Ра̀збџица – шума и њива.
 Ра̀збџице – стрме орнице.
 Ра̀змјена – мењали земљу и газда правио кућу, воћњак и њиве.
 Ра̀змјене – њиве и ливаде.
 Ра̀зрница – њива лошег квалитета.
 Ра̀китница – ливада и мало врбе.
 Ра̀китнице – њиве и врба.
 Ра̀ково врѐло – извор, врело у ливади.
 Ра̀ковскѝ по̀ток – поток у Раковини.
 Ра̀тков до – мањи до, ливада.
 Ра̀ткова њива – њива у страни.
 Ра̀скрсница – њива преко које се укрштају путеви.
 Ра̀чева го̀мила – велико, кршевито брдо и на њему гомила камена; в.
 Равчева гомила.
 Ра̀чево бр̀до, в. Равчево брдо.
 Ра̀шљице/Ра̀шнице – у благој страни, крај потока, биле њиве, сада пашњак.
 Ра̀шнице – в. Ра̀шљице.
 Ра̀бра – равне, узане њиве, једна ниже друге и доста пржине.
 Ра̀брина – шума у страни.
 Ра̀брине – кућа и воћњак.
 Ра̀метина Ва̀рда – већи терен, брдо са шумом издељено по власницима.
 Ра̀метина Кр̀стача – ливада у Крстачама.
 Ра̀пац – поток који тече јужно од Њиветина.
 Ра̀пџица – сада пашњак, биле њиве, заравни.
 Ра̀пџице – њива ниже куће Паровића, сада ливада и шума.
 Ра̀пња̀к – зараван, њива; в. Савин репња̀к – врт
 Ра̀цова њива – већа њива, страна и брдо, сада пашњак.
 Ра̀цово врѐло – извор у пашњаку.
 Ра̀жина (2×) – 1. извор који се улива у Калету; 2. њива и ливада око потока.
 Ра̀бња̀к – прављена локва, водопој и сада има воде.
 Ра̀вин О̀средак – шума и ливада.
 Ра̀вине – вододерина, страна и пашњак.
 Ра̀во̀тина, из Ра̀во̀тинѝ – њива и пашњак.
 Ра̀во̀тине – пашњаци, стране.
 Ра̀иђани – брдо и букова шума.
 Ра̀истов врт – врт у страни.
 Ра̀истова њива – зараван у Брчњу, њива.
 Ра̀истовине – њиве и пашњаци, терен у благој страни.
 Ра̀истово врѐло – мало подзидано врело, избија из камена.
 Ра̀гаљ – њива; в. Велики Рогал; Мали ~.

Рòсуља – већи потес узбрдица, вала и шуме, издељено по власницима; в. Ђокова Росуља – стране и церова шума ниже од Варде; Лиздекова ~ стране; Паровића ~ шума и стране; Скорупова ~ узвишења, стране и шума.

Рòсуље – равне њиве, ораница.

Рòфйр – пашњак.

Рўбешов дò – већи до, ливада.

Рўдине – стране, пашњаци.

Рудовина – већи терен, стране, њиве и мало шуме, издељено по власницима; преко овог терена води сеоски пут и дели терен на Горњу Рудовину и Доњу Рудовину; в. Ђукина Рудовина – њива; Лацина ~.

Рудовине – њиве, брежуљак и мало шуме.

Рўжин врт – мањи врт, сада пашњак.

Рўжин дò – мањи до, ливада.

Рўжини дòлови – равни долови, ливада.

Рукáвац (2×) – 1. рукавац од потока; 2. купусни врт и мали извор.

Рукòмељ – врело и поток који се улива у поток Њиветине, а оба у Тањевски поток.

Рукòмељи – њиве око потока.

Рўпе – долине, пашњак.

Рўс (по Рўсу) – омеђина од куће, орнице, заравни и пашњак; в. Мали Рус.

Рўст – брег и стране, доста греда обрасло цером и грабом, има омеђина од куће (живео Ђетко Реметић).

Рўшевина – вала и омеђина од куће.

Рўшпија (2×) – 1. њиве, а около крш и шума; 2. пећина и у њој вода.

Сàвин рѣпњак – зараван, био врт за репу.

Салимњача/Селимача – зараван где је била њива, сада пашњак.

Самàрцића Кòтлов дò – већи до, ливада.

Самàрцино брдо – веће брдо, више голет и мало шуме.

Сàр дò – већи, раван до где деца играју лопте.

Сàрина вода – врело у присојној страни.

Сàч дò – до и у њему направљена стара, камена чатрња.

Свињац – страна поред пута, бацају смеће код реке Заломке.

Свињци – стране поред пута и смеће.

Сèдло – брдо и мањи превој, камењар.

Сèлачко врело – извор.

Селимача – в. Салимњача.

Сèлишта – валовита њива у страни, крај пута; в. Горња Селишта; Доња ~.

Сèлимовића брйјег – брег и стране, сада пашњак.

Селимуша – већа њива, страна.

Сèлишкò гўвно – било гумно, зараван.

Сèоца, по Сèоцима, у Сèоца – њива и шума, сада пашњак.

Сйдрàнов пòд – под и мало стране.

Сйдрàнова Пòдвòрница – равна њива у којој се дуго задржава вода.

Сйјерка – крушка у страни, пашњак.
 Сйманина Капаровача / Сйманина Капаровача – в. Капаровача/Капаровача.
 Сймов врт – раван где је био врт.
 Сймов гај – шума у страни.
 Сймов Срйјем – њива и шума у страни.
 Сймова грѣда – у Кулинама велики камен, грѣда где се, по предању, одмарао

Симо Ремета.

Сйрнā дoлина – већа долина поред главног пута.
 Сйрнē дoлине – неколике долине, а околo шума.
 Скакāvци – њиве у страни, низ које тече, скаче поток Рѣпац.
 Скакāvчева влāка – дуга вала и шума у пашњаку, ту чобани играју и скачу.
 Скакала – прѣлаз преко потока, вода се разлива па је постављено камење

за прѣлаз.

Скакалйште – купалиште на потоку, мало дубља вода и деца се купају.
 Сколарина – њива у страни, а околo пашњак.
 Скорупача – ливада и шума, по надимку власника.
 Скорупова млйница – јаз и зидина од млина.
 Скорупова омеђина – омеђина од куће.
 Скорупова Росуља – стране и шума.
 Скорупово гувно – мања зараван, сада пашњак.
 Скуларина – њива у страни и пашњак.
 Скуларине – њиве у страни, и сада мештани ору тај део.
 Слāвкове Лāзине – стране и шуме, пашњак, в. Лазине.
 Слаткā дoлина – равна долина и питоме крушке.
 Смрданов пōд – мања зараван.

Снијѣжница (2×) – 1. насеље, заселак где живе Мучибабићи; 2. планина висока 1.152 m. и први снег пада по њеним врховима; Снијѣжница је била склониште комита.

Сoлаковића осоје – страна и шума.
 Сoлаковићи – заселак, раван и плодан део Биограда.
 Солāкуша – њива у страни, по власнику.
 Сoдила – заравни, њиве где су солили стоку.
 Спāсојево врѣло – извор у кршу.
 Сплāв – наплавак, ливада.
 Спрѣмов дo – долина, ливада.
 Спрѣмов пōд – зараван у ливади.
 Спрѣмова Вāрда – брдо, камењар и шума, в. Варда.
 Спрѣмова кyћа – стара напуштена кућа.
 Спрѣмове кyће – стране где су куће и воћњаци.
 Спрѣмовина – ливаде и њиве.
 Спрѣмуша – мања, равна ливада.
 Спрѣмуше – њиве у страни и воћњак.
 Срѣднā Бāра – подбаран терен, део Баре.

- Срѣдња башча – воћњак у благој страни.
 Срѣдња вода – вода доведена из греде и озидана чатрња; стално има воде.
 Срѣдња градина, крш, брдо.
 Срѣм/Срѣјем – равна њива и шума поред сеоског пута.
 Срѣјем – већи потес њива, пашњака и шуме; подељено по власницима,
 в. Владов Сријем – њива; Марков ~ њива и шума; Матов ~ њиве и пашњак;
 Мишуров ~ стране, шума и њива; Симов ~ стрмине са шумом.
 Српско гробље – сеоско гробље.
 Стакина башча – башча у страни.
 Станков до – мањи до, ливада.
 Стањ главица – мање брдо.
 Стара кућа – омеђине, била кућа и штала.
 Стара торина – заравни где су биле торине.
 Стара чатрња – направљена чатрња за појило.
 Стара чесма – направљена чесма у Буклићу на извору.
 Стари гај – церова шума у страни.
 Старо гувно (2×) – 1. зараван где је било гумно у Вртинама; 2. зараван у
 Срнијежници.
 Старо двориште – двориште код старе куће, зараван.
 Стони пут – пут којим су прогонили стоку кроз село.
 Страмца – у страни мања њива.
 Страмце – њиве и стране.
 Страмница – стрма ораница, и сада њива.
 Страмнице – воћњаци и њиве, ту су куће и пролази сеоски пут.
 Страна (3×) – 1. стрмина и шума; 2. воћњак у страни; 3. ливада ниже штале.
 Стромглавница – већа стрмина у Осредини.
 Стромглавнице (2×) – 1. стрме њиве поред гробља у Ластавици; 2. њиве у
 Милошеву долу.
 Струјевина – насеље на брегу, има ливада, воћњака и њива.
 Струјића долови – неколике долине, ливада.
 Стубла, у Стублима – насеље на Срнијежници.
 Стубалска кита – брдо обрасло буквом и брестом. Иза су куће и извор.
 Стубли – брдо повише кућа.
 Стубина (2×) – 1. извор у Вртинама; 2. извор из Медљина.
 Студенац – квалитетан и добар извор из литице.
 Ступа (2×) – 1. њива и бара, туда тече поток; 2. њива и поток; в. Велика ~
 пашњак; Пријека ~ њива; Средња ~ пашњак; Ђумурина ~ њива.
 Ступе – пашњаци и баре, повремено тече поток, то су благе стране; в.
 Пријеке ступе.
 Сува чесма – извор и направљена чесма.
 Суво Лијешће / Суво Лишће – заселак; около њиве и лескова шума.
 Суво Лишће – в. Суво Лијешће.
 Суљевача – њива у страни.

- Сунтулија – била њива у страни, сада пашњак.
 Сурварина – страна ниже од греда, странчина у вали.
 Сурдуп – вододерина, странчина и шума, пашњак.
 Сечивџште – њива где је узгајана ‘‘сечивица‘‘.
 Сечине – церова шума у страни.
 Табаковина – шума и ливада.
 Табаковине – њиве изнад Сирне долине.
 Тањач – кршевит терен и лош квалитет њива.
 Тањковлџч (у Тањковлџчи) – њиве издељене на власнике, лош квалитет земље; в. Горња Тањковлџч – њива и жива вода; Доња ~; Митрова ~.
 Тањковлџча – кршевит терен, стране и брежуљци, пашњак.
 Тањога – кршевито, пашњак.
 Тањево – заселак, куће и воћњаци, већи терен, њива и ливада.
 Тањевскџ бџра – подбаран терен, ливаде.
 Тањевскџ пџток – поток који протиче кроз Тањевску бару.
 Тапалац, по Тапџлцу – стране и брда, пашњак.
 тџг – в. Врањ тџг.
 Тџсуђа – веђа њива.
 Тџсуђе – већи потес, њиве и благе стране.
 Тџчија дџлина – мађа долина.
 Тџвчин вџрт / Тџпчин вџрт – раван врт и воћњак у страни поред штале.
 Тџмара – веђе брдо, церова шума и пеђина, пашњак.
 Томџрача – пашњак.
 Тџмов дџ – долина, ливада.
 Тџмова Капџровача – в. Капџровача.
 Тџмови пџди – заравни, ливада.
 Тџмуша – равна њива.
 Тџплџ присоје – сунчана, присојна страна.
 Тџпџлац – пашњак и њива.
 Тџпчин вџрт – в. Тџвчин вџрт.
 Тџрина (3 \times) – 1. пеђина у Варди; у њџј пландовала говеда; 2. шума у Крстишту; 3. куђа и воћњак; в. Лиздекова ~; под гредом мађи под; Стара ~.
 Тџрине – греде и шума, а у дну подзиде, ту су некад биле торине; в. Достове
 Торине: чује се и као: Горње Достове Торине и Доње Достове ~.
 Тџринскџ гредџ – литица, гредџ у Тџринама.
 Тџтџн – брдо обрасло шумом, ту има извор, пашњак.
 Травнџ брџјег – брег обрастаџ травом, проходан терен.
 Трафџстанџница – монтажни трафџ за насеље.
 Трџћџк – мађа ливада, пашњак, в. Мали трџћџк.
 Трџћџци – ливаде и пашњаци.
 Трџшња – равна ливада и трџшња, рађа редовно.
 Трџшње – ливаде и мало јачи извор.
 Трџшњџца – мађи терен, ораница.

- Трешњице – ливаде где су некад биле трешње.
 Трйвкова грѡбница – на брегу према Баћевини има обележје.
 Трйвкова Лазина – в. Лазина.
 Трипичин гај – већи гај, шума.
 Трнак – мања њива; в. Мали Трнак – њивица.
 Трновā долина – неравна долина пуна трња и оструге.
 Трновац – страна зарасла у трње, пашњак.
 Трновача – долина и шума.
 Трноваче – њиве, а околo шума.
 Трновї дѡ – кршевит до, пун трња.
 Трновї дѡлови – њиве, ливаде, кућа и воћњак.
 Трновскї кланац – већи кланац на путу.
 Трновскѡ Осоје – страна.
 Трновци – њиве у страни.
 Трнскѡ брдо – веће брдо.
 Трњак – ливада и њива.
 Трњаџи – некад биле њиве, стране обрасле трњем, пашњак.
 трње – в. Густо трње.
 Трњевица – ливада у страни.
 Трубјела – брдо и страна, пашњак и шума.
 Тршљеваче – пропланци у страни, пашњак.
 Тулин дѡ – већи до, ливада.
 Туловац – равне ливаде, већи потес преко кога теку два потока; поток од Буклића и Бојаџиски поток састају се и настаје Туловачки поток.
 Туловачкї поток – поток у Туловцу.
 Туловци – равне њиве у Туловцу.
 Турскѡ грѡбље – старо гробље, има стећака и мештани мисле да је турско.
 Туштāk – њива у заравни.
 Туштāљка – равна њива.
 Туштаци – већи потес њива. По предању, ту је било прво насеље „римског“ Биограда, а на том месту је Симо Реметић убио бега Љубовића и за то јунаштво од господара књаза Николе добио са Цетиња две сребрне кубуре, које чувају његови потомци.
 Тѡбиновац – поток тече низ ливаду (по власнику ливаде).
 Тѡина Лазина – в. Лазина (шума и пашњак).
 Тѡнина њива – равна њива.
 Тѡткове Лазине – в. Лазине (раван терен у планини).
 Тѡткове ледине – брдо и омеђина од зграде, пашњак.
 Тѡсица – мања њива.
 Тѡсице – стране и заравни, већи потес њива, има и пашњак.
 Тѡковина – пашњак.
 Тѡковине – ливаде, има омеђина и воћњак.
 Тѡковїнскѡ врѡло / Тѡковскѡ врѡло – мањи извор, врело на терену Тѡковине.

- Ћукòвскò врèло – в. Ћуковѝнскò врèло.
 Ћумурин дò – до где су лагеровали шуму и правили ћумур.
 Ћумурина њива – њива у Ћумурину долу.
 Ћумурина ступа – некад била ступа на потоку, сада туда пролази пут за Невесиње.
- Ћумуруша (2×) – 1. њива и воћњак; 2. поред шуме била њива, сада пашњак.
 Ћупинуша – вир и купалиште, ту је била Кокотова млиница.
 Ћуприја – прелаз на Тањевском потоку.
 Удрешкè Лазине – већи потес, шума, брда и пашњак, припада Удрешњу, граничи са Биоградом.
- Ўзбарњача – њива.
 Ўзглавак – њива.
 Ўлица – сеоски пут, а околу шума и ливада.
 Ўлице – заселак и узан пролаз између двеју кућа.
 Уметãлька (2×) – 1. заселак; 2. узбрдице и камењари ниже Уништа, пашњак.
 Ўништа (2×) – 1. заселак; 2. њиве и пашњаци.
 Ўнскѝ пут – сеоски пут којим су чобани прогонили стоку на планину.
 Урвèнѝк – бара и њива; в. Баѝинов ~ ливада; Лиздеков ~ њиве.
 Урвèница – стране, ливаде преко којих тече поток.
 Урвèнѝчка чãтрња – прављена чатрња, има воде.
 Урвèнѝчкѝ пòток – поток који протиче преко њива.
 Урвèнѝчкò врèло – јачи извор у Урвеницима.
 Ўспутница – њива покрај пута.
 Ўспутнице – њиве, а околу пашњак.
 Ўшљò – поток који тече од Суве чесме.
 Фатѝмина лúка – равна ливада, крај воде.
 Фатѝмина њива – њива у равнини.
 Фóчевина – стране и брежуљци, пашњак.
 Фржов млѝн – омеђина од млина на Ластавичком потоку.
 Фржов пòд – зараван, ливада.
 Фржова Капоровача – в. Капоровача.
 Фржова млѝница – млини на Тањевском потоку, сада напуштено.
 Фржове њиве – равне њиве.
 Фржове Лазине – стране и шума у Брчњу где су биле куће Фржове.
 Фржове Пòдврнице – равне њиве и воћњак.
 Фржови дòлови – долови, ливаде.
 Фржови катúни – брда и заравни где су биле штале, остале омеђине.
 Цãрина – прелаз од брега у пашњак, равна ливада и њива.
 Цèр – њива где је био цер, дрво је остарило и пало.
 Цèровè Лазине – церова шума.
 Цèровѝ дò – већи до и церова шума.
 Цѝгањскѝ дò – већи до где су таборовали Цигани.
 Цијéпац – узана и дуга њива.
 Цòкѝљ – под у пашњаку и на њему велики камен.

- Црвѐница – кршевит терен и шума.
 Црвѐнице – њиве.
 Црвѐничкѐ врѐло – мање врело у пашњаку.
 Црква – у вали Кулина сазидана је црква 1863, а обновљена 1881. год.; слава храма је Велика Госпојина. Црква је под заштитом државе, јер је историјски споменик. У зиму 1875. год. устаници су ту договорили чувени херцеговачки устанак „Невесињска пушка“, који је избио у лето исте године.
 Црквѐнā авлија – двориште цркве у коме је 2014. год. подигнуто Спомен обележје борцима погинулим у рату од 1992. до 1995. године.
 Црквѐнā чāтрња – прављена чатрња крај цркве.
 Црквѐнī гāј – церова шума у страни.
 Црквѐйна – кршевито брдо обрасло шумом.
 Црквѐине – терен на ком има остатака од зидина, а мештани сматрају да су ту били неки верски објекти.
 Чāvина грѐда – повише равних вртова уздиже се литица, грѐда.
 чāир – в. Лажетића чаир.
 Чāкли pl.t. – њива, пашњак.
 Чāловина – ливада.
 Чампāрине ђграде – стране и ограде.
 Чāпорак (Чāпѐрка) – ливада, мањи терен одвојен потоком од другог дела ливаде.
 Чāтрња – прављена стара чатрња код чесме у Буклићу, и сада је водопој; в. Урвеничка чатрња, Црквена чатрња.
 Чѐлѐбѐића брѐјег – кршевито брдо, некад биле њиве, а сада пашњак.
 Чѐлина – литица, крш, спушта се према реци.
 Чѐлине – стране и шума, доста кршевито, пашњак.
 Чѐпац – извор, жива вода.
 Чѐпѐлике – брда у Кнеж гори, брда изнад Цокиља, пашњак.
 Чѐпрља/Чѐпура – брдо и на њему стећци, пашњак.
 Чѐпура – в. Чѐпрља.
 чѐсма – в. Буковичка чесма; Ластавичка ~ извор и вода; Стара ~ у Буклићу извор; Сува ~ жива вода.
 Чѐсмица (2×) – 1. врело изнад Калете; 2. извор код Брчња.
 Чирāковина – заселак повише Тањевског потока, страна обрасла церовом шумом. Ту су живели муслимани Чираци, близу је гробље Арем, а близу је и српско.
 Чѐлића ђграде – страна ограђена каменом оградом.
 Чѐлова Лāзина – пропланак у церовој шуми, пашњак.
 Цѐлетова њѐва – стрмина, страна, орано.
 Цѐлѐгуша – страна и шума, пашњак.
 Цѐмбина – долинчина и њива у страни; в. Васиљева ~ страна и млад воћњак; Вуковића ~.
 Цѐмбине – стрмине и у њима њиве.

- Шайтанов врт – мањи врт у долини.
 Шанац – био заклон на брду, сада гомила камена.
 Шеварица – ливада.
 Шеварице – ливаде.
 Шёв дѠ – у вали воћњак и кућа, околу шума, ту летују власници.
 Шёр Барица – равна ливада кроз коју тече поток, подбарно.
 Шйја – пашњак, уска њива.
 Шйнда – брдо и шума.
 Шиндовина – страна где је кућа Паровића; воћњак и њиве.
 ШйпѠвчева Лазина – стране поред Пропланака, пашњак.
 Широка прѠдѠ – доста раван терен, има мало шуме и голети, пашњак.
 Широки брйјег – велика превлака, коса и пут према Удрежњу.
 Широки дѠ – већа долина и шума код Јастребић воде.
 Шйшковина – вода поред Широке продоли, избија из земље.
 ШкѠла – основна школа на Јамузачама прављена после Другог св. рата;
 прва је била код цркве, па у Фржовића кући у Милошеву Долу, а после у селу.
 ШкѠлски воћњак – воћњак поред школе.
 ШкѠњѠ брѠдо – брдо које зараста у шуму, пашњак.
 ШкѠровина (2×) – 1. извор на ливади; 2. околу пашњак.
 ШкѠровић – њива, а околу има шуме.
 ШкѠровици – већи потес, њиве и пашњак.
 ШкрѠпине – долине, нераван терен, шума и сува клека.
 Шкрип – долина и шкрип; в. Велики шкрип; Перов ~.
 Шкрипине – између њива и ливада долине са камењаром и шкриповима.
 ШкрѠљак – извор, врело у ливади.
 ШљйвѠк/ШљйвѠр – воћњак у страни.
 ШљйвѠр – в. ШљйвѠк
 Шпйрова мљница – млин на Тањевском потоку.
 Шпйрове Лазине – стране у шуми, пашњак.
 Шпйрово врѠло – извор из камена крај воденице.
 ШтрѠкавица – на брегу кућа и воћњак.
 ШтрѠкавице – већи потес њива, ливада и воћњака и две куће (Булајићи и Паровићи).
 ШупѠњац – ливада, а околу пашњак.
 ШупѠнци – њиве и ливаде, мало стрмо и пролазни пут.
 Шурковина – ливада.
 Шушњарица (2×) – 1. мања њива; 2. околу њиве шума.
 Шушњарице – кршевит терен и церова шума, мало стрмо; тула теку два
 потока.
 Шушњати дѠб / Шушњати дѠб – под и дуб који је обрастао у бршљен, од
 кога никад није очишћен; пашњак.
 Шушњати дѠб – в. Шушњати дѠб.

IV. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ

31. Испитивање микротопонимије пространог невесињског села Биограда дало је вишеструко значајне резултате, међу којима и ретко виђену потврду мишљења да се у локалном ономастикону огледа прошлост испитиваног подручја. Историјски извори о вишевековној континуираној насељености пространог Невесињског поља истим етничким, а тиме и језичким слојем, у Биограду су оверени корпусом од 1.505 топонима, ономастикомом до данас незабележним у једном насељу на српском језичком простору. У богати биоградски именованост уткана је бурна прошлост краја, од крупних историјских догађаја до најобичнијих догодовштина у свакодневном животу херцеговачког ратара, сточара и ратника. И у овом случају топонимија је у пуној корелацији са географском сликом Доњег Невесињског поља, а уједно и огледало, како садашње тако и некадашње, материјалне и духовне културе Биограђана.

а) Конфигурација земљишта стоји иза у начелу равномерно заступљених назива уздигнутих облика (*Брдо, Бријег, Главица, Греда, Кри, Погледак, Рогољ, Сирмоглавница* и сл.) и назива улегнутих и равних површина (*Вала, Влака, До, Долац, Долина, Доличак, Јама, Под, Подина, Цомбина* и сл.).

б) Богате хидролошке прилике преликане су и у локални именованост (*Бара, Манићи вир, Вода, Врело, Вреоце, Љељенски извор, Појок, Појочий* и сл.; тзв. „културни топоними“: *Бунар, Локва, Мочило, Сјублина, Чесма, Чаирња* и сл.).

в) Прикупљена ономастичка грађа верно обавештава о флори Доњег Невесињског поља. Богату скупину фитонима Биограда, села без голети, чине називи за (неродно и родно) дрвеће (*Бријес, Буквик, Врба, Врбовка, Граб, Грабовик, Зофа, Јавор, Јасенак, Јасика, Омар, Церови до* итд.; *Вишњице, Дренова долина, Зуква, Јабука, Јабуковац, Крушка, Љескова долина, Оскоруша, Трешња, Трешњице, Шљивик* итд.); житарице и поврће (*Граовишија, Житораж јољана, Јечмази, Криолишије, Ланишије, Маковишије, Просина, Рајсница, Рейшишије* итд.); траве и биље (*Бришан греда, Зубача, Којривача, Лојар* итд.).

г) У прикупљеној ономастичкој грађи ишчитавају се трагови домаћих и дивљих животиња. Међу пописаним зоонимима најфреквентнији су називи за сисаре, домаће и дивље животиње (*Волари, Волујак, Говећа влака, Краварево, Кобиљ до, Козица, Козловача, Мачија груди, Свињац* и сл.; *Вучија долина, Зечи до, Јазавчине, Лисичина* и сл.), за којима иду птице (*Врањача, Голубов до, Јасиребић, Кукавичија греда, Ласјавица, Ласјавички јојок, Орлове каменице, Ћуковина* итд.), а само симболично су заступљени гмизавци и (*Змињаци, Змиокољак*) и инсекти (*Осишије*).

д) О главним привредним активностима, о свакодневним радним обавезама Биограђана, које намеће „живот насушни“, верно „причају“ тзв. културни (микро)топоними, међу којима, по природи ствари, доминирају називи везани за обраду земљишта и узгој пољопривредних култура (*Башија, Башча, Воћњак,*

Врѝ, Врѝи, Врѝине, Гувно, Гувнине, Крѝолишиѝе, Ланишиѝе, Њива, Њивеѝина, Ограда, Орница и сл.), за којима не заостају ни оними из домена сточарства, називи у вези са узгојем и смештајем стоке (*Гнојина/Гњојина, Кайунишиѝе, Коѝари, Меѝала, Пландишиѝе, Појайине, Сирне долине, Солила, Торина и сл.*). И остале активности, пре свега градња неопходних објеката, нису остале без трага у биоградском топономастикону (*Камени зид, Јаѝара, Клачина, Колибишиѝине, Камено кориѝо, Кућа, Куѝишиѝе, Мајдан, Млин, Млиница, Сѝуѝа, Ђумуруша, Ђуѝриѝа, Чесма, Чесмица и сл.*).

ђ) Конфигурација пространог биоградског атара и потреба за утврђивање што прецизнијих параметара у служби свакодневне микрооријентације стварале су простор за метафорично именовање многих реалија. О даровитости и маштовитости луцидних херцеговачких горштака у именовању локалитета свога станишта сведоче биоградски метафорични оними, међу којима су најбројније метафоре по положају, облику и изгледу (*Банѝи, Бобиѝа, Брадва, Вијенаѝ, Главиѝа, Главуша, Дубак, Дугаѝе, Задубљениѝа, Занога, Казани, Кољено, Тисова кашика, Киѝа, Кривача, Крѝача, Кук, Лонаѝ, Лоѝаѝа, Нога, Ножиѝа, Округлаш, Полиѝе, Погледак, Поѝрека, Преѝека, Ребра, Сач до, Седло, Цијейаѝ, Шиѝа, Шкркољак и сл.*), а не заостају ни називи инспирисани наменом, величином, односно квалитетом именованог локалитета (*Волари, Гладњиѝа, Глибоваѝ, Гркуља, Десеѝак, Дроњак, Жуѝача, Занога, Злаѝаѝ, Крѝина, Пилуша, Пилѝи, Слаѝика долина, Смрданов ѝод, Ушљо и сл.*).

е) Поузданог сведока вишевековне континуиране насељености села представљају микротопоними антропонимске провенијенције, међу којима су најбројнији називи изведени од антропонима, надимака и хипокористика (*Анѝов врѝ, Вулова лазина, Зеленова бара, Косѝадина, Милошев до, Обренов криш, Раково врело, Ружин врѝ, Сарина вода, Сѝакина баѝча, Ђеѝкове Лазине, Шиѝрова млиница итд.*), за којима следе оними изведени од презимена (*Благојевиѝа кланаѝ, Вукићевина, Грчиѝа до, Дабиѝа врѝ, Ђериѝа долине, Кокоѝова млиница, Љуѝовиѝа до, Поѝадиѝа до, Ремейина Варда, Сѝремов до итд.*), а нису ретка ни именовања по занимању, звању и титулама (*Аѝина главиѝа, Бегов гај, Ђедов до, Ковачева јама, Орачева долина, Оѝина њива, Паѝина долина итд.*).

ж) Биоградски именослов подсећа и на средњовековну исламизацију дела херцеговачког живља, при чему треба имати у виду да иза назива мухамеданске провенијенције не стоји увек пуна корелација са вером имена у одредници, јер су на тим просторима вековима српској деци давана муслиманска заштитна имена (о томе посебно у: Цицмил-Реметић 2010: 314). И наведене чињенице објашњавају релативно висок ономастички слој настао вишевековним суживотом са османлијским освајачима (*Авдов гај, Алин врѝ, Аѝибеговиѝа бријег, Аѝова бара, Демеровиѝа ѝоѝок, Кулашев до, Булагина лука, Мемедова њива, Меѝкова баѝча, Мујов ѝод, Мусина ѝеѝина, Реѝова њива, Самарѝино брдо, Селимовиѝа бријег, Суљевача, Ђабиноваѝ, Фаѝимина лука, Фочевина, Челебиѝа бријег,*

Целејова њива и сл.). Разуме се да лавовски део микротопонима изведених од антропонима чине називи православне хришћанске, односно српске провенијенције.

з) Именослов невесињског села Биограда донео је вредан и убедљив прилог мишљењу да топонимија представља неписану историју дотичног региона. Изузетно топономастичко богатство биоградског атара истовремено је у пуној корелацији са поруком историјских извора о солидној вишевековној континуираној насељености невесињског краја. Изнете чињенице, да и то истакнемо на самом крају свога скромног прилога, објашњавају позадину корпуса од 1.505 (микро)топонима, богатства досад незабалеженог у једном насељу на српској националној, етничкој и језичкој, односно дијалекатској мапи.

V. ЛИТЕРАТУРА

- Аличић 1985 – *Poimenični popis Sandžaka vilajeta Hercegovina*. Uvod, prevod, napomene i registre priredio Ahmed S. Aličić. – Sarajevo (Orijentalni institutu Sarajevu), 1985.
- Аличић 2008 – *Sumarni popis Sandžaka Bosna iz 1468/69. godine*. Dešifrovaо i sa osmansko-turskog jezika preveо, naučno obradio i za štampu priredio Ahmed S. Aličić. – Mostar (Islamski kulturni centar Mostar), 2008.
- Аличић 2014 – *Katastarski popisi Ejaleta Bosna. Opširni katastarski popis za oblast Hercegovu iz 1585. godine (sveska II)*. Dešifrovaо i sa osmansko-turskog jezika preveо i naučno obradio Ahmed S. Aličić. – Sarajevo (Dobra knjiga), 2014.
- Дедијер 1990 – Јевто Дедијер, *Херцеговина. Антиројгеографске студије*. – Сарајево (ИП „Веселин Маслеша“. Библиотека „Културно наслеђе“), 1990, стр. 457.
- Лома 2013 – Александар Лома, *Топонимија Бањске хрисовуље*. – Библиотека Ономатолошких прилога, Београд (Српска академија наука и уметности), 2010, књ. 2, стр. 386.
- Пецо 1964 – Асим Пецо, *Говор источне Херцеговине*. – Српски дијалектолошки зборник, Београд, 1964, књ. XIV, 1–200 (са картом).
- Пујић 2013 – Саво Т. Пујић, *Промисљање о мошвисаносији њородичних имена и сџанишија данашњих Реметића*. – Годишњак за српски језик, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2013, Година XXVI, број 13, 427–432.
- Симоновић 1959 – Драгутин Симоновић, *Бошанички речник*, Српска академија наука, Посебна издања, књига СССXVIII, Институт за српскохрватски језик, књига 3, Београд, 1959.
- Херцеговци 2002 – ХЕРЦЕГОВЦИ, српски ратни добровољци у ратовима Црне Горе и Србије 1912–1918, Монографија, Удружење ратних добровољаца 1912–1918, њихових потомака и поштовалаца, Београд, 2002.
- Цицмил-Реметић 2003 – Радојка Цицмил-Реметић, *Топонимија дурмићорског села Црне Горе*. – Ономатолошки прилози, Београд (Српска академија наука и уметности), књ. XVI, 323–375.
- Цицмил-Реметић 2010 – Радојка Цицмил-Реметић, *Топонимија Пивске џланине*. – Библиотека Ономатолошких прилога, Београд (Српска академија наука и уметности), 2010, књ. 1, стр. 354.

Radojka Cicmil-Remetić and Branislav Remeta

THE TOPONYMY OF THE VILLAGE BIOGRAD NEAR NEVESINJE

Summary

The paper deals with the toponomastic data collected in the village of Biograd, belonging to the municipality of Nevesinje in East Herzegovina. Their quantity is astonishing; a single rural settlement provided totally 1505 microtoponyms, which is unparalleled so far within the Serbian language area. In sum, they bear witness of ethnic and linguistic continuity in the region, preserve memory of historical or anecdotic events and reflect both material and spiritual culture of the people living there in the present and in the past.

Among the names motivated by the landform configuration, those of elevated landforms (*Brdo, Brijeg, Greda, Krš*, etc.) and those designating depressions (*Vala, Do, Dolina, Pod, Podina*, etc.) are equally represented.

The abundance of water found expression in the names of hydrological objects, both natural (*Bara, Voda, Vrelo, Ljeljski izvor, Potok*, etc.) and artificial (*Bunar, Močilo, Stublina, Čatrnja*, etc.).

The local flora and fauna are adequately reflected too in the microtoponymy of Biograd, a village with no bare spots. Among the phytonyms underlying the microtoponyms are names of trees, both fruitful and unfruitful (*Višnjice, Jabuka, Kruška, Trešnja, Šljivik*, etc.; *Brijes, Bukvik, Vrba, Jasika*, etc.), of cereals and vegetables (*Graovišta, Krtolište, Lanište, Ražnica*, etc.), of herbs and other plants (*Brštan greda, Zubača, Lopar*, etc.). Of zoonyms, the most prominent group constitute the names of mammals, both domestic and wild (*Volujak, Goveđa vlaka, Kobilj do, Kozica, Mačija gruda, Svinjac*, etc.; *Vučija dolina, Zeči do, Jazavčine, Lisičina*, etc.); the birds are fairly represented (*Golubov do, Jastrebić, Lastavica, Orlove kamenice, Čukovina*, etc.), the reptils (*Zminjaci, Zmiokoljak*) and the insects (*Osište*) rather rarely.

A considerable part of the microtoponyms refer to the husbandry, in the first place to the agriculture (*Bašta, Voćnjak, Vrti, Guvno, Lanište, Njiva, Ornica*, etc.), then to the cattle breeding (*Kotari, Pojatine, Solila, Torine*, etc.), and also to some other economic activities (*Kameni zid, Klačina, Kameno korito, Majdan, Mlin, Stupa, Čuprija*, etc.).

To the imaginative capacities of the local people bear testimony metaphorical denominations, most of them based on the site and the appearance of the object (*Bradva, Vijenac, Glavica, Dubak, Kazani, Koljeno, Kita, Kuk, Lopata, Noga, Okruglaš, Popreka, Rebra, Sač do, Sedlo, Šija*, etc.) and many on its qualities (*Gladnjica, Glibovac, Grkulja, Dronjak, Žutača, Zlatac, Krtina, Piljuša, Piljci, Slatka dolina, Smrdanov pod, Ušljo*, etc.).

The population continuity of the village resulted in a considerable number of place names derived from anthroponyms, which includes first names and nicknames (*Antov vrt, Vuloва lazina, Kostadina, Milošev do, Obrenov krš, Ružin vrt, Stakina bašča, Četkove lazine*, etc.), as well as family names (*Blagojevića klanac, Grčića do, Dabića vrt, Đerića doline, Ljutovića do, Popadića do, Remetina Varda, Spremov do*, etc.), professional designations and titles (*Adžina glavica, Begov gaj, Đedov do, Kovačeva jama, Oračeva dolina*, etc.).

Toponymic derivatives from Islamic proper names (*Avdov gaj, Alin vrt, Adžibegovića brijeg, Adžova bara, Demerovića potok, Kulašev do, Đulagina luka, Memedova njiva, Mešova bašča, Mujov pod, Musina pećina, Samaradžino brdo, Selimovića brijeg, Suljevača, Fatimina luka, Fočevina*, etc.) are partially due to the process of Islamization under Ottoman rule, but some of the eponymous people may have been Christians, in view of the fact that among the Serbs there was the custom to give their children Turkish nicknames for prophylactic purposes. Expectedly, the lion's share of the onomasticon extrapolated from the microtoponyms of Biograd is of Slavic-Serbian and Christian-Orthodox provenance (*Budova bara, Đokova Rosulja, Jokov greb, Stakina bašča, Stankov do*, etc.).

САДРЖАЈ

I. УВОД.....	27	[1]
II. СЕМАНТИЧКИ АСПЕКТ	37	[11]
II–1. ГЕОГРАФСКИ АСПЕКТ	37	[11]
II–1.1. Називи уздигнутих облика	37	[11]
II–1.2. Називи улегнутих и равних површина	39	[13]
II–2. ХИДРОНИМИЈА	41	[15]
II–3. ФИТОНИМИЈА	44	[18]
II–3.1. Дрвеће.....	44	[18]
II–3.1.1. Неродно дрвеће.....	44	[18]
II–3.1.2. Родно дрвеће	44	[18]
II–3.2. Јагодичасто воће	45	[19]
II–3.3. Житарице и поврће	45	[19]
II–3.4. Траве и биље	46	[20]
II–4. ЗООНИМИ	46	[20]
II–4.1. Сисари.....	47	[21]
II–4.1.1. Домаће животиње	47	[21]
II–4.1.2. Дивље животиње	47	[21]
II–4.1.2.1. Птице	47	[21]
II–4.1.2.2. Гмизавци и водоземци.....	48	[22]
II–4.1.2.3. Инсекти.....	48	[22]
II–5. КУЛТУРНИ ТОПОНИМИ.....	48	[22]
II–5.1. Микротопоними у вези са обрадом земљишта и узгојем пољопривредних култура	48	[22]
II–5.2. Микротопоними у вези са угојем и смештајем сточе ...	50	[24]
II–5.3. Остали културни микротопоними.....	50	[24]
II–6. ДЕСКРИПТИВНА И МЕТАФОРИЧНА НАЗВАЊА	51	[25]
II–7. МИКРОТОПОНИМИ ИЗВЕДЕНИ ОД АНТРОПОНИМА 56	[30]	
II–7.1. Микротопоними изведени од антропонима, надимака и хипокористика.....	56	[30]
II–7.2. Микротопоними изведени од презимена.....	59	[33]
II–7.3. Микротопоними изведени од занимања, звања и титула	60	[34]
II–7.4. Микротопонимни изведени од етнонима.....	60	[34]
II–7.5. Трочлани микротопоними изведени од антропонима и презимена	60	[34]
III. РЕЧНИК	61	[35]
IV. ЗАКЉУЧНЕ НАПОМЕНЕ	104	[78]
V. ЛИТЕРАТУРА	106	[80]
Резиме.....	107	[81]